

**HRANT DINK
VAKFI
2015
FAALİYET
RAPORU**

**HRANT DINK
FOUNDATION
2015
ANNUAL
REPORT**

HRANT DINK VAKFI, HRANT DINK'İN, 19 OCAK 2007'DE, GAZETESİ AGOS'UN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA, BENZER ACILARIN YENİDEN YAŞANMAMASI İÇİN; ONUN DAHA ADİL VE ÖZGÜR BİR DÜNYAYA YÖNELİK HAYALLERİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULDU. ETNİK, DİNİ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLARIYLA HERKES İÇİN DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKESİDİR.

VAKIF, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ALABİLDİĞİNE KULLANILDIĞI, TÜM FARKLILIKLARIN TEŞVİK EDİLİP YAŞANDIĞI, YAŞATILDIĞI VE ÇOĞALTILDIĞI, GEÇMİŞE VE GÜNÜMÜZE BAKIŞIMIZDA VİCDANIN AĞIR BASTIĞI BİR TÜRKİYE VE DÜNYA İÇİN ÇALIŞIR. HRANT DINK VAKFI OLARAK 'UĞRUNA YAŞANASI DAVAMIZ', DİYALOG, BARIŞ, EMPATİ KÜLTÜRÜNÜN HÂKİM OLDUĞU BİR GELECEKTİR.

HRANT DINK VAKFI

HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DINK FOUNDATION WAS ESTABLISHED AFTER THE ASSASSINATION OF HRANT DINK IN FRONT OF HIS NEWSPAPER AGOS ON JANUARY 19, 2007, IN ORDER TO AVOID SIMILAR PAINS AND TO CONTINUE HRANT DINK'S LEGACY, HIS LANGUAGE AND HEART AND HIS DREAM OF A WORLD THAT IS MORE FREE AND JUST. DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS FOR EVERYONE REGARDLESS OF THEIR ETHNIC, RELIGIOUS OR CULTURAL ORIGIN OR GENDER IS THE FOUNDATION'S MAIN PRINCIPLE.

THE FOUNDATION WORKS FOR A TURKEY AND A WORLD WHERE FREEDOM OF EXPRESSION IS LIMITLESS AND ALL DIFFERENCES ARE ALLOWED, LIVED, APPRECIATED, MULTIPLIED AND CONSCIENCE OUTWEIGHS THE WAY WE LOOK AT TODAY AND THE PAST. AS THE HRANT DINK FOUNDATION 'OUR CAUSE WORTH LIVING' IS A FUTURE WHERE A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY PREVAILS.

ANARAD HIÖUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLİ SK. NO: 128
HARBIYE 34373 ŞİŞLİ, İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org
facebook.com/hrantdinkfoundation
twitter.com/hrantdinkvakfi
twitter.com/hrantdinkfnd
twitter.com/hrantdinkarm
instagram.com/hrantdinkfoundation
youtube.com/hrantdinkvakfi

YAYIMA HAZIRLAYANLAR

EDITING

BERFU KIZILTAN, DENÇA KARTUN, HÜLYA DELİHÜSEYİNOĞLU,
ZEYNEP OĞUZ, ZEYNEP SUNGUR

TASARIM

DESIGN

SERA DİNK

BASKI

PRINTED IN

APA UNIPRINT BASIM SAN. VE TİC. A.Ş.
Hadımköy Mahallesi 434 Sokak No: 6
34555 Arnavutköy, İSTANBUL
Tel : +90 212 798 28 40

VAKIF SEKRETERİ
ADMINISTRATION

HERMİNE SAYAN

EKİP

STAFF

ZEYNEP ARSLAN, ELİF İREM AZ, BERFİN AZDAL,
ROJDİT BARAK, TUNA BAŞİBEK, BURCU BECERMEN, KAMİ
ÇANKIRI, AZİZE ÇAY, ECE ELDEM,
DİLŞAH PINAR ENSARİ, NURAN GELİŞLİ, MURAT GÖZOĞLU,
ZEYNEL CAN GÜNDOĞDU, SEMA MERVE İŞ,
ALEXANDROS KAMPOURİS, ÖZGE KANTARCI,
NAYAT KARAKÖSEOĞLU, ŞAHİKA KARATEPE,
DENÇA KARTUN, VAHAKN KESHİSHIAN, EMİNE KOLİVAR,
AYKUN KÜÇÜKYAN, MERVE KURT, ZEYNEP OĞUZ,
NORAYR OLGAR, KARUN ÖZÇELİK, HERMİNE SAYAN,
CAN ZEYNEP SUNGUR, ZEYNEP TAŞKIN,
GURBET TUTUMLU, MÜGE YAMANYILMAZ

MÜTEVELLİ HEYETİ

BOARD OF TRUSTEES

ARAT DİNK, DELAL DİNK, HASROF DİNK, HAYKANOŞ DİNK,
RAHİL DİNK, ZABEL DİNK, YERVANT DİNK

YÖNETİM KURULU ASİL ÜYELERİ

BOARD OF DIRECTORS

RAHİL DİNK

BAŞKAN / PRESIDENT

DELAL DİNK

BAŞKAN YARDIMCISI / VICE PRESIDENT

YERVANT DİNK

MUHASİP ÜYE / TREASURER

FETHİYE ÇETİN

ARAT DİNK

AHMET FAİK İNSEL

ÜMİT KARDAŞ

YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ

DEPUTY MEMBERS OF THE BOARD OF DIRECTORS

SİBEL ASNA, AYŞE KADIOĞLU

DENETİM KURULU ASİL ÜYELERİ

AUDIT COMMITTEE

CENGİZ AKTAR, HAYKANOŞ DİNK, ZABEL DİNK

DENETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ

DEPUTY MEMBERS OF THE AUDIT COMMITTEE

HASROF DİNK, BETÜL TANBAY

HUKUK DANIŞMANI

LEGAL ADVISOR

FETHİYE ÇETİN

DANIŞMA KURULU

ADVISORY BOARD

HÜLYA ADAK, BEKİR AĞIRDİR, MİTHAT ALAM,
AYŞE GÜL ALTINAY, DİKRAN ALTUN, ALI BAYRAMOĞLU,
TATYOS BEBEK, ŞAH İSMAIL BEDİRHANOĞLU,
İBRAHİM BETİL, MEHMET BETİL, CEM BOYNER,
NAZAR BÜYÜM, AYFER BARTU CANDAN,
CÜNEYT CEBENOYAN, ORAL ÇALIŞLAR, TUBA ÇANDAR,
FÜSUN ECZACIBAŞI, EDHEM ELDEM,
NILGÜN ARISAN ERALP, MEHMET ERBUDAK,
TARHAN ERDEM, YILMAZ ERDOĞAN, BÜLENT ERKMAN,
SELAHATTIN HAKMAN, MELKON KARAKÖSEOĞLU,
GÜLTEN KAYA, FUAT KEYMAN, ÇELİK KURDOĞLU,
ETYEN MAHÇUPYAN, ARDAŞES MARGOSYAN,
SILVA KUYUMCUYAN MARGOSYAN, ALPER ÖKTEM,
AYŞE SOYSAL, NEVİN SUNGUR, TOSUN TERZİOĞLU,
HİDAYET ŞEFKATLI TUKSAL, CEMAL UŞAK,
GÜNDÜZ VASSAF, SERRA YILMAZ, ARUS YUMUL

HRANT DİNK VAKFI
FAALİYET RAPORU

2015

HRANT DINK FOUNDATION
ANNUAL REPORT

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

8	ANARAD HIÇUTYUN BİNASI ANARAD HIGHUTYUN BUILDING	36	VİCDAN FİLMLERİ FILMS ABOUT CONSCIENCE
12	TARİH HISTORY	40	TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ TURKEY-ARMENIA RELATIONS
14	'TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK' 'TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY' Hrant Dink	42	'İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU (...)' 'TWO CLOSE PEOPLES TWO DISTANT NEIGHBOURS (...)' Hrant Dink
16	TÜRKİYE'NİN ÇOKKÜLTÜRLÜ MİRASINI ORTAYA ÇIKARMAK VE SAVUNMAK REVEALING AND ADVOCATING THE MULTICULTURAL HERITAGE OF TURKEY	44	MANŞETİ KOMŞUDA ATALIM! Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı LET'S PIN DOWN THE HEADLINE AT THE NEIGHBOUR'S! Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Programme
18	TARİH VE HAFIZA ARAŞTIRMALARI TEŞVİK FONU HISTORY AND MEMORY RESEARCH FUND	50	ERMENİSTAN-TÜRKİYE NORMALLEŞME SÜRECİ DESTEK PROGRAMI SUPPORT TO THE ARMENIA-TURKEY NORMALISATION PROCESS
24	ANADOLU ERMENİLERİ SÖZLÜ TARİH PROJESİ ORAL HISTORY STUDY ON THE ARMENIANS OF ANATOLIA	54	TÜRKİYE-ERMENİSTAN SEYAHAT FONU TURKEY-ARMENIA TRAVEL GRANT
26	'YOK EDİLEN MEDENİYET: GEÇ OSMANLI VE ERKEN CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GAYRİMÜSLİM VARLIĞI' A CIVILIZATION DESTROYED: THE WEALTH OF NON-MUSLIMS IN THE LATE OTTOMAN PERIOD AND EARLY REPUBLICAN ERA	58	TÜRKİYE-ERMENİSTAN BURS PROGRAMI TURKEY-ARMENIA FELLOWSHIP SCHEME
32	KÜLTÜR SANAT CULTURE AND ARTS	64	GÖNÜLLÜLÜK PROGRAMI VOLUNTEERING PROGRAMME
34	'SIRTLAYIP GETİRENLERE...' 'TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...' Hrant Dink	66	DEMOKRATİKLEŞME VE İNSAN HAKLARI DEMOCRATIZATION AND HUMAN RIGHTS
		68	'DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!' 'TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!' Hrant Dink

70 **ASULİS**
Dil, Diyalog, Demokrasi Laboratuvarı
Ön Hazırlık Projesi
ASULİS
Discourse, Dialogue, Democracy Laboratory
Preparatory Project

76 **MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ**
MEDIA WATCH ON HATE SPEECH

82 **ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ**
INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

88 **HRANT DİNK VAKFI KÜTÜPHANESİ**
HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY

88 **HRANT DİNK ARŞİVİ**
HRANT DINK ARCHIVE

89 **DİRAN BAKAR ARŞİVİ**
DİRAN BAKAR ARCHIVE

90 **HAGOP AYVAZ ARŞİVİ**
HAGOP AYVAZ ARCHIVE

91 **İSTANBUL ERMENİ VAKIFLARI ARŞİVİ**
ARCHIVES OF ARMENIAN FOUNDATIONS
IN ISTANBUL

92 **YAYINLAR**
PUBLICATIONS

100 **HRANT DİNK ANMALARI**
HRANT DINK MEMORIALS

101 **'İLAHLARA İLLALLAH'**
'ENOUGH WITH THE DIVINITIES'
Hrant Dink

102 **BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ**
Hrant Dink İnsan Hakları ve
İfade Özgürlüğü Konferansı
BOGAZICI UNIVERSITY
Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom
of Expression and Human Rights

103 **SABANCI ÜNİVERSİTESİ**
Hrant Dink Anısına Atölye Çalışmaları
SABANCI UNIVERSITY
Hrant Dink Memorial Workshop

104 **19 OCAK 2015**
JANUARY 19TH, 2015

110 **BAĞIŞÇILARIMIZ**
DONATIONS

111 **DESTEKÇİLERİMİZ**
SUPPORTERS

112 **BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**
INDEPENDENT AUDIT REPORT

MİMARLAR

ARCHITECTS

EYLEM EFE

MEHMET ERKÖK

HAYDAR KARABEY

EMRE SAVGA

HAYRİYE SÖZEN

LORİ ZAKAR

MÜHENDİSLER

ENGINEERS

NAZAR BİNATLI

HÜSNÜ MALKOÇ

PROJE KOORDİNATÖRÜ

PROJECT COORDINATOR

ZEYNEP TAŞKIN

8

ANARAD HIĞUTYUN BİNASI

ANARAD HIGHUTYUN BUILDING

ANARAD HIĞUTYUN BİNASI,
VAKFIN DESTEKÇİLERİ VE
DOSTLARININ MADDİ VE AYNİ
KATKILARIYLA HAYATA GEÇTİ.
TÜM DESTEKÇİLERİMİZE
TEŞEKKÜRLERİMİZİ SUNARIZ.
THE RENOVATION OF
THE ANARAD HIĞUTYUN
BUILDING BECAME POSSIBLE
WITH THE DONATIONS OF THE
SUPPORTERS AND FRIENDS
OF THE FOUNDATION.
WE THANK TO ALL OF
OUR SUPPORTERS.

Hrant Dink Vakfı'nın, tarih, kültür-sanat, demokratikleşme gibi alanlarda yürüttüğü, tarihî ve kültürel mirası geleceğe taşıma, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin gelişmesi ve insan hakları konularındaki faaliyetlerini genişleterek sürdürebilmek için başlattığı yeni bir mekân yaratma çabası 2015 yılında sonuçlandı.

Harbiye'deki *Anarad Hığutyun İlköğretim Okulu* binasını kiralayan vakıf, bir buçuk yıllık bir tadilat sürecinin ardından, 2015'in Mart ayında yeni mekânına taşındı. 26 Mart 2015'te, vakfın destekçileri, yönetim ve danışma kurulunun katılımıyla yapılan açılışın öncesindeki basın toplantısında, vakfın yeni binası ve gelecek programları tanıtıldı. Hrant Dink Vakfı, o tarihten bu yana, genişleyen kadrosu ve artan gönüllü sayısıyla, projelerini çok daha işlevsel bir şekilde sürdürüyor. Vakfın destekçileri ve dostlarının katkılarıyla hayata geçen yeni mekân, yalnızca fiziksel değil, teknik imkânlarıyla da çok daha verimli bir çalışma alanına dönüştü. Garanti Teknoloji'nin Aralık ayında vakfımıza başlattığı 10 masaüstü bilgisayar, program lisansları ve

bir sunucuyla, vakfın mekânsal imkânlarının yanı sıra teknolojik altyapısı önemli ölçüde gelişti.

Anarad Hığutyun Binası, geniş çalışma alanları, kütüphanesi, arşiv ve toplantı odalarıyla, vakfın çalışmalarına giderek büyüyen bir ölçekte katkı sunuyor. Bir katında Agos'un faaliyet gösterdiği binada 66 kişilik bir konferans salonu da bulunuyor. *Havak Konferans Salonu* hem Hrant Dink Vakfı'nın hem de farklı kurumların düzenlediği atölye çalışmaları, paneller, söyleşiler ve film gösterimlerine ev sahipliği yapıyor.

FOTOĞRAFLAR / PHOTOGRAPHS: BERBE ARABIAN

The endeavour of the Hrant Dink Foundation to find a new venue in order to further its activities on the subjects of carrying the historical and cultural heritage to the future, the improvement of Turkey-Armenia relations, and human rights while expanding them in the areas of history, culture and art, and democratization, has finally come to a conclusion in 2015.

The Foundation rented the building of the former *Anarad Hığutyun Primary School* in Harbiye, and has finally moved into its new venue in March 2015 after its 1.5 year-long renovation process. The new building of the foundation and its future projects were presented by a press conference which was followed by an opening event on March 26th, 2015 with the participation of supporters, board of directors, and advisory board of the Foundation. Since then, the Hrant Dink Foundation is furthering its projects more effectively with its increasing number of staff and volunteers. The new venue, whose existence became

possible with the donations of the supporters and friends of the foundation, has been transformed into a much more fruitful working environment not only in terms of the physical conditions it provides but also in terms of the technical opportunities it offers. Thanks to 10 PCs, programme licences, and a server donated by Garanti Technology in December, the technological infrastructure of the foundation was developed significantly beside the physical space that the new venue offers.

The new venue is increasingly contributing to the activities of the foundation with its large working spaces, library, achieve, and meeting rooms. Whereas its one floor is used by *Agos*, the building has also a conference hall suitable for 66 people. The *Havak Conference Hall* is hosting workshops, panels, talks, and movie screenings organised by both the Hrant Dink Foundation and other different institutions.

HAVAK ETKİNLİKLERİ

2015 yılında *Havak Salonu*'nda 37 etkinlik yapıldı. *Anarad Hığutyun Binası* ise İstanbul'daki önemli kültür-sanat etkinliklerinin duraklarından biri oldu.

14. İstanbul Bienali kapsamında, *Anarad Hığutyun Binası*'nın sergi alanı ve kütüphanesinde, Eylül – Kasım ayları arasında, Vietnamlı sanatçı Nguyen Huy An'ın *Gölet*, *Masa Üzerinde Saç*, *Thuan Chau Elbisesi*, *Muong Müzesi'nin Gölgeleeri* eserleri sergilendi.

56. Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nda, günümüzün önemli kavramsal sanatçılarından Sarkis'in 'Respiro' başlıklı yerleştirmesi yer alıyordu. Bu yerleştirmenin altı sinyalinden biri olan *Altın İkona*, *Anarad Hığutyun Binası*'nda sergilendi. *Altın İkona*'yla birlikte, sanatçı Ali Kazma'nın Sarkis'in çalışma atölyesinden esinlenen video çalışması olan *Atölye* (2015), 7 Mayıs'ta Türkiye'de, ilk defa Hrant Dink Vakfı'nda gösterildi.

Vakfın Halaskargazi Caddesi üzerinde bulunan, Hrant Dink'in çalışma odasının da yer aldığı dairenin bir

hafıza mekânına dönüştürülmesi için geniş kapsamlı bir çalışma yürütülüyor. 2015 yılında başlayan bu çalışmayla, dünyanın çeşitli yerlerindeki hafıza mekânı örnekleri incelenerek, farklı kesimlere hitap edecek dinamik bir mekân yaratmak amaçlanıyor. Bu amaca yönelik ilk adımlar, **14. İstanbul Bienali** kapsamında atıldı. Bienal kapsamında, Ayreen Anastas ve Rene Gabri, Sebat Apartmanı'ndaki dairede *Parrhesia Dostları Merkezi*'ni yaratarak, Ermeni Soykırımını hafızalardan günümüze taşıyan kartpostal, kitapçık, mektup, resim gibi objelerden oluşan bir yerleştirme sergilediler. Sanatçılar, ayrıca, 'Parrhesia Dostları' adı altında, sivil toplum temsilcileri, akademisyen ve uzmanların katılımıyla çeşitli atölyeler ve tartışma toplantıları düzenlediler.

HAVAK ACTIVITIES AND PHOTOS

In 2015, 37 events took place in the *Havak Hall*. The *Anarad Hığutyun Building*, on the other hand, was among the important stops for culture and art activities in Istanbul.

Within the framework of the **14th Istanbul Biennial**, the artworks of *Pond*, *Hair on the Table*, the *Thuan Chau Dress*, and the *Shadows of the Muong Museum* by Vietnamese artist Nguyen Huy An were on display in the exhibition area and library of the *Anarad Hığutyun Building*.

In the **56th Venice Biennial** Pavilion of Turkey was the instalment of 'Respiro' by Sarkis, who is one of the important contemporary conceptual artists. The *Golden Icon*, which is one of the six signals of this instalment, was exhibited in the *Anarad Hığutyun Building*. Along with the *Golden Icon*, the artist Ali Kazma's video *Studio* (2015), which was inspired by the workshop of Sarkis, was also presented on May 7th in

the Hrant Dink Foundation for the first time in Turkey.

In order to transform the foundation's former flat on the Halaskargazi Street to a memory place, where also the study room of Hrant Dink was, there has been a broad-in-scope project going on. By studying the examples of memory places in different places of the world, started in 2015 this project aims to create a dynamic place that can address people with different backgrounds. First steps for this aim were taken within the framework of the **14th Istanbul Biennial**. Within the scope of the Biennial, by creating the Center for Friends of Parrhesia in the Sebat Apartment, Ayreen Anastas and Rene Gabri displayed an instalment composed of objects such as postcards, leaflets, letters, and pictures bringing the Armenian Genocide from the memories of the people to the present. Additionally, under the title of 'Friends of Parrhesia', the artists also organised workshops and discussion panels with the participation of civil society representatives, academics, and experts.

HAVAK TOPLANTI SALONU

Anarad Hığutyun Binası'nda bulunan Havak Toplantı Salonu, düzenlemek istediğiniz paneller, atölyeler, tanıtımlar, müzik dinletileri ve film gösterimleri için kullanıma açıldı.

Sahne ölçüleri 1.86 cm'ye 470 cm olan 66 kişilik Havak Salonu'nda, 5000 ansi lümen projektör ile sunumlarınızı paylaşabilirsiniz.

Filmlerinizi blue-ray, dvd oynatıcı veya bilgisayar üzerinden, surround ses sistemiyle yüksek kalite standartlarına uygun olarak gösterebilirsiniz.

Simültane tercüme kabinleri de bulunan salonumuz iki dilli etkinlikler düzenlemeye elverişlidir.

Fuaye alanında tercihinize bağlı olarak etkinlik katılımcılarına ikram sunmanız mümkündür.

Toplantı salonu uygunluğu, ücret bilgisi, kullanım kuralları ve koşulları için **+90 212 2403361/62** numaralı telefonda veya **info@hrantdink.org** mail adresinden iletişime geçebilirsiniz.

FOTOĞRAFLAR / PHOTOGRAPHS: BERBE ARABIAN

HAVAK MEETING ROOM

Located at the Anarad Hığutyun Building, Havak Meeting Room offers a range of facilities to house the panels, workshops, launches, small scale music performances and film screenings.

66 seating capacity Havak Meeting Room has a stage size of 1.86 cm to 4.70 cm and it is possible to do presentations with the 5000 ansi-lumen projector which is among the equipment of the meeting room.

The room is convenient for screening films either via a blue-ray, dvd player or a computer in high quality accompanied by a surround sound system.

Havak Meeting Room is suitable for bilingual events as it accommodates simultaneous translation cabins.

The foyer is suitable for serving coffee breaks.

If you wish to receive detailed information about the costs, dates of availability, rules and regulations please contact us by calling **+90 212 2403361** or by emailing to **info@hrantdink.org**

HRANT DİNK VAKFI, TARİH ALANINI,
GEÇMİŞLE YÜZLEŞEREK,
VİCDANA VE BARIŞ DİLİNE YASLANAN
DAHA FARKLI BİR GELECEK
YARATABİLMENİN ANAHTARI OLARAK
GÖRÜR.
GEREK ERMENİ TARİHİNE, GEREK
TÜRKİYE'NİN TARİHİNE
İLİŞKİN PROJELER, TARİH YAZIMINA
RESMİ SÖYLEM DIŞINDAN,
FELSEFİ VE ETİK OLARAK YAKLAŞABİLME
HEDEFİYLE HAZIRLANMAKTADIR.

THE HRANT DINK FOUNDATION PERCEIVES
THE FIELD OF HISTORY
AS THE PLATFORM WHERE THE PAST CAN
BE CONFRONTED,
AND A DIFFERENT FUTURE BASED ON A
CONSCIENTIOUS
AND PEACEFUL LANGUAGE CAN BE
CREATED.
PROJECTS ON BOTH ARMENIAN HISTORY
AND THE HISTORY OF TURKEY
ARE PREPARED WITH THE AIM OF
PHILOSOPHICALLY AND ETHICALLY

BU ANLAYIŞ, AYNI ZAMANDA CANLI
VARLIĞIN DOĞAL YAŞAM ALANIYLA
BAĞINI GÖZETMEKTE;
O VARLIĞIN YAŞADIĞI TECRÜBEDEN
YOLA ÇIKARAK, TARİHİ, DONDURULMUŞ,
MESAFELİ BİR ZAMAN DİLİMİ DEĞİL,
BUGÜNKÜ BİLİNCİMİZİN PARÇASI KILMAYI
HEDEFLEMEKTEDİR.

VAKIF OLARAK ORTAK BELLEK
YARATMAYA YÖNELİK
TÜM SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMALARINI
DESTEKLERKEN,

TEZLERİN VE SLOGANLARIN BİTTİĞİ
YERDEN BAŞLAYAN,
TOPLUMLARIN BİRBİRİNİ TANIMASINI
SAĞLAYAN VE ELEŞTİREL BAKIŞA
HİZMET EDEN GİRİŞİMLERİ
ÖNCELİĞİMİZ OLARAK BELİRLEDİK.
ÇÜNKÜ VİCDANLI TARİH, UMUTLU
GELECEK YARATIR.

APPROACHING THE WRITING OF HISTORY
FROM OUTSIDE THE OFFICIAL DISCOURSE.
THIS APPROACH TAKES INTO
CONSIDERATION THE BOND BETWEEN
THE LIVING BEING AND ITS NATURAL
LIVING SPACE.
DEPARTING FROM THE EXPERIENCE OF
THIS LIVING BEING,
IT AIMS TO RENDER HISTORY NOT A
FROZEN AND DISTANT STRIP OF TIME
BUT A PART OF OUR AWARENESS IN THE
PRESENT.

THE FOUNDATION SUPPORTS ALL ORAL
HISTORY STUDIES AIMED AT CREATING A
COMMON MEMORY.
PROJECTS THAT BEGIN WHERE THESES
AND SLOGANS END,
HELP SOCIETIES BECOME ACQUAINTED
WITH ONE ANOTHER AND SERVE A
CRITICAL VIEW ARE GIVEN PRIORITY.
BECAUSE, A HISTORY OF CONSCIENCE
CREATES A FUTURE OF HOPE.

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde en önemli engel olarak görülen tarih tartışmaları, bugünden yarına iki ülkenin üzerinde uzlaşma sağlayarak altından kalkabilecekleri bir sorun olmaktan şimdilik uzak gözüküyor.

Bu da çok doğal, çünkü karşılıklı algılamalar ve söylemler kilitlenmiş durumda.

Üstelik tarihin asıl sahipleri devletler de değil... Halklar. O nedenle, Türkiye ile Ermenistan devletlerinin tarihi çözmesi, Türklerin ve Ermenilerin de çözdüğü anlamına gelmiyor. Sonuçta, tarih konusunda devletler, siyasal bir uzlaşmaya varsalar da, halklar arasındaki uzlaşma öyle siyasal kararlarla kolay kolay gerçekleşmiyor, zaman içinde üretilecek moral ve etik ilişkilere ihtiyaç duyuluyor.

Halklar arasında varolan buzdağları ancak kurulacak ilişkilerin sıcaklığıyla eriyebiliyor.

Ancak sağlanacak ilişki ve diyalog ortamlarında karşılıklı algılar değişebiliyor.

Dolayısıyla 'tarihin çözülmesi' aslında gerçek bir kavram ve problem de değil.

Tarihin çözülecek bir yanı zaten yok...

Sadece anlaşılacak bir yanı var. Anlama ise, zamana yayılmış bir öğrenme, bilgilenme ve idrak süreci gerektiriyor.

Günümüz devlet kararlarıyla asla sağlanamıyor.

Tarih, çözülmesi gereken bir problem değil, öğrenilmesi algılanması ve idrak edilerek içselleştirilmesi gereken bir yaşamışlıktır.

Aslolan, Türkiye'nin tarihsel gerçekliğinin farkına varmasıdır.

Bu da ancak Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin gelişmesiyle mümkün olabilecektir.

Şu gerçeği bir kez daha özetlemekte yarar var:

Türkiye'nin bugün önündeki problem ne 'inkâr' ne de 'ıkrar' sorunudur.

Türkiye'nin temel sorunu 'irdrak'tir.

İdrak sürecinde ise Türkiye'nin ciddi bir şekilde

alternatif tarih etüdüne ve bunun için de demokratik bir ortama ihtiyacı var.

İdrak sürecini yaşamakta olan bir toplumun bireylerine

TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK

14

TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY

The dispute over history is considered to be the most significant obstacle in Turkey-Armenia relations, and seems - for now - unlikely to be a problem the two countries will strike a compromise over in the immediate future.

This is quite natural, because perceptions and discourses on both sides have reached a deadlock.

Moreover, the real owners of history are not the two states... but the People.

Therefore, a solution by the Turkish and Armenian states regarding history would not mean that the Turks and the Armenians have reached a solution.

Ultimately, even if states manage to reach a political compromise over history, the compromise between the two communities can not be simply achieved through political decisions. Moral and ethical relationships are necessary, and can only be produced over time.

The icebergs that exist between the two societies can only melt with the warmth of the relationships that will be formed.

Perceptions on both sides can only change in an environment of contact and dialogue. Therefore,

'solving history' is not actually a real concept, or a problem. There is nothing to be solved about history anyway... It needs to be understood. And understanding necessitates a process of learning, enlightenment and comprehension, spread out over time. It can never be achieved with save-the-day state decrees.

History is not a problem that needs solving, but an experience that has to be learned, perceived, comprehended and internalized. The essential point lies in Turkey becoming aware of its historical reality. And this can only be achieved through the development of the struggle for democracy in Turkey.

It is important to summarize the following truth once again:

The problem Turkey faces today is neither a problem of 'denial' or 'acknowledgement'.

Turkey's main problem is 'comprehension'.

And for the process of comprehension, Turkey seriously needs an alternative study of history and for this, a democratic environment.

inkârı ya da ikrarı siyasal baskılarla ya da yasalarla dayatmak haksızlıktır. Böylesi bir yöntem idrak sürecine indirilecek en büyük darbedir. İdrak edilmemiş bir inkârın veya ikrarın hiç kimseye yararı da yoktur. Bu idrak sürecinin farkında olmayan veya görmezden gelenlerin iç ya da dış dayatmaları, süreci kısaltacağı yerde uzatmaktadır.

Şu yaşanan süreçte, Türkiye'den tarihsel gerçekliği kabul etmesini bekleyenlerin ya da reddetmesini dayatanların, Türk toplumunun güncel gerçekliğini iyi okuyabildikleri söylenemez.

Sonuçta, toplum gerçeği biliyor da inkâr ediyor değil, bildiği gerçeği savunuyor.

Bu toplum daha dünkü 'Susurluk Vakası'nı, toprak altından çıkan 'Hizbullah cesetleri'ni hukuk dilinde tanımlamakta, adlandırmakta ve arkasını getirmekte zorlanırken, 90 yıl önceki bir tarihi nasıl sancı çekmeden algılayabilecek ve adlandırabilecek?

Üstelik de yıllarca bu denli karşı bilgi bombardımanına tutulmuşken.

Evet, tarih ve güncel siyaset arasındaki karmaşık ilişki işte yine karşımızda.

Cümlemiz bir kilitlenmenin varlığını kabul ediyoruz. Ancak şu var ki, bugün Türk-Ermeni ilişkilerine baktığımızda, neyin kilit, neyin anahtar olduğunu da karıştırmış durumdayız.

"Gel önce tarihi çözelim sonra ilişkiye geçelim" diyenlerle, "Gel ilişki kuralım, tarihin çözümünü ilişkinin akışına bırakalım" diyenler karşılıklı olarak inatlaşmış durumda.

Birine göre siyaset kilit, tarih anahtar, diğerine göre tarih kilit, siyaset anahtar.

Bendeniz siyasetin anahtar olduğuna inananlardanım.

Ve nedenleri ne olursa olsun tarihin kilidini açmak ve aşmak hepimizin temel görevi.

HRANT DİNK

AGOS

27 MAYIS 2005

MAY 27TH, 2005

It is unfair, either through political pressure or laws, to impose denial or acknowledgement upon the individuals of a society who are in the middle of a process of comprehension.

Such a method would be the greatest blow inflicted on the process of comprehension. After all, denial or acknowledgement without comprehension benefits no one. The internal or external impositions of those who are either not aware of or prefer to turn a blind eye to this process of comprehension, extend the duration of the process rather than reducing it.

In the process we are going through, it is impossible to say that, those who expect Turkey to accept historical reality or impose denial on it are reading the current reality of Turkish society well.

After all, it is not that the society knows, or denies the truth; the society is defending the truth it knows. This society has shown difficulty in defining, naming and doing whatever else is necessary in legal terms regarding the 'Susurluk Case' or the unearthed 'Hizbullah corpses', events that have taken place only

yesterday. So how is it to effortlessly and painlessly perceive and define a historical event of 90 years ago? And especially after having been subjected to a bombardment of counter-information for so many years.

Yes, the complex relationship between history and contemporary politics stands before us once again. We all accept the existence of a deadlock.

However, there is also the fact that in Turkish-Armenian relations today, we are in a state of confusion over where to find the lock and the key.

There is a dogged standstill between those who say, "Let us sort out history first and then establish relations," and those who say, "Let us establish relations and leave the solution of history to the flow of relations."

For one side, politics is the lock and history the key, and for the other history is the lock and politics the key. I am among those who believe politics is the key. And whatever the motivation, it is a fundamental duty that befalls all of us to unlock and transcend history.

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
MERVE KURT

ARAŞTIRMA KOORDİNATÖRÜ
RESEARCH COORDINATOR
VAHAKN KESHISHIAN

ARAŞTIRMACILAR
RESEARCHERS
ZEYNEP OĞUZ
ŞAHİKA KARATEPE
ALEXANDROS KAMPOURIS
TUNA BAŞİBEK

ARŞİV SORUMLUSU
ARCHIVE RESPONSIBLE
NORAYR OLGAR

Hrant Dink Vakfı 2014 yılında başladığı *Türkiye'nin Çokkültürlü Mirası* projesiyle Türkiye'deki, Ermeni, Rum, Yahudi ve Süryani toplumlarına ait manastır, kilise, şapel, okul, sinagog, bakımevi, hastane, yetimhane ve mezarlık gibi yapıların bir envanterini çıkararak, bu yapılara ait verileri kayıt altına alıyor. 2015 yılında, bu projenin devamı niteliğinde olan ikinci bir proje başladı. *Türkiye'nin Çokkültürlü Mirasını Savunmak ve Ortaya Çıkarmak* başlığı altında yürütülen bu 15 aylık çalışmayla, kültür varlıkları envanterinin genişletilmesinin yanı sıra, Türkiye'deki kültürel mirası içeren interaktif bir çevrimiçi harita üzerinden tarihî kamu yapılarının araştırılması, koruma altına alınması ve yeniden canlandırılması için bir tartışma ortamı yaratmak amaçlanıyor. Envanter ve çevrimiçi harita, Türkiye'deki Rum, Süryani, Ermeni ve Yahudi kültürel mirası hakkındaki ilk geniş kapsamlı kaynak olma özelliği taşıyor. Harita, vakfın internet sitesi üzerinden ziyaret edilebiliyor.

Kayıt altına alınan yapılara dair yerelde var olan

TÜRKİYE'NİN ÇOKKÜLTÜRLÜ MİRASINI ORTAYA ÇIKARMAK VE SAVUNMAK

REVEALING AND ADVOCATING THE MULTICULTURAL
HERITAGE OF TURKEY

PROJE ORTAĞI
CO-APPLICANT

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

ACIK
TOPLUM
VAKFI

İŞTİRAKÇILAR
ASSOCIATES

BİRZAMANLAR
YAYINCILIK

Hrant Dink Foundation, within the scope of its project "Multicultural Heritage of Turkey" that has started in 2014, have been creating the inventory of monasteries, churches, chapels, schools, synagogues, nurseries, hospitals, orphanages, and cemeteries of the Armenian, Greek, Jewish and Assyrian communities in Turkey, and gathering and recording the data regarding these buildings. In 2015, as a follow-up to this project, a new project has begun. With the study lasted for 15 months conducted under the title of "Revealing and Advocating Multicultural Heritage of Turkey", as well as the improvement of the inventory of cultural assets also forming a platform for the research, protection and revealing of historical public buildings through an interactive online map that includes Turkey's cultural heritage was aimed. The inventory and the online map are the first comprehensive sources on the cultural heritage of Greek, Assyrian, Armenian and Jewish communities in Turkey. The map can be accessed through the website of the foundation.

bilgilerin ve bu yapılara yüklenen anlamların ortaya çıkarılması, kültürel mirasın sürdürülebilirliği açısından büyük önem arz ediyor. Bu amaçla, proje kapsamında, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde saha çalışmaları yapmak hedefleniyor.

Projenin ilk saha çalışması, 2015 yazı ve sonbaharında Kayseri'de yapıldı. Ermeni ve Rum toplumlarına ait kamu yapılarına odaklanan araştırmada, 110 Ermeni ve 72 Rum yapısı, yerinde görüldü. Bunlardan 18'ine dair risk analizi raporu, Kültürel Miras Koruma Derneği'nden uzmanların değerlendirmeleri doğrultusunda, 'Ermeni ve Rum Kültür Varlıklarıyla Kayseri' başlığıyla yayıma hazırlanıyor.

'Kültürel miras' kavramının tanımı, somut olmayan kültürel miras örnekleri ve risk analizi/alan yönetimine odaklanan üç atölye çalışmasıyla, hem projenin odaklandığı konular hem de benzer projelerin çalışmaları paylaşıldı.

Bu uzun soluklu araştırmanın bir sonraki ayağında

saha araştırmalarına odaklanılacak. Bu çerçevede, envanterdeki yapılar yerlerinde tespit edilecek; bunlara dair ortak hafızayı ortaya çıkarmak üzere sözlü tarih ve bellek çalışmaları yapılacak.

It is crucially important to reveal the local data and the meanings attached to the recorded buildings for the sustainability of cultural heritage. For this purpose, within the scope of the project the objective is to conduct field studies around various regions of Anatolia.

The first field study of the project was conducted in Kayseri in the summer and fall of 2015. During the study focusing on the public buildings belonged to Armenian and Greek communities, 110 Armenian and 72 Greek buildings were visited. By the assessments of experts from the Cultural Heritage Preservation Center, the risk analysis reports regarding 18 of these buildings are being prepared for publication under the title of '*Kayseri with its Armenian and Greek Cultural Heritage*'.

Through three workshops focused on the definition of the concept of 'cultural heritage'; intangible examples of cultural heritage; and risk analysis and field management, the topics of the project as well as findings of similar projects were shared.

The next phase of the project will concentrate on the field studies. Within this framework, the buildings in the inventory will be visited, and oral history and memory studies will be conducted to reveal the collective memory regarding these buildings.

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
EMİNE KOLİVAR

PROJE ASİSTANI
PROJECT ASSISTANT
KARUN ÖZÇELİK

TARİH VE HAFIZA ARAŞTIRMALARI TEŞVİK FONU

HISTORY AND MEMORY RESEARCH FUND

18

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

DR. ALPER ÖKTEM

ACIK
TOPLUM
VAKFI

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
DERNEĞİ
TÜRKİYE
TEMSİLCİLİĞİ

Hrant Dink Vakfı destekçilerinden Dr. Alper Öktem'in girişimi ve katkılarıyla, 2010 yılında hayata geçen *Tarih ve Hafıza Araştırmaları Teşvik Fonu*'nun amacı, planlanmış bir bilimsel çalışma için araştırmacılara burs vermek suretiyle, Türkiye tarihinin zor dönemlerinde gizli kalmış vicdani ve insani davranışların araştırılmasını ve gün yüzüne çıkarılmasını sağlamak, 1915'te yaşananların nesillerarası izlerinin, özellikle sorumluluk, vicdan ve adalet kavramları etrafında araştırılmasının önünü açmak, her yıl bu alanda bilimsel çalışma yapan araştırmacıları teşvik etmek ve bu çalışmaların kamuoyuna ulaşmasına katkı sağlamaktır.

2015 yılında, *Tarih ve Hafıza Araştırmaları Teşvik Fonu*'yla 2010'dan bu yana desteklenen çalışmaların toplum ve akademik çevreler tarafından daha iyi anlaşılması ve kalıcı hale gelebilmesi için, bu çalışmaların bir kısmı derlenerek kitaplaştırıldı. Kitapta yer alan ve geçmiş yıllarda desteklenen araştırmaların yanı sıra, 2014 yılında fon almaya hak kazanan araştırmaların sunumlarının yer aldığı bir konferans yapıldı. 'Ermeni Soykırımı'nda Vicdan

The History and Memory Research Fund, created with the kind assistance of Dr. Alper Öktem in 2010 aimed at promoting and supporting research geared towards revealing scrupulous acts of conscience during the hard times of Turkish history, finding people who acted as a role model during that era, and thus reflecting a facet of history that has not been adequately researched, supporting the researches on the traces of the events of 1915 and their memory on subsequent generations and the different ways of remembering within the subjects specially concentrated on conscience, responsibility and justice, encouraging researchers who are investigating these subjects, and contributing to the process of these works being delivered to the public.

In 2015, some of the researches that have been supported since 2010 by the History and Memory Research Fund, were compiled and published in order to gain a better understanding by the public and academic circles and to make the works lasting. In addition to the researches which were funded in the former years and

ve Sorumluluk: Kurtulanlara Dair Yeni Araştırmalar' başlığı altında düzenlenen konferansta, teşvik fonuyla desteklenen çalışmaların görünürlüğü artırılarak, geniş kitlelere ulaşması sağlandı.

Açık Toplum Vakfı, Dr. Alper Öktem ve Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin desteğiyle, 14 Mart 2015'te Cezayir Büyük Toplantı Salonu'nda düzenlenen ve dört oturumdan oluşan konferansta, toplam 11 sunum yer aldı.

Açılış konuşmacılarından Ayşe Gül Altınay, Teşvik Fonu'nun geçmişten bugüne gelişim süreci ile kitabın ve konferansın içeriğine dair bilgileri katılımcılarla paylaştıktan sonra, 2014 döneminde fon almaya hak kazanan beş araştırmacının isimlerini duyurdu. Altınay'ın konuşmasını, Betül Tanbay ve Dr. Alper Öktem'in açılış konuşmaları takip etti.

Açılış konuşmalarının ardından, Abdullah Demirbaş söz aldı. Demirbaş, 'yüzleşme', 'vicdan' ve 'sorumluluk' gibi kavramlara yoğunlaşarak, Sur Belediye Başkanlığı

yaptığı dönemde bu kavramlar doğrultusunda attıkları adımlardan bahsetti.

Ayhan Aktar'ın başkanlığını yaptığı 'Hafıza ve Yüzleşme' başlıklı ilk oturum, 2010 yılında teşvik fonu almaya hak kazanmış araştırmacılar Burçin Gerçek'in '1915'te Diyarbakir Vilayeti'nde Emirlere Karşı Gelenler' sunumuyla başladı. Ardından, Adnan Çelik, 2013 yılında Namık Kemal Dinç'le birlikte fon almaya hak kazandığı çalışmasını 'Yüz Yıllık Ah! Kürtlerin 1915'e Dair Anlatılarında Sembolik Yüzleşme ve Vicdan Hikâyeleri' başlığıyla sundu. İlk oturum, yine 2013 yılında fon almaya hak kazanan Öykü Gürpınar'ın '1915'ten Günümüze Erzincan'ın Pokr Armıdan Köyü Üzerine Bir Monografi Çalışması' başlıklı sunumuyla son buldu.

Öğle yemeğinin ardından başlayan ve Hülya Adak'ın başkanlığını yaptığı '1915'in Sanata Yansıyan Hafızası' başlıklı ikinci oturumda, 2014 yılında fon almaya hak kazanan araştırmacılar söz aldı. Melis Behlil

published in the book, there has been also a conference through which the presentation of the researches which were qualified to be funded in 2014 became possible. Thanks to the conference titled 'Conscience and Responsibility in the Armenian Genocide: New Research on Survivors', it became possible to increase the visibility of the funded projects, and reach out more people.

There were 11 presentations at the conference held in four sessions by the support of Open Society Foundation, Dr. Alper Öktem and Heinrich Böll Stiftung Turkey on March 14th, 2015 at the Cezayir Big Hall.

Ayşe Gül Altınay gave the opening speech and talked about the development process of the Support Fund from the day it has been formed as well as the contents of the conference. She also announced the researches which were qualified to be funded in 2014. Speeches of Betül Tanbay and Dr. Alper Öktem followed Altınay's speech.

After the opening speeches, Abdullah Demirbaş took the

floor. Demirbaş' speech concentrated on the subjects "confrontation", "consciousness" and "responsibility", and he mentioned the steps they took during his service as the Mayor of Sur Municipality.

The first panel titled 'Memory and Coming Terms with the Past' under the chairmanship of Ayhan Aktar started with Burçin Gerçek's presentation titled 'Those Who Defied the Orders in the Diyarbakir Province in 1915', who was qualified to be funded in 2010. After Burçin Gerçek's presentation, Adnan Çelik made the presentation titled 'A Century-old Lament! Symbolic Confrontation and Stories of Conscience in the Kurdish Narrative about 1915', which he conducted with Namık Kemal Dinç, and was qualified to be funded in 2013. The first panel ended with the presentation of Öykü Gürpınar, who was also qualified to be funded in 2013, titled 'Anatolia's Lost Memory: A Monographic Study on Pokr Armıdan Village of Erzincan from 1915 to Date'.

After the lunch break, the second panel, under the

'Omuzlarda Bir Yük: Belgesel Sinemada Ermeni Soykırımı ve Sonrası' ve Özlem Galip 'Hatırlama ve Hatırlatma Politikaları: Kürt Romanlarında Ermeni Soykırımı' başlıklı sunumlarında, araştırmalarının nasıl ilerlediğine dair bilgiler verdiler. Wendy Hamelink ise 'Sasunlu Ermenilerin Kültürel Hafızası' başlıklı sunumunu Hollanda'dan, internet bağlantısı aracılığıyla yaptı.

'Hayatta Kalma Mücadeleleri' başlıklı üçüncü oturumun başkanlığını Edhem Eldem üstlendi. Oturumun konuşmacılarından Vahe Tachjian'ın programındaki ani değişiklik sebebiyle konferansa katılamadı. Oturum, 2010 yılında teşvik fonu almaya hak kazanan Armen Marsoobian'ın 'Diğerleri Yok Olurken: Merzifon Ermenilerinin Hayatta Kalma Mücadelesi, 1915-1921' başlıklı sunumuyla sona erdi.

'Kurtarma Hikâyeleri' başlıklı dördüncü oturum, 2011 yılında teşvik fonu almaya hak kazanan George N. Shirinian'ın, internet üzerinden yaptığı 'Ermenileri

Kurtaran Müslümanlar: Soykırım Günlerinde İnsanlık Arayışı' başlıklı sunumuyla başladı. George Shirinian'ın yoğun ilgi gören sunumunun ardından, 2014 yılında teşvik fonu almaya hak kazananlarından Ümit Kurt, 'Birecik'te Ermeni Sürgünleri Ölümünden Kurtaran Cemil Bahri Köne' başlıklı araştırmasını, yine internet üzerinden sundu. 2014 yılında teşvik fonu almaya hak kazanan bir diğer isim olan Neslihan Sarıhan ise 'Bana Hasret Deyin: Fatsa Ermenilerinin İzinde' başlıklı bir sunum yaptı. Konferans, Ishkhan Chiftjian'ın 2012 yılında desteklenen 'Hoca Çamurdan ve Garabed Akhbar Faracyan: Süregiden Bir Türk-Ermeni Hikâyesi' başlıklı çalışmasının sunumuyla sonlandı.

Her oturumun sonunda yer alan soru-cevap kısmında, dinleyiciler, araştırmalara yoğun ilgi gösterdi. Konferansa dair tüm detaylar, etkinlikle eş zamanlı olarak vakfın Facebook ve Twitter hesaplarında, üç dilde (Türkçe, İngilizce ve Ermenice) paylaşıldı.

Jürisini Prof. Dr. Taner Akçam (Clark University),

chairmanship of Hülya Adak, titled 'The Memory of 1915 in Arts' started. The researchers who were qualified to be funded in 2014 took the stage during the second panel. Melis Behlil, with her presentation titled 'Carrying the Burden: Armenian Genocide and its Aftermath in Non-Fiction Film, and Özlem Galip, with her presentation titled 'Remembering and Policies of Remembering: Armenian Genocide in Kurdish Novels', informed the audience about how their researches were proceeding. Wendy Hamelink attended to the conference from Netherlands via the internet, and made her presentation titled 'Cultural memories of Armenians from Sassoun'

The third panel titled 'Stories of Survival' was held under the chairmanship of Edhem Eldem. One of the presenters of the third panel, Vahe Tachjian, could not attend to the conference due to the sudden changes in his program. The panel was ended with the presentation of Armen Marsoobian, who was qualified to be funded in 2010, titled 'While Others Perished: The Struggle for Survival of the Armenians of the Marsovan, 1915-1921'.

The fourth panel titled 'Stories of Rescuers' started with the presentation of George N. Shirinian, who was qualified to be funded in 2011, titled 'Turks who Saved Armenians: A Search for Humanity in the Midst of Genocide'. George N. Shirinian presented his work online. After the presentation of George N. Shirinian, which was watched with great interest, Ümit Kurt, who was qualified to be funded in 2014, presented his work titled 'Rescuing Armenian Exiles in Birecik: Cemil Bahri Köne' online. Another name who was qualified to be funded in 2014, Neslihan Sarıhan, presented her paper titled 'Call me Longing: In the Footsteps of Fatsa Armenians'. The conference ended with the presentation of Ishkhan Chiftjian, who was supported in 2012, titled 'Hoca Çamurdan and Garabed Akhbar Faracyan: An Ongoing Turkish-Armenian Story'.

At the end of each panel during the Q&A sessions, the audience showed great interest to the researchers. All the details of the conference were shared simultaneously via the Facebook and Twitter accounts of the foundation

Prof. Dr. Edhem Eldem (Boğaziçi Üniversitesi), Prof. Dr. Raymond Kévorkian (Paris 8 University), Prof. Dr. Hans-Lukas Kieser (Zürich University), Prof. Dr. Arus Yumul (Bilgi Üniversitesi), Doç. Dr. Ayşe Gül Altınay'ın (Sabancı Üniversitesi) oluşturduğu Tarih ve Hafıza Araştırmaları Teşvik Fonu, 2014 yılında beş araştırmacı arasında paylaştırıldı.

MELİS BEHLİL

Doçent Melis Behlil, Kadir Has Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde bölüm başkanı ve Stockholm Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Enstitüsü'nde araştırmacıdır. Behlil, akademik görevlerinin yanı sıra sinema yazarlığı yapıyor, Açık Radyo'da 'Sinefil' adlı bir program sunuyor ve Sinema Yazarları Derneği'nin (SİYAD) başkanlığını yürütüyor.

ÖZLEM GALİP

Oxford Üniversitesi'nde öğretim görevlisi ve araştırmacı

olarak görev yapan Dr. Özlem Galip, doktora derecesini 2013 yılında, İngiltere'deki Exeter Üniversite'sinde, 'Kürt romanı' konulu çalışmasıyla aldı. *Kürt Romanı Okuma Kılavuzu* adlı kitabı 2010 yılında Sel yayınlarından; *Imagining Kurdistan: Identity, Culture and Society* adlı kitabı ise 2015'te I.B. Tauris yayınlarından çıktı.

WENDY HAMELINK

Wendy Hamelink, Leiden Üniversitesi Türkiye Araştırmaları ve Kültürel Antropoloji bölümlerinde eğitim gördü. Kültürel antropoloji bölümünden, Türk halk ozanlarına (âşıklar) ilişkin teziyle yüksek lisans, Kürt halk ozanlarına (dengbêjler) ilişkin teziyle doktora derecesi aldı. Araştırmaları, günlük yaşamda politika, bireysel ve kolektif kimliklerin söylemsel inşası, göç ve yerinden edilme gibi konulara odaklanıyor. Sasunlu Ermenilerin müzikal hafızalarını konu alan ve İstanbul, Beyrut ve Paris'te saha araştırmalarına dayanan bir çalışma yürütüyor.

in three languages (Turkish, English and Armenian).

The History and Memory Research Fund, which had Prof. Taner Akçam (Clark University), Prof. Edhem Eldem (Boğaziçi Üniversitesi), Prof. Raymond Kévorkian (Paris 8 University), Prof. Hans-Lukas Kieser (Zürich University), Prof. Arus Yumul (Bilgi Üniversitesi), and Assoc. Prof. Ayşe Gül Altınay'ın (Sabancı Üniversitesi) as jury members, was shared among five researchers for the 2014 funding year.

MELİS BEHLİL

Melis Behlil is an Associate Professor at the Cinema Studies and Chair of Radio, Television and Cinema Department at Kadir Has University in Istanbul, and a Research Affiliate at Stockholm University Institute of Turkish Studies. In addition to her teaching and other academic duties, she writes film reviews for various publications, co-hosts a weekly radio show on Açık Radyo, and works as the president of the Turkish Film Critics Association (SİYAD).

ÖZLEM GALİP

Özlem Galip, who works as a researcher and faculty member at Oxford University, has taken her Ph.D degree in 2013 by Exeter University, UK with her research on "Kurdish Novels". Her two books, one named *Kürt Romanı Okuma Kılavuzu* was published in 2010 by Sel Publication, and the other named *Imagining Kurdistan: Identity, Culture and Society* was published in 2013 by I.B. Tauris publications.

WENDY HAMELINK

Wendy Hamelink studied at Leiden University Turkish Studies and Cultural Anthropology department. She took her M.A. degree with her thesis focused on Turkish oral performers called âşıklar, later she took her Ph.D with her dissertation focused on Kurdish oral performers called dengbejler. Her works are concentrated on the subjects such as politics in daily life, verbal structures of personal and collective identities, immigration, and deportation. She is currently conducting a project on the

ÜMİT KURT

Ümit Kurt, ODTÜ İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesi'nden lisans, Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nden yüksek lisans derecesini aldı. Gaziantep Zirve Üniversitesi'nde tam zamanlı öğretim görevlisi olarak çalıştı. 2012-2014 yılları arasında Sabancı Üniversitesi Tarih Bölümü'nde dersler verdi. Milliyetçilik, Ermeni Soykırımı, geç dönem Osmanlı tarihi, Türkiye'de ordu ve siyaset, sekülerizm ve din, Türkiye düşünce ve siyasi tarihi, Türkiye-AB ilişkileri gibi konularda İngilizce ve Türkçe makaleleri yayımlandı.

NESLİHAN SARIHAN

Neslihan Sarıhan, liseden sonra ODTÜ Fizik Bölümü'nde eğitim aldı. Ardından, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi İletişim ve Tasarım Bölümü'nden mezun oldu. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde verilen belgesel derslerine katıldı. Fatsa Ermenilerini konu alan belgesel

film çalışması 'Bana Hasret Deyin' T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Destek Fonu'ndan yapım desteği aldı. Halen, Bilkent Üniversitesi Medya ve Görsel Çalışmalar Bölümü'nde yüksek lisans eğitimi alıyor. Aynı zamanda bir sözlü tarih çalışması olan 'Bana Hasret Deyin' üzerine çalışmaya devam ediyor.

musical memory of Armenians of Sassoun, and a field research taking place in İstanbul, Beirut, and Paris.

ÜMİT KURT

Ümit Kurt was born in 1984. He received his BA from METU Faculty of Economics and Administrative Sciences in 2006, and his M.A. from Sabancı University Faculty of Arts and Social Sciences in 2008. He worked as a fulltime academic in Gaziantep Zirve University. Between 2012 and 2014 he gave lectures at Sabancı University. His articles on Nationalism, Armenian Genocide, Late Ottoman history, army and politics in Turkey, intellectual and political history of Turkey, and Turkey-EU relations have been published in academic journals.

NESLİHAN SARIHAN

Neslihan Sarıhan studies at METU Physics department after her high school graduation. Later, she continued her education at Bilkent University Fine Arts, Design and Architect Faculty Communication and Design

Department. She attended the documentary lectures at Ankara University Communication Faculty. Her documentary film project named "Bana Hasret Deyin" focused on the Armenians of Fatsa was supported by the Ministry of Culture and Tourism of Turkish Republic for production. She is currently doing her M.A. at Bilkent University Media and Visual Works Department. She is also working on an oral history project titled "Bana Hasret Deyin".

PROJE KOORDİNATÖRLERİ

PROJECT COORDINATORS

FERDA BALANÇAR
EMİNE KOLİVAR

PROJE ASİSTANI

PROJECT ASSISTANT

KARUN ÖZÇELİK

ARAŞTIRMACI EKİP

RESEARCH TEAM

ARMENUHI NIKOĞOSYAN	LIANA TAKICI
AYŞEGÜL ÖZADAK	MARAL DINK
BAHAR ŞENKAZANCI	MASIS SASUN KAP
BETÜL ALTINTAŞ	MASIS TAŞI
CEM MERT DALLI	MATHILDA KESKIN
DENÇA KARTUN	SASUN KARAPEKMEZ
EGESU SAYAR	SELDA TUGAL
EMINE KOLIVAR	SELIN ALTUNKARA
FERDA BALANÇAR	SERRA M. TEZCAN
HAZAL ÇORAK	TAIS ARSLAN
İHSAN CAN ASMAN	TAMAR NALCI
KARUN ÖZÇELİK	TIMOTI TOPARLAK
	ZEYNEP SERRA BAYAR

2011 yılından bu yana devam eden *Anadolu Ermenileri Sözlü Tarih Projesi* dördüncü dönemini İsveç Konsolosluluğu'nun desteğiyle tamamladı. 2015 yılında İzmitli Ermenilere yoğunlaşan proje, Ermeni toplumunun taşıdığı siyasi ve kültürel belleğin izlerini bulmayı, kültürel varoluşun sürekliliğini ortaya çıkarmayı, Ermeni kimliğine mensup kişilerin kendilerini ve 'ötekiler'i nasıl algıladığını anlamayı ve böylelikle, Türkiye'de halen yaşamakta olan Ermenilerin içinde bulunduğu gerçekliği, siyasi, kültürel ve tarihsel boyutlarıyla yansıtmayı amaçlıyor.

Projenin hazırlık aşamasında, her dönem olduğu gibi, gönüllü bir araştırma ekibi oluşturuldu. Araştırmacılar, Aralık 2014'te Arsen Yarman, Ocak 2015'te ise Zakarya Mildanoğlu'nun görsel sunum eşliğinde aktardığı tarihsel perspektifle, İzmit ve İzmitli Ermeniler hakkında bilgiler edindiler. Sözlü tarih okumaları ve bölge tarihiyle ilgili eğitimlerin ardından, Prof. Arzu Öztürkmen tarafından Boğaziçi Üniversitesi'nde verilen metodoloji eğitimi ve mülakat teknikleriyle, pratik

ANADOLU ERMENİLERİ SÖZLÜ TARİH PROJESİ

24

ORAL HISTORY STUDY ON THE ARMENIANS OF ANATOLIA

DESTEKÇİ

SUPPORTER

The oral history study on the Armenians of Anatolia which has been carried out since 2011 finalized its 4th project period with the support of Consulate General of Sweden. The project, which has concentrated on Izmit's Armenians in 2015, aims at finding traces of the political and cultural memories of Armenians, revealing the continuity of cultural existence, and finding out how Armenians perceive themselves and the "Others"; thus, reflecting the reality of the Armenians in Turkey with their political, cultural and historical aspects.

On the preparation stage of the project, a voluntary research team has been formed. The research team was informed by the visual presentations of Arsen Yarman on December 2014 and Zakarya Mildanoğlu on January 2015 about the historical framework of Izmit and Izmit's Armenians. Along with oral history readings and trainings on the history of the region, the researchers received a methodological training on oral history from Professor Arzu Öztürkmen, in Boğaziçi

deneyim kazanmaya hazır hale geldiler.

Proje kapsamında 10 araştırmacı, 2015 yılının Ocak ayından itibaren, yaşamını Ermeni kimliğiyle sürdüren İzmitlilerle görüştü. Mülakatlar, Türkiye, Amerika, İngiltere, Kanada, Almanya ve Ermenistan'da yaşayan toplam 30 kişiyle; Yerevan, Hoktemberyan ve İstanbul'da, yüz yüze veya internet üzerinden yapıldı.

Çalışma sonunda, 'Sessizliğin Sesi' serisinin dördüncü kitabı olan İzmitli Ermeniler Konuşuyor yayımlandı. Ferda Balancar'ın derlediği bu çalışmada, İstanbul ve Yerevan'da yaşayan 9 İzmitli Ermeni'nin hikâyesinin yanı sıra İzmit ve çevresinde yaşamış Ermenilere ait şarkı sözleri ve tekerlemelere yer verildi.

İzmitli Ermeniler Konuşuyor 13 Kasım 2015'te Hrant Dink Vakfı Havak Salonu'nda yapılan bir toplantıyla basına tanıtıldı. Toplantıya proje koordinatörleri, araştırmacıları ve kitaba sonsöz yazısıyla katkıda bulunan Aras Ergüneş katıldı.

"Bir Arap, tehcir zamanı anneannemin ablasını yanına almış. 1962'de vefat etti anneannem. Vefatından iki yıl önce ablasının oğlu bize geldi, anneannemi alıp Bağdat'a götürdü. İki kardeş, 50 yıl sonra birbirlerini buldular. Hep Bağdat'ta yaşamış ablası, Müslüman olmuş. 'Ablamı tanıyamıyordum, o da bana boş boş bakıyordu' dedi. Ablası 'Ben Müslüman oldum' demiş, başka da bir şey dememiş. Tehcir zamanı 17 yaşındaymış. Dolayısıyla Ermeniceyi unutmış olamaz. Ama anneannemle Ermenice konuşmamış hiç. Anneannem, ablasıyla buluşmasından büyük bir hayal kırıklığıyla döndü." (*İzmitli Ermeniler Konuşuyor*'dan)

University. This final training prepared researchers for their practical experience.

Starting from January 2015, self-defined Armenians from Izmit have been interviewed by a research team composed of ten researchers. The interviews with Izmit's Armenian, 30 participants in total currently living in Turkey, the US, the UK, Canada, Germany, and Armenia, were conducted in Yerevan, Hoktemberyan, and İstanbul either face-to-face or during live conversations online.

As a result of these efforts, the book "*İzmitli Ermeniler Konuşuyor*" was published as the fourth book of the series 'Sessizliğin Sesi'. The book was edited by Ferda Balancar. Along with nine narratives of Izmit's Armenians, who currently live in Istanbul, Yerevan and Canada, the book also includes a collection of lyrics and tongue twisters belong to the Armenians who lived in and around İzmit.

İzmitli Ermeniler Konuşuyor was launched on November 13, 2015 in Hrant Dink Foundation Havak

Hall with members of the press in attendance. Project coordinators, researchers of the project and Aras Ergüneş, who wrote the afterword part of the book, attended the press meeting.

"During the deportation, an Arab took in my grandmother's elder sister. My grandmother died in 1962. Two years before she died, her sister's son came to visit us, and he took my grandmother with him to Baghdad. The two sisters came together after 50 years. Her sister had always lived in Baghdad, and had become a Muslim. My grandmother told us, 'I could not recognize my sister; she was looking at me with blank eyes.' Her sister only said, "I became a Muslim," nothing more. She was 17 years old at the time of the deportation. Therefore, it is not possible for her to forget how to speak Armenian. However, she did not speak Armenian with my grandmother at all. My grandmother came back to home with a great disappointment after her encounter with her sister." (From the book *İzmitli Ermeniler Konuşuyor*)

PROJE KOORDİNATÖRLERİ**PROJECT COORDINATORS****BURCU BECERMEN****EMİNE KOLİVAR****PROJE ASİSTANI****PROJECT ASSISTANT****KARUN ÖZÇELİK**

Hrant Dink Vakfı'nın, Boğaziçi, İstanbul Bilgi ve Sabancı üniversitelerinin işbirliği ile Chrest Vakfı, Friedrich Ebert Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği, Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi ve Fransa Büyükelçiliği'nin desteğiyle düzenlediği 'Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı' başlıklı konferans, 20-21 Kasım 2015 tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Salonu'nda yapıldı.

Geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinde uygulanan imha ve Türkleştirme politikalarıyla tasfiye edilen gayrimüslim varlığını disiplinlerarası bir perspektifle inceleyen araştırmalara yer veren konferansın açılış konuşmalarını Hrant Dink Vakfı Başkanı Raket Dink, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Gülay Barbarosoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Rektörü Mehmet Durman ve Sabancı Üniversitesi Rektörü Nihat Berker yaptı. Konferansın çağrısına 11 ülkeden 81 tebliğ

'YOK EDİLEN MEDENİYET: GEÇ OSMANLI VE ERKEN CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GAYRİMÜSLİM VARLIĞI'

A CIVILIZATION DESTROYED: THE WEALTH OF NON-MUSLIMS IN THE LATE OTTOMAN PERIOD AND EARLY REPUBLICAN ERA

PROJE ORTAĞI**PROJECT PARTNER**

İstanbul
Bilgi Üniversitesi
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

DESTEKÇİLER**SUPPORTERS**

IPM | İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
SABANCI ÜNİVERSİTESİ
STIFTUNG MERCATOR GİRİŞİMİ

The academic meeting titled “A Civilization Destroyed: The Wealth of Non-Muslims in the Late Ottoman Period and the Early Republican Era” organized by Hrant Dink Foundation in cooperation with Bogazici University, Istanbul Bilgi University, and Sabanci University, and with the support of Friedrich Ebert Foundation, Chrest Foundation, Istanbul Policy Center, and Embassy of France was held with broad participation on November 20th-21st, 2015 at the Albert Long Hall, Bogazici University.

The conference was aiming to present inter-disciplinary researches focused on the confiscated non-Muslim wealth by the annihilation and Turkification policies in the Late Ottoman and Early Republican periods. Hrant Dink Foundation President Raket Dink, Bogazici University Rector Gülay Barbarosoğlu, Istanbul Bilgi University Rector Mehmet Durman and Sabancı University Rector Nihat Berker made the opening speeches of the conference. As a result of the open call for papers, 81 papers were received from 11

başvurusu ulaştı. Bilim kurulunun değerlendirmeleriyle, 29 bilim insanının katıldığı toplantıda, toplam 27 tebliğ sunuldu.

Konferans, başkanlığını Ayhan Aktar'ın üstlendiği 'Tarihsel Arkaplan' başlıklı oturumla başladı. Bu bölümde, Abdülhamit Kırmızı, son dönem Osmanlı bürokrasisinde çalışan Ermenilere dair istatistikî bilgiler verdi. Mustafa Erdem Kabadayı, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte etnik-dini iş bölümüne ve Türkiye'nin Türkleştirilmesinin meslek yapılarına etkilerine değindi. Oturum, Nilay Özok Gündoğan'ın 'Devlet, Toprak Sahipleri ve Ortakçılar: Palu'da Toplumsal Şiddetin İktisadi Kaynakları, 1840-1870' başlıklı sunumuyla sona erdi.

Ahmet İnsel'in başkanlığındaki, 'İşgücü Hareketleri ve İktisadî Faaliyet' adlı ikinci oturum, Jelle Verheij'in sunumuyla başladı. Verheij, '1890'larda Taşradan İstanbul'a Ermeni Göçü: Göçmen Profili' başlıklı

konuşmasında, Ermenilerin yaptığı zincir göçlere ve mevsimsel işçiliğe odaklandı. Ardından Sinan Dinçer, Ermenilerin 19. yüzyıl ve sonrasında ettiği göçlerdeki değişimlere değinen 'Ermeni Göçmen Dayanışma Ağlarının Oluşumu ve Çöküşü' temalı sunumunu yaptı.

Öğle arasının ardından başlayan 'Belirli Bölgeler ve Gruplar - I' başlıklı üçüncü oturumun başkanlığını Edhem Eldem üstlendi. Zeynep Kezer'in 1915 sonrasında bölgede değişen peyzaj ve mimari yapıyı incelediği 'Yok Olan Bir Çevre: 1915 Sonrasında Harput ve Çevresinde Endüstriyel ve Ziraî Yapıların Değişimi' başlıklı tebliğinin ardından, Elçin Macar, 'Kilikya Ermeni Katolikosluğu'nun Adana-Kozan'da (Sis) El Konan Mülkleri' sunumuyla Kilikya'da el konan gayrimüslim varlıklarını tartışmaya açtı. Caroline Mesrobian Hickman, Afyon Karahisar'da Ermenilerin iktisadi hayattaki yerine değindiği tebliğini sundu.

Konferansın ilk gününün 'Belirli Bölgeler ve Gruplar - II'

different countries. By the evaluations of the scientific committee, at the conference 27 papers were presented by the attendance of 29 academicians.

Conference began with the first panel titled "Historical Background" under the chairmanship of Ayhan Aktar. In this section, Abdülhamit Kırmızı gave statistical information about the Armenians who worked at the Ottoman bureaucracy at the late Ottoman period. Mustafa Erdem Kabadayı mentioned the ethno-religious division of labor from the period of the Ottoman Empire to the Turkish Republic and the impact of the Turkification practices on the labor structures of the Turkish Republic. The panel ended with Nilay Özok Gündoğan's presentation titled "The State, Landholders, and the Sharecroppers: The Economic Origins of Intercommunal Violence in Palu, 1840-1870".

The second panel titled "Labor Mobility & Economic Activity" under the chairmanship of Ahmet İnsel was

started with Jelle Verheij's presentation. During his presentation titled "Armenian Rural Migration to Istanbul in the 1890s: The Migrant Profile", Verheij mainly focused on the chain migrations of Armenians and seasonal labor. Later, Sinan Dinçer delivered his presentation, "The Rise and Fall of the Armenian Migrant Networks", which addressed the change of the migration behavior of Armenians in the 19th century and post-19th century period.

Following the lunch break, Edhem Eldem chaired the third panel titled "Specific Regions and Groups - I". After Zeynep Kezer's presentation which focused on the changing landscape and architectural structure in the region after the 19th century, Elçin Macar brought up the discussion on the confiscated non-Muslim wealth in Cilicia by his paper titled "Confiscated Properties of the Cilicia Armenian Catholicosate in Adana-Kozan (Sis)". Following Macar's presentation, Caroline Mesrobian Hickman presented her paper which discussed the status of Armenians in Afyon Karahisar's economic life.

başlıklı son oturumunun başkanlığını Ayşe Kadioğlu yaptı. Eyal Ginio, Dimetoka’da gayrimüslimlerin yaşadığı kültürel ve siyasal dışlanma ortamına ışık tutarken, Giordano Altarozzi ve Iulia Alexandra Oprea, İstanbul’daki son Levantenlerin hikâyelerini paylaştı. Oturum, Dimitris Stamatopoulos’un, İstanbul’u terk eden Rum ailelerin avukatlığını üstlenen Mirmiroğlu arşivinden örnekler aktardığı sunumuyla sona erdi.

Konferansın ikinci günü ‘Kişisel Hikâyeler ve Aile Hikâyeleri’ başlıklı, beşinci oturumla başladı. Leyla Neyzi’nin başkanlığındaki bu oturumda, Oya Güzel Durmaz, Jonathan Conlin ve Sezai Balcı sunumlarını yaptı. Oya Güzel Durmaz tehçire yollanan Ermeni bir tüccar olan İbranosyan’ın hikâyesini anlatırken; Jonathan Conlin, Gülbenkian Ailesi’ni, Sezai Balcı ise Giresun’da belediye başkanlığı yapmış Kaptan Yorgi Konstantinidi Paşa’nın hayatını ele aldı.

‘Hukuki ve Dinî Baskı’ başlığını taşıyan altıncı oturumun

başkanlığını Bülent Bilmez yaptı. Mehmet Polatel’in Ermenilerin el konan mallarının iadesine ilişkin tartışmalar ve düzenlemelere değinen sunumunu, Hilmar Kaiser’in ‘1915’te Ermenilerin ‘Menkul’ Malları’ başlıklı konuşması takip etti. Ardından Anush Hovhannisyan, Ermenilerin mülklerinin el değiştirmesinde, onları zorla Müslamanlaştırmanın etkisini ele aldı. Hamit Bozarslan ise, Ermeni ve Yahudi soykırımlarında iktisadi ve demografik homojenleşme projelerinin yanı sıra yok edilen kültür ve medeniyetin yarattığı sonuçları yorumladı.

Konferansın öğleden sonraki ilk oturumu ‘Talandan Sonra’ başlığını taşımaktaydı. Başkanlığını Ayfer Bartu Candan’ın yaptığı yedinci oturumda sunum yapan Ümit Kurt, Ellinor Morack, Emre Eldem, Oktay İnce ve Nevzat Onaran, geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet döneminde Emval-i Metruke temasını farklı açılardan tartışmaya açtılar.

The last panel of the first day of the conference titled “Specific Regions and Groups – II” was chaired by Ayşe Kadioğlu. While Eyal Ginio touched upon the environment of cultural and political exclusion experienced by non-Muslims in Dimetoka, Giordano Altarozzi & Iulia Alexandra Oprea shared the stories of last Levantines in Istanbul. The session ended with Dimitris Stamatopoulos’s presentation through which he shared examples from the Mirmiroğlu archive, the lawyer of the Rum families who left Istanbul.

The second day of the conference began with the fifth panel titled “Personal and Family Accounts”. Oya Güzel Durmaz, Jonathan Conlin and Sezai Balcı made their presentations in the panel chaired by Leyla Neyzi. While Oya Güzel Durmaz narrated the story of İbranosyan, a deported Armenian merchant, Jonathan Conlin discussed Gulbenkian family, and Sezai Balcı talked about the life of Captain Yorgi Konstantinidi, the former mayor of Giresun.

Bülent Bilmez chaired the sixth session titled “Legal and Religious Coercion”. Following Mehmet Polatel’s presentation through which he discussed the arguments and regulations regarding the return of the seized properties of Armenian, Hilmar Kaiser presented his paper titled “Movable Armenian Property in 1915”. Within the same session, Anush Hovhannisyan addressed the issue of forced Islamization as a mechanism of transferring of Armenian properties. Finally, Hamit Bozarslan interpreted the economic plunder and demographic homogenization as well as the results of the destruction of culture and civilization during the times of the Armenian and Jewish Genocides.

The title of the first session of the conference after the lunch break was “After the Spoliation”. In this seventh session chaired by Ayfer Bartu Candan, Ümit Kurt, Ellinor Morack, Emre Eldem, Oktay İnce, and Nevzat Onaran made their presentations. Speakers elaborated on the theme of “Abandoned Property in the Late

Suavi Aydın'ın oturum başkanı olduğu 'Kültürel Kayıplar' başlıklı son oturumun ilk konuşmacısı olan Ümit Eser, İzmir'de bulunan bir kilisenin devlet okuluna dönüştürülme sürecine değindi. Francesca Penoni ile Fırat Güllü, '20. Yüzyıl başında Kayseri ve Çevre Köylerde Ermeni Dinî Mimarisinin Yok Edilmesi' ve 'Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Döneminde Ermenilerin Türkçe Tiyatro Faaliyetlerinden Tasfiyesi' başlıklı sunumlarıyla, mimari ve tiyatro temaları üzerinden, İmparatorluk ve erken Cumhuriyet döneminde yok edilen mirasa odaklandılar. Stefanie Kundakjian ise dönemin coğrafyasında Ermeni kadın ve çocukların 'nakit' değeri üzerine bir sunum yaptı.

Konferans Cengiz Aktar'ın başkanlığında yapılan 'Genel Değerlendirme ve Tartışmalar' oturumuyla sona erdi.

Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hall'da, yoğun katılımı takip edilen ve www.hrantdink.org adresinden yaklaşık 4700 kişinin canlı olarak izlediği 'Yok Edilen

Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı' konferansının tüm oturumlarına, Hrant Dink Vakfı'nın web sitesi ve YouTube kanalından ulaşılabilir.

Konferansta sunulan tebliğler, 2016 yılı içinde Hrant Dink Vakfı Yayınları tarafından kitaplaştırılarak, araştırmacıların ilgisine sunulacak.

Ottoman Period and the Early Republican Era" from different perspectives.

The first lecturer of the last panel titled "Cultural Losses" under the chairmanship of Suavi Aydın was Ümit Eser, and by his talk he touched upon the process of the conversion of a church in İzmir into a public school. Francesca Penoni and Fırat Güllü concentrated on the destroyed heritage at the Late Ottoman and Early Republican Era, through architectural and theatrical themes with their presentations titled "The Destruction of the Armenian Religious Architecture in the Early Twentieth Century Kayseri and the Surrounding Villagesmir." and "Elimination of Armenians from Turkish Language Theatre Activities in the Late Ottoman and Early Republican Era" respectively. Finally, Stefanie Kundakjian made a presentation on the value of Armenian women and children as a 'currency' within the geography of the period.

The conference ended with a session on the general evaluations and discussions, chaired by Cengiz Aktar.

The conference titled "A Civilization Destroyed: The Wealth of Non-Muslims in the Late Ottoman Period and the Early Republican Era" was held with broad participation at the Boğaziçi University Albert Long Hall, and have been live watched at www.hrantdink.org by 4700 people. All the panel sessions of the conference can be reached via the Hrant Dink Foundation website and its youtube channel.

Papers presented during the conference will be published as conference proceedings by the Hrant Dink Foundation Publications in 2016.

Yok edilen medeniyetin bedeli

Hafta sonu İstanbul Boğaziçi Üniversitesi'nde Hrnt Dink Vakfı, İstanbul Bilgi ve Sabancı Üniversitelerinin işbirliğiyle "Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı" konulu toplantı gerçekleşti. Tema Ermeni, Rum, Süryani ve Yahudi varlıklarını kapsıyordu. Bozulan düzenin zaman dilimi 1894-96 II. Abdülhamid dönemi Ermeni katliamından itibaren ve Cumhuriyet döneminde aynen devam ederek günümüze kadar uzanıyor. Nereden baksak yüz yıllı aşkın bir düzensizlik ve bunun sonucunda ortaya çıkan şiddet, cinnet ve adaletsizlikler. Abdülhamid dönemini 1913-14 Ege Rumlarını çıkartmak üzere tertip edilen pogromlar, kitlesel ölümlere yol açan Karadeniz Pontus pogromu, 1915 tchirc ve soykırımı, 1923 Ortodoks-Müslüman mübadelesi, 1934 Trakya pogromu, 1964 Rum sürgünü takip eder. Bu zaman zarfında Gayrimüslimlere çektilren maddî ve manevî cefa inişli çıkışlı sürer.

Bozulan düzenin nedenlerini sıralarsak: 19. yüzyıl boyunca Kafkaslar ve Balkanlardan Anadolu'ya sığınan Müslüman toplulukların pastaya ortak olmaları, yüzyıl boyunca artan zorunlu konar- göçer iskanı, Sünnîlik temelinde gerçekleştirilen ulus inşasının gerekirdiği dinî temizlik, Tanzimat reformları sonucunda gelen Müslüman- Gayrimüslim eşitliği.

21.11.2015 / ZAMAN

Boğaziçi Üniversitesi'nde "Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı" konulu bir konferans düzenlendi. Ünlü akademisyenler, geçmişte yaşanan acı olayları, günümüze yaşanan hukuksuzluklarla birlikte yorumladı. FOTOGRAF: ZAMAN, HÜSEYİN SARI

'Türkiye'de bugün yaşananlar müsadere geleneğinin devamı'

Hrnt Dink Vakfı'nın, Boğaziçi, Bilgi ve Sabancı Üniversiteleriyle yaptığı konferansta konuşan Prof. Dr. Ahmet Insel, şirketlere el koymayı varlık vergisine benzettti: "Bugün yaşanan bir müsadere geleneğinin devamıdır. Terör lafı İktidardan kendisine tehdit oluşturduğu her çevreye yönelik bastırma girişiminin parçası haline geldi. Hukuk artık devletin hukuku, direnemiyor."

Hrnt Dink Vakfı, Boğaziçi, Bilgi ve Sabancı Üniversiteleri işbirliğiyle "Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı" konulu bir konferans düzenledi. Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen programa Türkiye'den ve uluslararası üniversitelerden birçok akademisyen ve tarihçi katıldı. Akhan Aktar, Ahmet Insel, Sinan amir Kırmızı, Nilay akademisyenlerin ak katıldığı program İstanbul Milletvekili Şenel Turhan, İstanbul Başbakan Yardımcısı Nazıkyan ve Ermenesup önemli isimler dönemlerde Hizmet ruhlumna yönelik hukuksuz el koymatefecilerin sorularını attılmımlar, bugün ritimüslimlere yönelik enzettii. Prof. Ahmet ayınak Holding'e sını değerdendirii.

İnsel, Hizmet Hareketi'ne yapılanlar azınlıklara uygulanmışa benzetti. "Bu kötülüğün alyaptısı yazıldı ve şu anda Hizmet üzerine yürütüldü." diyer HDL İstanbul Milletvekili Çar Paylan ise Türk toplumunun Hizmet Hareketi'ne karşı yapılanlara üli verdiğini söyledirek, ayru kötülüğün yarı onlara da kastedileceğini alını çızdii.

Kaynak Holdinglere kayıym atanmasını değerdendirii. Insel, Hizmet Hareketine yapılanlar Azınlıklara uygulanan varlık vergisine benzedigini söyledi. 1942'de yaşananlar gayrimüslimlere yönelik vergi üzeriden mallarna el koyma olayı oldugunun allarna cizen Insel, şunları kaydettii: "Türkiye'de bugün yaşanan bir müsadere geleneğinin devamıdır. Gülen Cemaati'ne yönelik terör örgütü davası ayıldıkdan sonra bunların olması normal. Asıl sorunuz gereken soru "terör örgütü davası" olmalı. Türkiye'de terör lafı İktidardan kendii çıkmıyordur."

tü devlet yapılarımaya ortaya cıkar. Cemaat suç örgütü olablir ama yasada işlerin hepsini teröre sokarsanız olagattını hukuku gündeme getirirsiniz. 2000'lerde bu yapıldığı için hukuk devleti yapılan geçmişte yıkıldığı için hukuk bunu konyavak yapıya sahip değil hukuk artık devletin hukuku direnemiyor."

ERDOĞAN, ZALİMANE DÜZENİ DEĞİŞTİRİYOR
Bugün yaşananların yüz yıl önce Ermeni cemaatinin mallarına el koyma geleneğinin bir devamı olduğunu Albayrak'a HDP İstanbul...

BASINDAN PRESS CLIPPINGS

30

mevsimsel zanaatkar göçü de öyle. Anadolu ve İstanbul'un Gayrimüslim sanayici ve tüccarlarının yurtdışıyla yıllar boyunca inşa ettiğı ekonomik ilişkiler de öyle.

Mali ve fiziki sermayenin el değıştirmesi gasp, müsadere ve talan yoluyla gerçekleşir. Yerel eşrafın (hâlâ kımiler oldukları tam belli değildir) yanında esas devlet Gayrimüslim mallarına el koyar. Ne var ki bu el değıştirme beşerî sermayenin yokluğunda mali ve fiziki sermayenin eskisi gibi işletilmesini imkânsız kılar. Sonuçta, millî burjuvazi yaratacağım derken, o burjuvazi bir düğmeye basarak icat edilemeyeceğinden, elde arıt üzerine kurulu çöktümüş bir ekonomi kalır. Gayrimüslimlerin tasfiyesi bu anlamda dört dürtük bir irrasyonalitye işaret eder.

1850'lerden bu yana süren Gayrimüslim mali gaskı, müsaderesi ve talanının günümüze kadar gelen ve genel itibariyle sonuçsuz kalan bir lade ve tazminat boyutu da var.

Kültürel ve beşerî anlamda Gayrimüslim tasfiyesi azıcık ekonomik ve içtimai ilişkilerde olduğı kadar yıkıcıdır. En somut, gözle görürlü anlatılmaya her biri mimarı başeser olan ve sistematik olarak imha edilmiş binlerce yapıdır.

Toplantıda sunulan 27 belgeli katılımcılara çok şey öğretti. Genç araştırmacıların varlığı her zaman olduğu gibi umudu yeşertti yine. Ama toplantı aynı zamanda ne kadar az sayı bildirdiğimiz de gösterdi. Memleketteki kayıp hafızanın içini dolduracak ya da yüz küsur yıldır bunu ikame etmeye çalışan "resmî hafızanın" yerini alacak gerçeklere daha çok yol var. Makro ve mikro taralı çalışmalarda katilifet böyle ki üzerine üniversitede dört yıllık tam zamanlı eğitim yapılabilir.

Son sözümüz, tarifişiz zulümler üzerine bina edilen Türkiye'nin üstündeki laneti betimleyen bina edilen Yağmurcu Kuşu satırlarıyla rahmetli Yaşar Kemal'e bırakalım. "Annesi İsmail Ağa'ya şöyle öğütler: Bir de senden dileğim oğlum, o kasabaya gidersen, o Ermenilerden kalma evleri, tarlaları kabul etme. Sahibi kaçmış yuvada, öteki kayı barmamaz. Yuva bozanın yuvası olmaz. Zulüm tarlasında zulüm bitir." cengizaktar@gmail.com

Giresun'un Kaptan Yorgi'si

Hrnt Dink Vakfı, Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi ile Sabancı Üniversitesi'nin girişimleriyle düzenlenen "Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı" başlıklı konferansta bir konuşma dikkt çekti. Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde Tarih Bölümü'nden Doç. Dr. Sezal Bakı, sunumunda, Giresun'da 19 yüyü beldeye bağlanğı yapan Kaptan Yorgi Paşa'yı anlattı. Konferans vesilesiyle, Yanıkıta, Kaptan Yorgi'den Giresun'daki gayrimüslim nüfusa kadar birleş konuları konuştu.

'Giresunlu Kaptan Yorgi'yi yertirince tanıyımyı'

Devletle Kaptan Yorgi'nin 1859'da doğdu ve 1885-1904 arasında İstanbul'da çalıştı. 42 yaşında İstanbul'da öldü. Giresun'un Kaptan Yorgi'si...

Giresun'un Kaptan Yorgi'si... Kaptan Yorgi'nin beldeye bağlanğı hakkında bilgileri... Kaptan Yorgi'nin beldeye bağlanğı hakkında bilgileri...

Koç Üniversitesi Araştırma Görevlisi Mehmet Polat, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki konferansta el konulan malların hukukî yönünü değerdendirii.

'Hukukî kılf uydurup gayrimüslimlerin mallarına da el konulmuştu'

Hrnt Dink Vakfı'nın, Boğaziçi, Bilgi ve Sabancı üniversiteleri işbirliğiyle düzenlediğı "Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı" konulu konferans sona erdi. Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleştirilen konferansın son gününde, 1915 olayları sırasında Ermenilerin mallarının el değıştirme süreci örnekler üzerinden anlatıldı. Ulusal ve uluslararası üniversitelerden akademisyenlerin katıldığı konferansta toplam 27 bilimsel sunum yapıldı. El konulan malların hukukî yönünü değerdendirilen Koç Üniversitesi Araştırma Görevlisi Mehmet Polat, Doğru vilayetlerdeki 13 manastıra, 83 kiliseye ait mülk, 27 kiliseye ve 16 mezarlığa hukukî bir kılf uydurularak el konulduğuna değerdendirii. Florasava Avrupa Üniversitesi Enstitüsü'nden Dr. Hilmar Kaiser de tchirc sırasında yaşananların yer aldığı fotoğraf karelerini paylaştı. Farklı milletten insanları birbirleriyle etkileşimleri sonucunda oluşan kaynaşmanın göz ardii edilmemesi savaşlara yol açtığını dile getiren Paris Sosyal Bilimler Yürsekokulu'nda Tarihçi Prof. Hamit Bozarslan şunları söyledi: "Savaşla ekonomik değerdiler, kültürü vs. talan ederek dünyanın yeniden tasarlanmaya çabışıldığı zamanlar artık geride bırakmalıyız."

22.11.2015 / ZAMAN

Հրանդ Տիսը Հիմնարկի Գիտաժողովը

ԱՌԳՐԱՏ ԷՍԳՈՒԳԵԱՆ

pkzre@ysoh.com

Պոստային ընկերական կենտրոններ նախորդ շաբաթվերջին կարևորագույն նախաձեռնություններին էր Հրանդ Տիսը Հիմնարկի Երկրորդ գիտաժողովը: Այս կրթական «Կործանում» զբոսաշրջության մասին ընկերական կենտրոններին ներկայացրեց: Պոլագիզի Համալսարանի երկրամիջին պարտական մասնաճյուղի, իսկ այժմու անուանումով «Ապոլոն Լոնկ» դասիցի մեջ կայացած համագումարին կազմակերպման համար իրենց աջակցությունը կր բերին քաղաքի երեք կարևոր հիմնադրամատերեր՝ Պոլագիզի, Սապանը և Պիլիկի համալսարանները:

20 Նոյեմբեր Ուրբաթ առաջին համագումարը մեկնարկեց Հրանդ Տիսը Հիմնարկի անունով Ռաբլի Տիսի, Պոլագիզի Համալսարանի անունով Կիլիկյան Պարագրոսոսյուրի, Սապանը Համալսարանի անունով Նիհաթ Պերքերի և Պիլիկի Համալսարանի անունով Մեհմեթ Տուրանի կողմից: Համագումարի առաջին նիստի ընդհանուր խորագիրն էր «Պարտական ներառողը»: Այսին Արթուր սրահին ներառված պաշտոնը, իսկ գեղարվեստական ներկայացումը՝ Պոլագիզի Համալսարանի կողմից: Մասնաճյուղի Էրզրում Հասարակական և Նիսի Էոզոթ Կիտաբան: Այս վերջինի գեղարվեստը կը ընդարձակվեր 1840-1870 թուականներու միջև Բալուխի մեջ հասարակական քաղաքական փոփոխության գործընթացը և կու գար իրեն ուղարկու գեղարվեստ: Իսկ նախորդ երկու գեղարվեստները ներկայացուցին իրենց փոքրորակների ընթացքին պաշտպանած քաղաքականությունը: Երկրորդ նիստը ձեռնարկ էր աշխարհային յարգություններուն: Ամենը Իսկանդրի վարած այս նիստին Հոլանդացի ակադեմիական Յելլե Արեհլի գեղարվեստը խիստ կարևոր նիստ մը ներկայացնելով, «1890-ականներուն գառնու ղեկի Իսթանբուլ հայոց գաղթը»: Արեհլի այս գեղարվեստը անդրադառնալով կողմի սինակով: Երկրորդ գեղարվեստը Սիսան Տիսը ներկայացուց հայ գաղթականաց գորակցության ցանցերը:

Երրորդ նիստը վարեց Էրհին Էլբեմ: Այս նիստին Ջեյնեի Հեզեր ծանոթացուց ցեղասպանության յաջորդող շրջանին հարբերողի և շրջակայքին մեջ ճարտարագիտական և հողագործական կառույցներու հարկադրում փոփոխությունը: Էյնին Մանուր ուղակ գրառում վարածընթացում ուղարկու օրինակ, մասնաճյուղի մասին պարզեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսության պարկանող հարստության կենտրոնը: Նիստը ալ անկ ուղարկու կը դասար նկարի ունենալով Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսի այդ հարստության վերագործին համար Թուրքիոյ Սահմանադրական

Արևելի մօր բացած դարը: Գարուն Մարտիան Հիմնարկի նիստ ունեցա Արևելի Գարահիսարի հայրենան քաղաքական կենտրոնը 1875-1925 թուականներու միջև:

Օրոյա չորրորդ և վերջին նիստի ընթացքին ընթացողներն այս անգամ ոչ հայերու վերաբերելու նոյն ընթացակարգին: Էյալ Կիլիկիոյ Պարտական Պարտական Տիսը ընթացողի մեջ միջամայնալիս յարբերությունները ընթացեց: Հիմնարկու Արթուրի անդրադարձում վերջին լեռնաշղթաներու ընկերային ու կրօնական ապրումներուն: Իսկ Տիսը իսկ Սթանբուլի փառաբան «Ապոլոն Միմոթոլոյի օրինակն մեկնելով ներկայացուց 1919-1922 թուականներուն Պոլսոյ յոյն քաղցրեկությունը:

Շաբաթ օրոյա նիստերուն առաջին դարձնալ ձեռնարկ էր անհարական պարտություններու: Այսպես Օյա Կեզել Տուրանը ծանօթացուց արտոնալ հայ վաճառական մը՝ Իսթանբուլ: Երևանի Հիմնարկի խոսքու և կրօնական մշտնջողը: Պարտական Հիմնարկի արևելապարտ Պիլիկի Պիլիկի ղեկավարած այս նիստին մեջ երկրաբան պարտական Մեհմեթ Փոլագի նմուշներ ներկայացուց 1908-1912 թուականներու միջև հայոց նախ գրառում ապա վերագործում կառույցներու մասին օրինակ յոթանները և շրջաբերականները: Հիմար Հայզեր խոսքու թայանի ներարկում «չարտուն» գոյրերու մասին: Անուշ Յուլիանեսանի գեղարվեստը դարձնալ խիստ ուղարկու էր, թանի որ ան կը ընթարկեր ժառանգի իրատեսքն օգրուելու համար որդեգրում

28.11.2015 / AGOS

Rakel Dink: Unutmayı savunular gelecekte korkanlardır

Hrant Dink Vakfı'nın düzenlediği 'Yok Edilen Medeniyet' konferansının açılışında konuşan Rakel Dink, "Unutmayı savunular gelecekte korkanlardır" dedi.

ZEYNEP ALTAY

Hrant Dink Vakfı ile Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'nin birlikte düzenledikleri 'Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı' başlıklı bilimsel toplantı, dün Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hall'da başladı. Bugün de sürecek toplantının dünkü açılışında rektörler Gülay Barbaroğlu (Boğaziçi), Nihat Berker (Koç) ile Mehmet Durman (Bilgi) ve Rakel Dink konuşma yaptı.

Farklılıkları kabul

Konferansın uluslaşma sürecinde uygulanan imha ve Türkleştirme politikalarının anlaşılması için verimli bir akademik tartışma ortamı sunuyor olmasının vurgulandığı konuşmalarda, 21.11.2015 / CUMHURİYET telerinin 10 yıl önce İstanbul'da, ağır baskılar altında yaptığı 'Ermeni Konferansı'yla bugünün yolunu açtığı da ifade edildi.

Rakel Dink konuşmasında, "Yüz yıl önce bereketli topraklar olan Anadolu bugün niçin çorak çöle dönüştü? Biz ülke olarak daha önce bizim dışımızda bu konularda yapılan tartışmaların dışında kalmış olabiliriz ama insanoğlu bu tartışmaları zamanında layıkıyla yaptı ve sonuçta da 'Unutma ve unutturma ki, bir daha yaşamayasın' evrensel düsturunu geliştirdi. Ve bugün hâlâ unutmayı savunular, aslında sadece geçmişten değil gelecekte korkanlardır. Unutulmuş geçmiş, geleceğin de teminatıdır" dedi.

Kirli savaş

Rakel Dink konuşmasını, "Şu anda yaşamakta olduğumuz kirli savaşta evinden yurdundan edilen ve yaşamlarını kaybeden insanları hatırlayarak bitirmek istiyorum. Geçen yüzyılda maalesef beceremedik... Farklılıkların kabul edilip bir arada yaşamayı başardığımız bir yüzyıl olmasını dileğiyle..." sözleriyle noktaladı. Açılış konuşmalarının ardından Ayhan Aktar'ın yönettiği 'Tarihsel Arka plan' başlıklı oturuma geçildi. Toplam 27 tebliğin sunulacağı konferans, Türkçe - İngilizce eşzamanlı çeviri ile gerçekleştiriyor ve www.hrantdink.org adresinden her iki dilde canlı olarak yayımlanıyor.

Souvenir de Kerassonde Vue générale.

HRANT DINK VAKFI,
KÜLTÜR-SANAT ALANINI ÇOĞUL,
KAPSAYICI VE PAYLAŞIMCI BİR PLATFORM
OLARAK DÜŞLÜYOR.

VAKIF, KÜLTÜR-SANAT ALANINDA HAYATA
GEÇİRDİĞİ PROJE VE FAALİYETLERDE,
BU TOPRAKLARIN KÜLTÜRÜNÜ,
DEDELERİMİZİN, NİNELERİMİZİN HEPİMİZE
BIRAKTIĞI KÜLTÜRÜ, HEP BİRLİKTE
SIRTLAYIP, HEP BİRLİKTE YAŞAYIP,
BUNDAN SONRAKİLERE HEP BİRLİKTE
AKTARMAYI HEDEFLİYOR. VAKIF İÇİN

KÜLTÜR VE SANAT CULTURE AND ARTS

THE HRANT DINK FOUNDATION
ENVISIONS THE FIELD OF CULTURE AND
ARTS AS A PLURAL, INCLUSIVE
AND SHARING PLATFORM.

IN PROJECTS AND ACTIVITIES REALIZED
IN THE FIELD OF CULTURE AND ARTS,
THE FOUNDATION AIMS TO SHOULDER
THE CULTURE WE HAVE ALL INHERITED
FROM OUR GRANDFATHERS AND
GRANDMOTHERS AND TRANSMIT IT TO
THOSE WHO WILL COME AFTER US.
THE PRINCIPLE FOR THE FOUNDATION

ESAS OLAN, TÜRKİYE'NİN FARKLI KÜLTÜRLERİNİN BİRER NOSTALJİ UNSURU OLARAK HATIRLANMAKTAN ÖTE, BUGÜN DE YAŞAYAN VE KUŞAKLARDAN KUŞAKLARA DEVROLAN KIYMETLİ BİRİKİMLER OLARAK GÖRÜLMELERİ. HER FARKLİLİĞİN KATKISI ADI KONARAK SAĞLANDIĞINDA, BİRLİKTE ÜRETMEK VE PAYLAŞMAK ÜZERİNDEN EN DOĞAL VE ANLAMLI ORTAK YAŞAM ALANINI KURMAK DA MÜMKÜN HALE GELİYOR. BİZLER, HRANT DİNK VAKFI OLARAK,

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN TÜM ARAÇLARIN İFLAS ETTİĞİ NOKTADA BİLE SANATIN SÖYLEYECEK BİR SÖZÜ OLDUĞUNA İNANIYORUZ VE BU BARIŞÇI SÖZÜN ARACISI OLMAKTAN GURUR DUYUYORUZ. SANATIN KAPALI SINIRLARI DA, DAR ZİHNİYET KALIPLARINI DA AÇACAK YEGÂNE ANAHTAR OLDUĞUNU BİLİYORUZ. KÜLTÜR-SANAT PROJELERİ, KİLİDE ANAHTARINI SOKACAK GİRİŞİMCİ VE YARATICI EKİPLERİNİ BEKLİYOR.

IS THE UNDERSTANDING OF ALL THE DIFFERENT CULTURES OF TURKEY, NOT AS AN ELEMENT OF NOSTALGIA, BUT AS A VALUABLE HERITAGE THAT IS ALIVE AND WILL BE PASSED ON FROM ONE GENERATION TO THE NEXT. WHEN THE CONTRIBUTION OF EACH DIFFERENCE IS ENABLED BY NAMING IT, THE ESTABLISHMENT OF THE MOST NATURAL AND MEANINGFUL COMMON SPACE OF LIVING BECOMES POSSIBLE THROUGH PRODUCING AND SHARING TOGETHER.

AT THE HRANT DINK FOUNDATION, WE BELIEVE THAT ART HAS SOMETHING TO SAY EVEN AT THE POINT WHERE ALL OTHER MEANS HAVE FAILED IN TERMS OF FREEDOM EXPRESSION AND WE ARE PROUD TO BE THE MEDIATOR OF THIS. WE ARE AWARE OF THE FACT THAT ART IS THE ONLY KEY THAT WILL OPEN CLOSED BORDERS AND NARROW MINDS. CULTURE AND ARTS PROJECTS AWAIT ENTREPRENEURIAL AND CREATIVE TEAMS THAT WILL TURN THE KEY.

Eskiler anlatırdı. Dedem benim, iyi okumuş. Yalar yutarmış her bir şeyi. Yaz güneşinden korunabildiği anlarda, özellikle de avludaki duvar dibinde oluşan asma gölgesine çektiği hasır taburesine oturur, başlarmış kitaplarının sayfalarını bir bir çevirmeye. Havanın nemiyile birbirine yapışmış sayfaları diliyle ıslattığı parmağıyla bir bir çevirip okurken, etrafında oynayan torunlarının gürültüsünden rahatsız olur, hırsını şark sineklerinden almış, cilt kapaklarıyla onları bir bir tepeleyerek.

Ağlaşan bebeklere dayanamayıp “Al bu yerde yürüyenleri içeri” diye neneme bağırduğunda bilinirmiş ki okuduğu bir şeye çok sinirlenmiş.

Dudaklarından düşürmediği sarma sigaranın son parçası tutkalla dudağına yapışmış sanki. Kaç kez dudağını yakmış okurken.

Ermenice okumuş dedem, İngilizce okumuş.

Babası da öyleymiş dedemin.

Ve derler ki benim dedelerim başlarının üstünde şark sinekleri uçuşup da duvar dibi gölgesinde hasır taburede yazı yalayıp yutarken tüm Anadolu’da

SIRTLAYIP GETİRENLERE...

34

TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...

Our elders used to tell me that my grandfather was an avid reader. He used to devour everything he set his eyes on. In moments he could get away from the summer sun, he would sit at his straw stool in the shadow of the grapevine by the wall in the courtyard and begin, one-by-one, to turn the pages of his books. Reading the pages stuck to one another because of the humidity in the air, turning them over one-by-one with a thumb he had licked with his tongue, he would be disturbed by the noise of his grandchildren playing around him, and vent his spleen on the sandflies, swatting them with the dust jackets of the books. When he could not stand the whining babies any more, calling out “Take these floorwalkers in,” to my grandmother inside, one would know that he was very angry with something he had read.

The roach of the tobacco roll-up he was never seen without would seem to stick to the tip of his lower lip. He always used to scorch his lip.

He could read in Armenian, my grandfather, and in English too.

His father was the same.

dört binden fazla okulumuz varmış.
Geçen hafta Agos'taki Egin yazısı canlı örneğiymiş yakın ve geçmiş Anadolu tarihinin. Anadolu'nun hemen her yerinde yaşayan Ermenilerin dört bir yanda bıraktığı kültürün izleri bugün bile hâlâ anlamsız bir şekilde sürdürülen onca çabaya rağmen silinmiyor, satır aralarında da olsa yansıyıp duruyor, pırl pırl. Yaşadığı topraklardan sürülen atalarımız neler bıraktılar, neler götürdüler? Bunun envanteri yapılamamış ve belki de hiç yapılamayacak.

Eskiler anlatırdı yine...

"Hadi artık buralardan gideceksiniz" dediklerinde, götürebilecekleri yükü bohçalarken, belki küp küp altınları gömmüşler toprağın altına ama sırtlamışlar kitaplarını Allah ne verdiyse.

Ve götürmüşler götürebildikleri yere kadar.

"Oğlum" derdi büyüklerimiz, "Dedelerimiz altını bıraktılar ama kitabı alıp götürdüler."

Son bir kaç yıldır tatlı bir gelenek yarattı Mihitaryanlı genç arkadaşlar. Kitap fuarı düzenliyorlar dernek çatısı altında. Kaç tane yazarımız var ki şunun şurasında. Bir

elin parmaklarını geçmez belki.

Ama işte o birkaç kişi dahi yaşlarına başlarına aldırmaksızın, sırtlıyorlar kitaplarını, koşuyorlar hemen oraya. Yayıyorlar masaların üzerine. Onların derdi ne o kitapların satışı ne de onlardan gelecek üç-beş kuruş.

Sırtlamak o kitapları, yaymak masanın üzerine.

Oturup izlemek gelen kitapseverleri. Arada bir onlara kitaplarını imzalamak.

Sonra tekrar bohçalamak, sonra tekrar sırtlamak...

Selam olsun... 'küp küp altını terkedip, kitabını sırtlayan dedelerime'.

Selam olsun... sırtından indirmeden bugüne getirenlere.

Ve selam olsun... bundan sonrakilere.

HRANT DINK

AGOS

18 EKİM 1996

OCTOBER 18TH, 1996

And they say that when my grandfathers, sandflies flying around their heads, devoured books on the straw stool in the shadow by the wall-side, we had more than four thousand schools across all Anatolia.

The report on Egin in last week's Agos was the most vivid example of the recent past history of Anatolia. The traces of the culture left in all quarters by Armenians who lived almost everywhere across Anatolia cannot be erased despite all the efforts still senselessly perpetuated even today; and these traces continue to shine brightly even though they may remain between the lines. What did our forefathers who were driven out from the land they lived on leave behind, and what did they take with them? An inventory could not be kept, and perhaps never will be.

Again, the elders used to tell the stories...

After they had been told, "Off now, you are leaving this place," whilst bundling up as much as they could carry, they did perhaps bury vats of gold in the ground, but they shouldered as many books as they could.

And took them as far as they could take.

"My son," the elders used to tell me, "Our grandfathers

left the gold, but they took the books."

Young friends from Mihitaryan have created a sweet new tradition in the last few years. They are organizing a book fair at the association. How many writers do we have anyway? Their number probably does not exceed the fingers on two hands.

But those few people disregard their age, shoulder their books and run to be at the fair. They spread their books out on the tables. They are not bothered either by book sales or the few pennies they will get for them.

Shouldering those books and spreading them out on the table. Sitting and observing book lovers who come to visit. Every now and then, signing their books for them.

And then bundling them back up, and then shouldering them again...

I salute... 'my grandfathers who abandoned vats of gold and shouldered their books'.

I salute... those who brought those books to the present day without leaving them behind.

And I salute... the ones of the future.

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
ÖZGE KANTARCI

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
ÇİĞDEM MATER
LUSİN DİNK
MELEK TAYLAN
SİBEL ASNA

RESMİ İNTERNET SİTESİ
OFFICIAL WEBSITE
www.vicdanfilmleri.org
www.filmsaboutconscience.org

facebook.com/vicdanfilmleri
twitter.com/vicdanfilmleri

VİCDAN FİLMLERİ

36

**FILMS ABOUT
CONSCIENCE**

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

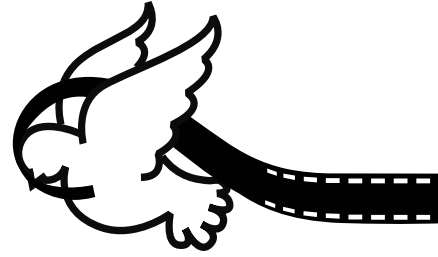
İBRAHİM BETİL

sinaps **iletişim**

Hrant Dink Vakfı, 2010 yılından bu yana, *Vicdan Filmleri* adı altında bir kısa film projesi düzenliyor. Proje, amatör ya da profesyonel, herkesi 'vicdaniyla bakmaya', çekecekleri kısa filmlerle vicdanın farklı yüzlerini sergilemeye davet ediyor. Bu amaçla oluşturulan www.vicdanfilmleri.org, altı yıldır, toplam 349 vicdan filmine, 7.000'den fazla üyeye ve binlerce ziyaretçiye ev sahipliği yapıyor.

Vicdan Filmleri, daha önceki yıllarda olduğu gibi, 2015'te de birçok festivalde yer buldu. Siteye yüklenen filmler arasından, Amat Escalante, Azize Tan, Ercan Kesal, Jay Weissberg, Rakel Dink, Şebnem İşigüzel, Tuğrul Eryılmaz ve Zeynep Özbatur Atakan'dan oluşan beşinci dönem jürisinin oylarıyla belirlenen 20 film bir DVD'de toplandı. Bu filmler, 2015 yılı boyunca, Uluslararası İstanbul, Gaziantep Uluslararası Zeugma, Uluslararası Van Gölü, Ayvalık, Uluslararası İzmir, Yerevan Altın Kayısı film festivallerinde ve birçok üniversitedeki özel gösterimlerde izleyiciyle buluştu.

Vicdan Filmleri, İstanbul Film Festivali kapsamında

Films about Conscience project aims to expose the different colours of conscience via short films produced by both amateurs and professionals. The project hosts 349 short films with more than 7,000 members and thousands of visitors every year since 2010 through the website filmsaboutconscience.org and invites everyone who can grab a camera to shoot a 5 minute short film to participate, with the motto of "Let's take a look through our conscience."

In 2015, in the fifth year of the project, 20 films were selected by the jury consisting of Amat Escalante, Azize Tan, Ercan Kesal, Jay Weissberg, Rakel Dink, Şebnem İşigüzel, Tuğrul Eryılmaz and Zeynep Özbatur Atakan. These 20 short films were put together in a DVD and were screened at the International Istanbul Film Festival, Gaziantep International Zeugma Film Festival, Lake Van International Film Festival, Yerevan International Film Festival, International Izmir Short Film Festival, Short Film Festival in Ayvalık, including special screenings at many

düzenlenen 'Happy Hour' etkinliklerinden birine temasını verdi. Hrant Dink Vakfı Anarad Hıçutyun binasında, İstanbul Kültür Sanat Vakfı'yla (İKSV) ortak düzenlenen Happy Hour'a, projenin jüri üyeleri, yönetmenleri ve İstanbul Film Festivali'nin konukları katıldı.

Projenin 31 Mart 2015 tarihinde başlayan altıncı dönemi ise, 2016 yılının Ocak ayında sonuçlandı. www.vicdanfilmleri.org'a, 31 Mart - 30 Kasım tarihleri arasında, Türkiye ve dünyadan 27 'vicdan' ve #yokedilenler temalı kısa film yüklendi. Dünyanın pek çok ülkesinden binlerce insan siteyi ziyaret ederek bu filmleri izledi, oyladı, yorumladı ve paylaştı. 2015 döneminin jürisi Defne Halman, Eren Keskin, Jülide Aral, Margarethe von Trotta, Rakel Dink, Semih Kaplanoğlu ve Sevin Okyay'dan oluştu. Margarethe von Trotta, yeni filminin çekimlerinde olduğu için oylamaya katılamadı. Oylamaya katılan jüri üyelerinin verdikleri puanlar sonucunda, Cumartesi Anneleri, Ankara Katliamı, eğitim sistemi, savaş, militarizm, toplumsal

cinsiyet, soykırım, sokağa çıkma yasağı, kadın-erkek eşitsizliği gibi birçok farklı konuya değinen, çeşitli türlerden toplam 16 film seçildi. Seçilen filmler 2016 yılının Ocak ayında duyuruldu. Sonuçlar, yazılı ve görsel medyada geniş yer buldu. Burkay Doğan'ın yönettiği ve Cumartesi Anneleri'ni konu alan *Poşet*, jüriden en fazla oyu aldı.

Jürinin seçtiği 16 film, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, bir DVD'de toplanarak, uluslararası festivallerde gösterilecek.

Vicdan Filmleri'nin tüm dönemlerine ait filmlerini www.vicdanfilmleri.org adresinden izlemek mümkün.

universities.

Also in 2015, the theme 'Conscience' became one of the sections at the International Istanbul Film Festival. Films about Conscience project was celebrated at a Happy Hour organised at the Anarad Hıçutyun Building within the framework of the Festival, with cooperation of İKSV, and brought together many directors, jury members as well as the guests of the International Istanbul Film Festival.

In the sixth edition of the project, which started on March 31st and ended on November 30th, a total of 27 conscience and #AllWeHaveDestroyed-theme short films were uploaded on filmsaboutconscience.org website by producers and filmmakers from Turkey and abroad. Between these dates, thousands of people from all over the world not only watched the but also rated, commented and shared these films. The international jury,—was consisted of Defne Halman, Eren Keskin, Jülide Aral, Margarethe von Trotta,

Rakel Dink, Semih Kaplanoğlu ve Sevin Okyay. Only Margarethe von Trotta could not attend the jury's voting meeting due to her film production schedule... As a result of evaluation 16 selected films were announced on January, 2016. The results were shared with the print and broadcast media. Additionally, Burkay Doğan, the director of 'Nylon Bag' about the Saturday Mothers film, received the highest score from the jury.

The top 16 films, which are listed below concerned with many issues such as Saturday Mothers, the bomb attack in Ankara, education system, warfare, militarism, gender, genocide, curfew, conscience, gender equality, among many others. The selected films will be collected in a DVD to meet viewers in various festivals. You can see all the films of *Films about Conscience* on filmsaboutconscience.org.

2015

VİCDAN FİLMLERİ

2015

FILMS ABOUT CONSCIENCE

POŞET

NYLON BAG

(BURKAY DOĞAN)

SUR

(FATİH PINAR)

MERDİVENLER

STAIRS

(SERDAR ÇOTUK - BUĞRA

U. SOFU)

OLASI MAKTUL HALLERİ

STATE OF POTENTIAL

SLAIN

(BURKAY DOĞAN)

DARA QERTALÎ / KARTALIN

AĞACI

THE EAGLE'S TREE

(GÜLNAZ BİNGÖL)

KEMİK

THE BONE

(VOLKAN GUNAY EKER)

ANKARA KATLIAMI-

10 EKİM 2015

ANKARA MASSACRE-

OCTOBER, 10 2015

(FATİH PINAR)

SEBAT

(ÖMÜRHAN SOYSAL)

SÜVEYDİYE'NİN ÇİÇEKLERİ

THE FLOWERS OF

SUVEYDIYE

(ZAFER ÖZGENTÜRK)

OKYANUS

(NAZ ÖNEN)

DÖNÜŞÜM

TRANSFORMATION

(HASAN KILIÇ)

TESVİYE

LEVELLING

(ÖMER YAVUZ)

SEYİR

SPECTACLE

(PELİN BOGA)

SAVAŞIN İÇİNE

UNTO WAR

(HAYRİ ÇÖLAŞAN)

SHORT LIVES IN A LARGE

ROOM (ONE MINUTE

VERSION)

(KARLOS ALASTRUEY)

YARA İZİ

THE SCAR

(ÖMER YAVUZ)

We invite you to unearth all our destroyed values - nature, people, animals, culture and civilisations - by listening to our conscience."

JÜRİ 2015 JURY

Defne Halman
Eren Keskin
Jülide Aral
Margarethe von Trotta
Rakel Dink
Semih Kaplanoğlu
Sevin Okyay

THE FILMS ABOUT CONSCIENCE PROJECT IS SEEKING #ALL WE HAVE DESTROYED!

VİCDAN Submission deadline: November 11th, 2015
www.filmsaboutconscience.org

**FİMLERİ #YOK EDİLENLERİ
ARIYOR!** Son başvuru tarihi: 11 Kasım 2015
www.vicdanfilmleri.org

Yok edilen değerleri, doğayı, insanları, hayvanları, zenginlikleri, medeniyetleri kısa filmlerle anlatmaya davet ediyoruz.

2015 VİCDAN FİMLERİ

DUYURU AFIŞI

2015 FILMS ABOUT CONSCIENCE

ANNOUNCEMENT POSTER

TÜRKİYE'NİN, 'EN UZAK' KOMŞUSU
ERMENİSTAN'LA İLİŞKİLERİNİN
NORMALLEŞMESİ VE GELİŞMESİNİ
AMAÇLAYAN TÜM VAKIF ÇALIŞMALARI,
'SINIR KAFADA AÇILIR' İLKESİNE
DAYANIR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK,
SİYASİ GELİŞMELERDEN BAĞIMSIZ,
SİVİL TOPLUMLA İŞBİRLİĞİ İÇİNDE,
İKİ ÜLKE ARASINDA HER ALANDA
DOĞRUDAN TEMASI TEŞVİK EDİYORUZ.
GEÇMİŞ TECRÜBELERDEN HAREKETLE,
SİVİL TOPLUMUN, İLİŞKİLERİN

TÜRKİYE-ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ TURKEY-ARMENIA RELATIONS

THE NORMALISATION AND DEVELOPMENT
OF TURKEY'S RELATIONS WITH ITS 'MOST
DISTANT' NEIGHBOUR ARMENIA IS THE
AIM OF THE FOUNDATION.

THE FOUNDATION'S WORK IN THIS FIELD
IS BASED ON THE PRINCIPLE THAT CAN BE
DESCRIBED AS 'THE BORDER FIRST OPENS
IN OUR MINDS'.

AS THE HRANT DINK FOUNDATION, WE
ENCOURAGE DIRECT CONTACT IN ALL
FIELDS BETWEEN THE TWO COUNTRIES IN
COLLABORATION WITH THE CIVIL SOCIETY

DİNAMIĞİNDEKİ ASIL BELİRLEYİCİ UNSUR
OLDUĞUNU BİLİYOR VE BU SİVİL GÜCÜN
PEKİŞTİRİLMESİNİ ÖNGÖRÜYORUZ.
BU AMAÇLA, İKİ ÜLKE ARASINDA
DOĞRUDAN TEMASLARIN VE
HAREKETLİLİĞİN ARTMASI,
HER KONUDA ORTAK ALANLARIN
OLUŞTURULMASI VE İLİŞKİLERİN
DAHA İLERİ NOKTALARA TAŞINMASI
İÇİN İNİSİYATİFLER OLUŞTURMAK
TEMEL HEDEFİMİZ. İKİ HALK ARASINDA
'ORTAK BİR DİL' OLUŞMASININ, İKİ ÜLKE

HALKI ARASINDA KURULACAK TEMAS
VE KARŞILAŞMALARIN GEÇTİĞİNE
İNANARAK, VAKIF OLARAK FARKLI
FAALİYET ALANLARIMIZDAKİ TÜM
PROJELERDE ERMENİSTAN'IN KATILIMINI
ÖZEL OLARAK TEŞVİK EDİYORUZ.

OF BOTH COUNTRIES, INDEPENDENT
OF THE POLITICAL DEVELOPMENTS. WE
BELIEVE THAT CIVIL SOCIETY IS THE REAL
DETERMINING ELEMENT IN THE DYNAMICS
OF THE RELATIONS AND WE FORESEE THE
CONSOLIDATION OF THIS CIVIC PRESSURE.
TO THIS END, IT IS OUR MAIN TARGET
TO INCREASE DIRECT CONTACT AND
MOBILITY BETWEEN THE TWO COUNTRIES,
THE FORMATION OF COMMON WORKING
AREAS IN ALL FIELDS AND THE CREATION
OF INITIATIVES FOR THE FURTHER

DEVELOPMENT OF RELATIONS.
A 'COMMON LANGUAGE' CAN BE FORMED
WITH CONTACTS AND ENCOUNTERS
BETWEEN THE PEOPLES OF THE TWO
COUNTRIES, AND THEREFORE WE
PARTICULARLY ENCOURAGE ARMENIA'S
PARTICIPATION IN ALL OUR PROJECTS IN
VARIOUS FIELDS.

Tarihin yazılmış sayfaları yaşanmışlıklara, beyaz sayfaları ise yaşanacaklara tekabül eder.

Türk-Ermeni ilişkileri açısından da işte, asırlardan gelen ve asırlara gidecek olan ortak yazgımız bir kez daha önümüzde.

Atalarımız geçmişte kendilerine düşen sayfaları iyi-kötü doldurdular.

Asıl sorun bugün bizim bu beyaz sayfaları nasıl dolduracağımız.

Geçmişte yaşanan büyük felaketin sorumluları gibi mi davranacağız, yoksa o yanlışlardan ders alarak yeni sayfaları bu kez uygar insana yakışır bir şekilde mi yazacağız?

Bu, önümüze konmuş en büyük sorumluluk.

Bu sorumluluğun gereğini yerine getirmekten kaçınanlar ya da hâlâ kötü ve acı yaşanacaklarla

doldurmak isteyenler, aslında geçmişte yaşanan o acıların sorumlularından hiç de aşağı kalmayanlardır.

Biz, sorumluluk hissedenler ise onlara izin vermemeli ve bu sayfaların aynı şekilde yazılmasını onların tekeline bırakmamalıyız.

...

HRANT DİNK

İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU

5 KASIM 2005

TWO CLOSE PEOPLES DISTANT NEIGHBOURS

NOVEMBER 5TH, 2005

The full pages of history stand for past events, whereas the blank ones correspond to what is yet to be experienced.

And now once again, our common fate in Turkish-Armenian relations, with a centuries-long past and a centuries-long future ahead, is before us.

Sometimes well, sometimes not, our forefathers filled the pages they were given.

The real issue is how we will fill these blank pages today.

Will we act like those responsible of the great catastrophe of the past, or will we learn from those mistakes and write new pages worthy of civilized humanity?

This is the greatest responsibility placed before us.

Those who refrain from acting on this responsibility, or

who want to fill these pages with malign and painful experiences are in actual fact no less terrible than those responsible of the painful experiences of the past.

And we, those who feel the responsibility, must not allow them and not leave the writing of these pages in the monopoly of those who will fill them up in the same manner as the past.

...

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

FATİH GÖKHAN DİLER

KARUN ÖZÇELİK

MÜGE YAMANYILMAZ

NANÉE-MALEK STANIANS

NAYAT KARAKÖSE

MANŞETİ KOMŞUDA ATALIM!

TÜRKİYE-ERMENİSTAN GAZETECİ DİYALOG PROGRAMI

LET'S PIN DOWN THE HEADLINE
AT THE NEIGHBOUR'S!

TURKEY-ARMENIA JOURNALISTS' DIALOGUE PROGRAMME

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

Hrant Dink Vakfı'nın 2009'dan beri yürüttüğü *Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı*, yedinci yılında 2015'in Nisan ve Kasım aylarında 3 aylık bir program olarak düzenlendi. Danimarka Dışişleri Bakanlığı'nın 'My Media' programının desteğiyle hayata geçen programla, Türkiye'deki ve Ermenistan'daki gazeteciler arasındaki bağları kuvvetlendirmek ve iki ülke arasındaki haber ağlarının doğru yollarla kurulmasına katkıda bulunmak amaçlanıyor.

Programın birinci ve ikinci ayağı, Soykırım'ın yüzüncü yılı vesilesiyle, her iki ülkede eşzamanlı olarak yapıldı. Bu çerçevede, CNN Türk, Cumhuriyet, Hürriyet, Kanal D, Milliyet, Sabah, Star Gazetesi, Yeni Şafak ve 360 TV'den; politika, dış haberler ve diplomasi alanında haberler yapan dokuz kişilik gazeteci grubu, 20-25 Nisan 2015 tarihleri arasında Ermenistan'daydı. Ermenistan'ı ilk kez ziyaret eden program katılımcıları; medya kuruluşları, sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve gazetecilerle görüşüp, Ermeni Soykırımı'nın yüzüncü yıldönümü etkinliklerine

Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Programme, carried out by the Hrant Dink Foundation since 2009, was organized in its seventh year as a three-part program. The programme, with the support of the Ministry of Foreign Affairs of Denmark and within the framework of the My Media programme, aims at strengthening ties between journalists from Turkey and Armenia and contributing to the establishment of direct and accurate means of exchanging news sources.

The first and second parts of the programme were planned simultaneously in both countries on the occasion of the centennial of the Armenian Genocide. Within this framework, from April 20th to 25th, 2015, a team of nine journalists from CNN Türk, Cumhuriyet, Hürriyet, Kanal D, Milliyet, Sabah, Star, Yeni Şafak' and 360 TV were in Armenia. The participants of the programme who travelled to Armenia visited media outlets and civil society organisations, met with their colleagues, and took part in the commemoration events dedicated to the centennial of the Armenian Genocide. While visiting media outlets such as Armenian Public

katıldılar. Ziyaretleri boyunca Ermenistan Devlet Televizyonu H1, CivilNet ve Yerkir Medya TV gibi medya kuruluşlarını ziyaret ederek, meslektaşlarıyla iki ülkedeki medyanın durumuyla ilgili görüş alışverişinde bulundular.

Gazeteciler, Taşnaksutyun Partisi [Ermeni Devrimci Federasyonu] Uluslararası Sekteri Giro Manoyan'la görüşerek, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin geleceğini ve ortak sorunların nasıl çözülebileceğini konuştular; Parti'nin geçmişi ve bugünü hakkında bilgi aldılar. Bunun yanı sıra, Kafkas Enstitüsü Direktörü Aleksandr İskandaryan'la yaptıkları görüşmede, sınırın kapalı olmasının doğurduğu sonuçlar ve Ermenistan-Türkiye ilişkilerinin Kafkasya üzerindeki etkisi üzerine konuşarak, Kafkas Enstitüsü'nü yakından tanıma imkânı buldular. Ayrıca, Ermenistan Amerikan Üniversitesi'nde dersler veren uluslararası ilişkiler uzmanı Vahram-Ter Matevosyan'la bir araya gelerek, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin mevcut durumu ve geleceği hakkında tartıştılar. Avrupa Birliği Ermenistan

Delegasyonu Büyükelçisi Traian Hristea'la yaptıkları görüşmede ise, AB-Ermenistan ilişkileri, Ermenistan'da uygulanan AB programları ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde AB'nin rolü hakkında bilgi aldılar.

Ermeni Soykırımı Müzesi ve Enstitüsü'nü, kurumun direktörü Hayk Demoyan'ın rehberliğinde gezen gazeteciler, Ermenistan'ın ruhani merkezi Kutsal Eçmiyadzin Kilisesi'nde yapılan, Ermeni Soykırımı'nda hayatlarını kaybedenlerin aziz ilan edildiği tarihî ayine katılma ve buradan yayın yapma fırsatı da buldular. Ermeni Soykırımı'nın yüzüncü yıldönümünü anma vesilesiyle, Tsitsernakaberd [Kırlangıç Tepesi] de denen Ermeni Soykırımı Anıtı'ndaki resmî töreni ve halkın da katıldığı anmayı izlediler; bunlara dair gözlemlerine dayanan haberler hazırlayıp yayımladılar. Bunların yanı sıra, Kafesjian Müzesi'ni, Ermenistan Ana Heykeli'ni, Garni Tapınağı'nı ve Keğart Manastırı'nı ziyaret etme imkânı buldular.

Gazeteci Diyalog Programı'nın ikinci ayağında, Ermenistan'dan dokuz ve İran'dan bir gazeteci, 20-26

FOTOGRAFLAR / PHOTOGRAPHS: TOLGA SEZGİN

TV H1, CivilNet and Yerkir Media, they got to know their colleagues in Armenia and exchanged opinions about the state of the media in both countries.

During their meeting with the International Secretary of Armenian Revolutionary Federation Dashnaksutyun Giro Manoyan, the journalists discussed the prospects of Turkey-Armenia relations and how to solve the relevant common problems; they were informed about the history of the political party and its current status. The journalists also visited the Caucasus Institute and met with the Institute Director Alexander Iskandaryan. They discussed the consequences of the sealed Turkey-Armenia border and the impact of Turkey-Armenia relations on the Caucasus, and they were informed about the studies made by the Caucasus Institute. Additionally, the journalists met Vahram-Ter Matevosyan --an international relations expert and lecturer at the American University of Armenia-- and discussed the current situation of Turkey-Armenia relations and the steps to be taken to improve the dialogue. Also meeting with the EU Delegation to

Armenia Ambassador Traian Hristea, they were informed about EU-Armenia relations, EU programmes implemented in Armenia, as well as the EU's role in Turkey-Armenia relations.

Following the meetings the journalists were greeted with an exclusive a guided tour by the Director Hayk Demoyan at the Genocide Museum. They also attended and reported from the historic memorial ceremony of the martyrs of the Armenian Genocide held at the Holy Etchmiadzin Church. On the occasion of the centennial of the Armenian Genocide, the journalists watched the official ceremony and public commemoration at the Armenian Genocide Memorial also known as Tsitsernakaberd [Kırlangıç Tepesi]; they prepared and reported their observations. As part of their visit, the group also made excursions to Kafesjian Museum, Cascade complex, Garni Temple and Geghard Monastery.

In the second part of the Journalists' Dialogue Programme, nine journalists from Armenia and one

Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye’deydi.

Programa gelen 40 başvuru arasından seçilen 10 isim, İstanbul ve Diyarbakır’da bir hafta geçirdi. Hı Ermenistan Devlet Televizyonu, ALIK, ALT TV, Goris Press Club, CivilNet, Ermenistan Devlet Radyosu, Hraparak Gazetesi, Kentron TV, Shoghakat TV ve Yerkir Media’dan gazeteciler, Türkiye’ye yaptıkları bu ilk ziyaretle, Türkiye basını ve sivil toplum kuruluşlarını tanıma fırsatı buldular.

Program boyunca, Agos, CNN Türk ve Cumhuriyet gibi gazete ve televizyonların haber odalarını ve stüdyolarını ziyaret ederek, meslektaşlarıyla Türkiye basınının durumu, iki ülke arasındaki ilişkiler ve Türkiye’nin gündemindeki meseleler hakkında fikir alışverişinde bulundular. İnsan Hakları Derneği’nde ve Hafıza Merkezi’nde, sivil toplum çalışanlarıyla bir araya gelerek, Ermeni Soykırımı’nın 100. yılında yapılacak anma etkinlikleri hakkında bilgi aldılar. Bu vesileyle, geçmişten günümüze, Türkiye’deki sivil toplum kuruluşlarının soykırım meselesine bakışlarındaki

değişimleri ilk ağızdan dinleme fırsatı buldular.

Aras Yayıncılık, Getronagan Lisesi ve İstanbul Ermeni Patrikhanesi, gazetecilerin İstanbul’daki duraklarından bazılarıydı. Grup, Patrikhane ziyaretinde Türkiye Ermenileri Genel Patrik Vekili Aram Ateşyan’la ve birçok Türkiyeli Ermeni’yle bir araya gelerek, Türkiye’deki Ermeni toplumu hakkında bilgi edindi. Merkezi İstanbul’da bulunan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ermenistan Daimi Temsilcisi Michael Vardanian’ı ziyaret eden gazeteciler, temsilciliğin faaliyetleri hakkında bilgi aldılar. Ayrıca, Halkların Demokratik Partisi İstanbul milletvekili adayı Garo Paylan’la görüşerek, yaklaşan genel seçimler, 1915’in yüzüncü yılı ve Türkiye-Ermenistan arasındaki kapalı sınır meseleleri hakkında sohbet ettiler.

Ziyaretin Diyarbakır ayağında, Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi’yle görüşen grup, Soykırım’ı anma etkinliklerine de katıldı. Ayrıca, Raffi Bedrosyan’ın Surg Giragos Ermeni Kilisesi’ndeki konserini izledi.

journalist from Iran were in Turkey from April 20th to 26th, 2015.

10 participants, who had been selected out of 40 applicants, spent one week in Istanbul and Diyarbakır. Journalists and reporters from Hı Public TV of Armenia, ALIK, ALT TV, Goris Press Club, CivilNet, HETQ, Hraparak Daily, Kentron TV, Public Radio of Armenia, Shoghakat TV, and Yerkir TV visited Turkey and were informed about the current state of the media and journalism in the country.

During the programme, the journalists entered the newsrooms of media outlets such as CNN Türk and Cumhuriyet, and had the chance to meet their colleagues and discuss bilateral relations between the two countries, as well as the state of media. They paid a visit to the Human Rights Association of Turkey and the Memory Center (Hafıza Merkezi), and learnt about the preparations for the April 24th Armenian Genocide commemoration events in Istanbul in the centenary of the Genocide. Doing so, they also received first-hand

information about the changes from past to present in the perception of Turkey’s civil society towards the Genocide.

Aras Publishing, Getronagan High School, the Armenian Patriarchate in Istanbul were among the places the journalists visited in Istanbul. They had a meeting with Archbishop Aram Ateşyan, the Acting Patriarch of the Armenian Patriarchate in Istanbul. These visits have helped the journalists meet and learn about the Armenian citizens of Turkey. The group also learnt about the mandate of the Permanent Representation of Republic of Armenia to BSEC (Black Sea Economic Cooperation) in Istanbul from the Head of the Mission, Michael Vardanian. Through their meeting with Garo Paylan, the Istanbul candidate of the People’s Democratic Party (HDP) in the parliamentary elections, the journalists had a chance to learn more about the upcoming parliamentary elections in Turkey, the centenary of the 1915 Armenian Genocide, as well as the sealed Turkey-Armenia border.

Gazeteciler, 24 Nisan'da, Ermeni Soykırımı'nın yüzüncü yılı vesilesiyle Taksim Meydanı'nda düzenlenen anma etkinliğine de katıldılar. Bu etkinlikle ilgili izlenimlerini Ermenistan'daki okur ve izleyicileriyle paylaştılar. Bunun yanı sıra, Tarih Vakfı ve Kaliforniya Üniversitesi Los Angeles (UCLA) tarafından, Boğaziçi Üniversitesi'nin işbirliğiyle düzenlenen 'Ermeni Soykırımı: Kavramlar ve Karşılaştırmalı Perspektifler' başlıklı konferansa katıldılar.

Grup, daha önceki yıllarda Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı kapsamında Ermenistan'a giden Türkiyeli gazetecilerle ve Hrant Dink Vakfı'nın Türkiye-Ermenistan Burs Programı kapsamında Türkiye'de bulunan Ermenistanlı bursiyerlerle de bir araya geldi.

Gazeteci Diyalog Programı'nın 2015 yılında düzenlenen üçüncü ve son ayağında, Ermenistan'dan sekiz, Fransa'dan bir ve ABD'den bir gazeteci, 15-22 Kasım 2015 tarihleri arasında Türkiye'deydi. Programa yapılan 70 başvuru arasından seçilen 10 gazeteci, İstanbul ve

Ankara ziyaretlerinden oluşan bir haftalık programa davet edildi.

Georgia Today, H3 Ermenistan Devlet Televizyonu, Ianyan Magazine, Panorama.am, Ermenistan Devlet Radyosu, Radio France Internationale, Radio Free Europe/Radio Liberty Armenia Service, Shant TV, Sputnik Haber Ajansı ve Yerkir Media TV'den gazeteci ve muhabirler, program vesilesiyle Türkiye'ye ilk kez ziyarette bulundular.

Program katılımcıları, CNN Türk, Cumhuriyet Gazetesi, Kanal D, Kanal 24, Star Gazetesi gibi gazete ve televizyonların haber odalarını ve stüdyolarını ziyaret ederek meslektaşlarıyla tanıştılar; basın kuruluşlarının yayın politikalarına, Türkiye basınının genel durumuna, Ermenistan'la ve ikili ilişkilerle ilgili haberlerin Türkiye basınına nasıl yansıdığına ve 'soykırım' teriminin medyada nasıl kullanıldığına dair fikir alışverişinde bulundular. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni ziyaretlerinde, Parlamento Muhabirleri Derneği'yle buluşarak meclis muhabirlerinin faaliyetleri

FOTOGRAFAR / PHOTOGRAPHS: SONA SIMONYAN

In Diyarbakir, the group met with Tahir Elçi, the president of Diyarbakir Bar Association, and took part in the Armenian Genocide commemoration events in the city. They also attended to a concert by Raffi Bedrosyan at Surp Giragos Church.

On April 24th, the Armenian Genocide Remembrance Day, the journalists were able to observe the commemoration in Istanbul's Taksim Square in the centenary of the Genocide. They were able to report to their audience in Armenia from the ground. The group also attended the conference titled "The Armenian Genocide: Concepts and Comparative Perspectives" in Istanbul on April 26th, 2015 which was organised by the History Foundation from Turkey and UCLA from USA in cooperation with Boğaziçi University.

The journalists also had the chance to meet and hear the experiences of the Armenian fellows who currently live in Istanbul as part of the Foundation's Turkey-Armenia Fellowship Scheme, which is financed by the European Union.

In the third and last part of the Journalists' Dialogue Programme 2015, eight journalists from Armenia, one journalist from France, and one journalist from USA were in Turkey from November 15th to 22th, 2015. 10 participants selected out of 70 applicants were invited to take part in a one-week programme in Istanbul and Ankara.

Journalists and reporters from Georgia Today, H3 TV, Ianyan Magazine, Panorama.am, Public Radio of Armenia, Radio France Internationale, Radio Free Europe/Radio Liberty Armenia Service, Shant TV, Sputnik News Agency, and Yerkir Media TV visited Turkey for the first time.

The journalists entered the newsrooms of various media outlets such as CNN Türk TV, Cumhuriyet Newspaper, Kanal D, Kanal 24, and Star Newspaper, had the chance to meet their colleagues and discuss their news making policies, the state of media, how they cover news about Armenia and bilateral relations, as well as the coverage of the

ve Türkiye’de basın özgürlüğü hakkında daha ayrıntılı bilgiler edindiler.

Bir haftalık program kapsamında, Aras Yayıncılık, Getronagan Lisesi, Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi, Kocamustafapaşa (Samatya) Surp Kevork Ermeni Kilisesi Mektebi ve Mezarlığı Vakfı’na da ziyaret eden gazeteciler, Türkiye’deki Ermeni toplumunun faaliyetleri ve yaşadığı sorunlara dair birinci elden bilgi aldılar. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ermenistan Daimi Temsilcisi Arsen Avagyan’la yaptıkları görüşmede ise temsilciliğin görev alanı ve faaliyetleri hakkında bilgi edindiler.

Türkiye’de arka arkaya yapılan genel seçimlerin ardından komşu ülkede siyasi ve toplumsal düzeyde ortaya çıkan dinamikleri ve tartışmaları bizzat yerinde gözlemek Ermenistan ve Diaspora’dan gazeteciler için son derece önemliydi. Bu çerçevede, farklı siyasi partilerden temsilcilerle birebir görüşmeler yaptılar. Ankara’da, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Merkezi’nde milletvekilleri Sezgin Tanrıku

ve Selina Doğan tarafından ağırlanan grup, ana muhalefet partisinin seçim programı, yeni anayasa, Türkiye–Ermenistan ilişkileri ve Diaspora’yla ilişkilere dair politikaları hakkında bilgi edindiler. Halkların Demokratik Partisi İstanbul Milletvekili Garo Paylan ve HDP İstanbul İl Örgütü Eşbaşkanı Ayşe Erdem’le yaptıkları toplantıda ise, gazetecilere genel seçimler, parti politikaları, Türkiye’de azınlıkların durumu ve Ermeni Soykırımı’nın yüzüncü yılı hakkında konuştular.

Ankara’da Dış İşleri Bakanlığı’nı ziyaret eden grup, Türkiye–Ermenistan ilişkileri üzerine çalışan uzman diplomatlar tarafından ağırlandı. Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu’yla yapılan görüşmede ise, Ermenistan–Türkiye normalleşme sürecine ilişkin AB politika ve programlarının yanı sıra Türkiye’nin AB üyeliği, AB–Rusya ilişkileri, Suriye krizi gibi konular gündemdeydi.

Gazeteciler, Türkiye’de çeşitli alanlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile bir araya gelme fırsatı buldular. Bağımsız seçim gözlemciliği yapan Oy ve Ötesi Derneği’yle görüşüp, Türkiye’de son seçimlerin

term Genocide. During their visit to the Parliament in Ankara, the journalists had the chance to meet with the Parliamentary Reporters’ Association where they learned more about the press freedom in Turkey and practices for parliamentary reporters.

As part of the one-week programme, the group also visited Aras Publishing, Getronagan High School, Surp Pırgıç Armenian Hospital, Kocamustafapaşa (Samatya) Surp Kevork Armenian Church School and Cemetery Foundation. These visits enabled the journalists to meet the Armenian citizens of Turkey and learn about their activities and issues. In their meetings with Arsen Avagyan, the Permanent Representative of Armenia to Black Sea Economic Cooperation (BSEC), the group was briefed about the mandate and activities of the mission in Istanbul.

Since the recent subsequent parliamentary elections in Turkey brought along new dynamics and debate at the political and social level, it was important for the journalists from Armenia and the Diaspora to witness

these developments in the neighbouring Turkey and have face-to-face meetings with different political parties. To that end, the group was hosted by MPs Sezgin Tanrıku and Selina Doğan at the headquarters of the Republican People’s Party (CHP) in Ankara, where they learned about the policies of the main opposition party concerning the new constitution, Turkey-Armenia relations and relations with the Armenian Diaspora. The journalists also had a meeting with Garo Paylan, the elected Istanbul MP of the People’s Democratic Party (HDP), and Ayşe Erdem, Co-Chair of HDP Istanbul branch, where they discussed the parliamentary elections, the policies of the party, the state of the minority groups in Turkey, as well as the centenary of the Armenian Genocide.

In Ankara, the group also visited the Ministry of Foreign Affairs, where they were received by key diplomats working on Turkey-Armenia relations. The Ankara visit also included a meeting with the EU Delegation to Turkey, whereby the issues of Turkey’s EU accession EU-Russia relations, Syria crises, as well

organizasyonu ve yurttaşların seçim sürecine katılım deneyimleri hakkında bilgi aldılar. Bir diğer önemli toplantı ise, Ankara Emek, Barış ve Demokrasi Mitingi'ni düzenleyen kuruluşlarla yapıldı. Gazeteciler, bu görüşmede, Türkiye tarihindeki en vahim bombalı saldırıyla gündeme gelen miting sonrası, düzenleyici kuruluşlarla bir araya gelerek, görüş alışverişinde bulundular. Ayrıca, 2015 Uluslararası Hrant Dink Ödülü sahibi Kaos GL Derneği'yle kısa bir toplantı yaparak, Kaos GL'nin Türkiye-Ermenistan sınırının açılması için yapmış olduğu çağrılara ve Türkiye'de LGBT hareketinin durumuna dair bilgi aldılar.

Son olarak, İstanbul'da 20-21 Kasım tarihlerinde Hrant Dink Vakfı tarafından Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi işbirliğiyle düzenlenen 'Yok Edilen Medeniyet: Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemlerinde Gayrimüslim Varlığı' başlıklı uluslararası konferansa katılan gazeteciler, programın son gününde DEPO İstanbul sergi mekânını ziyaret ederek, Program Koordinatörü

Akena Günel'dan merkezin faaliyetlerine, geçmiş, mevcut ve gelecek sergilerine dair detaylı bilgi aldılar. Program sonunda, DEPO'da, Tarih Vakfı, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi ve Helsinki Yurttaşlar Derneği temsilcileriyle bir araya gelerek, 'Türkiye'nin Yüzleşme Yolculuğunda 2015 ve Sonrası: Sivil Toplum Deneyimi' başlıklı bir yuvarlak masa toplantısı yaptılar.

FOTOĞRAFLAR / PHOTOGRAPHS: NAR PHOTOS

as the EU policies and programmes on Armenia-Turkey normalisation process were touched upon.

The participants also had meetings with civic initiatives including the election observation association Oy ve Ötesi Derneği/ Vote and Beyond Association, where they learned about the procedure of the recent elections and the experiences of citizen participation. Another important meeting was held with the organizers of the Ankara Labour, Peace, and Democracy Rally, who shared their ideals and struggle for peace as well as their thoughts on the recent bombing, the deadliest in Turkey's modern history. Some of the programme participants had a brief meeting with the 2015 International Hrant Dink Award Laureate KAOS-GL Association, and were introduced to the state of LGBT rights movement in Turkey as well as KAOS-GL's appeal and efforts for open borders.

Lastly, the group attended the international conference titled "A Civilization Destroyed: The Wealth of Non-Muslims in the Late Ottoman Period and the

Early Republican Era" organised by the Hrant Dink Foundation in cooperation with Boğaziçi University, İstanbul Bilgi University and Sabancı University in İstanbul on November 20th, 2015. On their last day, the group visited the art gallery DEPO and received detailed information from the Programme Coordinator Akena Günel about the activities, and previous, current and up-coming exhibitions of the gallery. A round table discussion was held at DEPO thereafter with the representatives of History Foundation, Truth Memory Justice Center and Helsinki Citizens' Assembly on the experiences of civil society in Turkey's process of coming to terms with the past in 2015 and beyond.

İLETİŞİM KOORDİNATÖRÜ
COMMUNICATION COORDINATOR
BURCU BECERMEN

İNTERNET SİTESİ
WEBSITE
www.armenia-turkey.net

facebook.com/armenia.turkey
twitter.com/Armenia_Turkey

ERMENİSTAN-TÜRKİYE NORMALLEŞME SÜRECİ DESTEK PROGRAMI

SUPPORT TO THE
ARMENIA-TURKEY
NORMALISATION PROCESS

DESTEKÇİ
SUPPORTER

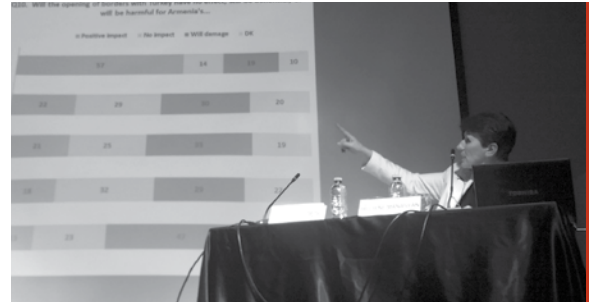
KONSORSİYUM ORTAKLARI
CONSORTIUM PARTNERS

Ermenistan ve Türkiye'den sekiz sivil toplum kuruluşundan oluşan bir Konsorsiyum tarafından Avrupa Birliği'nin İstikrar Aracı altındaki finansmanı ile 2014 yılında başlatılan *Ermenistan-Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı*, 2015'te gerçekleşen çeşitli etkinliklerle tamamlandı.

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesine ve kapalı sınırın açılmasına yönelik sivil toplum faaliyetlerini desteklemek için geliştirilen program, iki ülke halkı arasındaki temasların artırılması, ekonomi ve iş dünyası arasında bağların güçlendirilmesi, eğitim ve kültür faaliyetlerinin teşvik edilmesi ve her iki toplumda tarafsız bilgiye erişimin kolaylaştırılması hedefiyle yola çıkmıştı.

Program, Ermenistan'dan Civilitas Foundation (CF), Eurasia Partnership Foundation (EPF), Public Journalism Club (PJC), Regional Studies Center (RSC); Türkiye'den Anadolu Kültür, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Helsinki Yurttaşlar

Launched in January 2014, by a consortium of **eight civil society organisations from Armenia and Turkey** with the financial assistance of the **European Union** under the **Instrument for Stability**, the programme **Support to the Armenia-Turkey Normalisation Process** completed its activities in 2015.

The programme aimed at promoting civil society efforts towards the **normalisation of relations between Turkey and Armenia** and towards an **open border** by enhancing **people-to-people contacts**, **expanding economic and business links**, promoting cultural and educational activities and **facilitating access to balanced information** in both societies.

The Consortium included Civilitas Foundation (CF), Eurasia Partnership Foundation (EPF), Public Journalism Club (PJC), Regional Studies Center (RSC) from Armenia; and Anadolu Kültür, the Economic Policy Research Foundation of Turkey (TEPAV), Helsinki Citizens' Assembly (hCa), and Hrant Dink Foundation from Turkey.

Derneği (hYD) ve Hrant Dink Vakfı'ndan oluşan bir Konsorsiyum tarafından yürütüldü.

Programın başlangıç tarihi Ocak 2014'ten program bitiş tarihi Temmuz 2015'e kadar, Konsorsiyum üyeleri her iki ülkenin birbirini daha iyi anlamasına katkı sunan medya ürünleri ürettiler; gençler, öğretmenler, gazeteciler, girişimciler, sanatçılar, yönetmen ve yapımcıların katılımıyla eğitimler, atölye çalışmaları ve değişim programları düzenlediler. Program kapsamında sunulan seyahat fonu ve burs imkânları, sınır ötesi temas ve işbirliği ağlarının kurulmasına, kurumsal ortaklıkların oluşmasına katkı sağladı. Program, bütün bu faaliyetlerle **2000 doğrudan yararlanıcıya ve 10.000'in üzerinde katılımcıya** ulaştı.

Programın en önemli önceliklerinden biri kapsayıcılık ilkesi ile diyalog sürecine yeni aktörlerin katılımını teşvik etmek ve desteklemek oldu. Bu doğrultuda, Konsorsiyum, Türkiye ve Ermenistan'dan Konsorsiyum üyeleri dışındaki birey ve sivil toplum kuruluşlarını

desteklemek amacıyla bir **Hibe Programı** oluşturdu. **Eurasia Partnership Foundation** tarafından Hrant Dink Vakfı ile işbirliği halinde yürütülen Hibe Programı kapsamında, Mayıs ve Eylül 2014'te iki kez proje teklif çağrısı yapıldı. Hibe Programı, her iki ülkeden çok çeşitli konu ve çalışma alanlarından toplam 130 başvuru aldı. Hibe Programına gelen başvuruların nicelik ve niteliği, Ermenistan-Türkiye normalleşme sürecine sivil toplumun verdiği desteğin de göstergesi oldu.

Ermenistan'dan **Yerevan, Armavir, Gümrü, Sisian, Vanadzor**; Türkiye'den **İstanbul, Ankara, Afyon, Ağrı, Batman, Diyarbakır, İzmir, Kocaeli, Mersin, Muğla, Sakarya, Siirt, Şanlıurfa ve Tokat**'tan gelen **130 başvuru** içinden seçilen 11 proje Hibe Programı ile desteklendi. 2 milyon Avro bütçeye sahip çerçeve programın %10'luk bütçesi **200,000 Avro** bu şekilde yeni aktörlere dağıtıldı. Hibe Programı yararlanıcıları Türkiye'den **imc tv, Nar Photos, Yeryüzü Derneği, Ferzan Özyaşar, Okan Üniversitesi**; Ermenistan'dan **Forum Tiyatrosu, Urban Foundation, Gelecek için**

Since the programme kicked off in January 2014 until July 2015, members of the Consortium carried out a number of activities ranging from media products contributing to better mutual understanding to trainings, workshops, and exchanges for young people, teachers, journalists, businesses, artists, and filmmakers. The programme offered travel support and fellowship opportunities, thus contributing to direct contacts, cooperation and institutional partnerships across the border. Overall, the programme **has reached out to more than 10,000 people** through various activities and outreach meetings, with **more than 2,000 direct beneficiaries**.

One of the main pillars of the Programme has been inclusiveness – to engage and support new actors in the dialogue process. To this end, the Consortium created a **Grant Scheme** and invited individuals as well as civil society organisations from Armenia and Turkey – other than the Consortium members – to propose and implement their own project ideas. Administered by

the **Eurasia Partnership Foundation** in liaison with the Hrant Dink Foundation, two open calls were issued for the Grant Scheme in **May and September 2014**. The Grant Scheme received **130 applications** in total from both countries on diverse topics – a clear indication of the civil society interest in Armenia-Turkey normalisation process.

Out of 130 applicants from **Yerevan, Armavir, Gyumri, Sisian, Vanadzor** as well as **Istanbul, Ankara, Afyon, Ağrı, Batman, Diyarbakır, İzmir, Kocaeli, Mersin, Muğla, Sakarya, Siirt, Şanlıurfa** and **Tokat**, **11 projects** were supported by the Grant Scheme, which allocated 10% of the overall programme budget – in other words **€ 200,000** out of € 2,000,000 – to new actors. The Grant Scheme beneficiaries **IMC TV, Nar Photos, Earth Association, Ferzan Özyaşar, Okan University** from Turkey and **Forum Theatre, Urban Foundation, Journalists' for the Future, Legal Gender Cultural Association LIZA, Caucasus Research Resource Center** and **Versus Studio** from Armenia have reached

Gazeteciler, Legal Gender Cultural Association LIZA, Kafkasya Araştırma ve Kaynak Merkezi ve Versus Studio, 2015'te her iki ülkede düzenledikleri sergiler, performanslar ve film gösterimleri ile 1000'den fazla kişiye ulaştı.

Hrant Dink Vakfı, çerçeve programın iletişim faaliyetlerinin koordinasyonunu üstlenerek 2015 yılında da, konsorsiyum üyeleri ile işbirliği içinde, **İstanbul, Yerevan ve Ankara'da bilgilendirme toplantıları** düzenledi; **Brüksel'de AB kurumları** ile programın sonuçlarını paylaştı. Bu etkinliklere sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, medya organları, uluslararası kuruluşlar ve diğer bağışçı kuruluşlardan **200'ü aşkın kişi** katıldı.

Program kapsamında bugüne kadar düzenlenen bütün faaliyetler ve elde edilen sonuçlar, programın Public Journalism Club tarafından yönetilen üç dilli internet sitesi www.armenia-turkey.net üzerinden paylaşılmaya devam ediyor.

HİBE PROGRAMI YARARLANICILARININ 2015 ETKİNLİKLERİ

• **Ermenistan'dan Forum Tiyatrosu**, her iki ülkeden tiyatro sanatçılarını bir araya getirerek, Bertolt Brecht'ten uyarladıkları "Sesler, Bedenler ve Zihinlere Özgürlük" oyununu Mart 2015'te İstanbul, Nisan 2015'te Yerevan'da sahneledi.

• **Türkiye'den imc tv**, Kürt kanaat önderleri ile 1915 Soykırımı üzerine yaptıkları söyleşi dizisini her hafta yayınlanan "Yüz Yüze" programı ile ekrana taşıdı.

• **Ermenistan'dan Kafkasya Kaynak ve Araştırma Merkezi (CRRC-Armenia)** Türkiye-Ermenistan ilişkilerine yönelik kamuoyu algısını inceleyen araştırma sonuçlarını Nisan 2015'te Yerevan'da, Mayıs 2015'te İstanbul'da düzenlenen paneller aracılığıyla kamuoyu ile paylaştı.

• **Ermenistan'dan Gelecek için Gazeteciler**, her iki ülkeden üçüncü kuşağa miras kalan anlatıları konu

out to more than 1,000 people through the exhibitions, performances and screenings they organized in 2015.

Having assumed the coordination of communication activities of the overall programme, the Hrant Dink Foundation, in liaison with all members of the Consortium, organised **outreach meetings and public events in Istanbul, Yerevan and Ankara** as well as **meetings in Brussels with the EU institutions in 2015** in order to share programme achievements and lessons learned. All these events were attended by **more than 200 people** mostly civil society organisations, members of the press, academia, international organisations and other donors as well as the head of the EU Delegations of Armenia and Turkey.

All the activities that took place within the framework of the programme as well as the achievements and lessons learned are available in trilingual website of the programme www.armenia-turkey.net, administered by the Public Journalism Club in Armenia.

2015 ACTIVITIES OF THE GRANT SCHEME BENEFICIARIES

• **Forum Theater NGO** presented the results of its workshop for theatre practitioners from Armenia and Turkey through public performances of "Freedom to Voices, Bodies and Minds" adapted by a Bertolt Brecht play, both in Istanbul and Yerevan in March and April 2015 respectively.

• **imc tv** aired the "Face to Face" interview series with Kurdish politicians and intellectuals who talked about the 1915 Genocide in its centenary every week on imc tv over the two months before and after April 24th, 2015.

• **CRRC-Armenia (Caucasus Resource Research Center)** presented the findings of its Public Opinion Poll on the Ways for Normalisation of Armenia-Turkey Relations at panel discussions in Yerevan in April 2015 and in Istanbul in May 2015.

• **Journalists for the Future** presented its documentary film "Neighbours by Destiny" on the inherited

alan “Kader Komşuları” isimli multimedya belgeselini Nisan 2015’te Yerevan’da, Mayıs 2015’te İstanbul’da düzenlenen gösterim ve söyleşilerle paylaştı.

- **Türkiye’den Nar Photos**, Ermenistan’dan 4PLUS ile birlikte ürettikleri fotoğraf ve multimedya belgeselleri, “Sırlanmış Zaman” başlığı altında 23 Mayıs-5 Haziran 2015 tarihlerinde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sergi Salonunda sergiledi.

- **Türkiye’den yapımcılığını Ferzan Özyaşar, yönetmenliğini Eylem Şen’in** üstlendiği Musadağ Ermenilerinin hikâyesini anlatan “Portakalın Uykusu” belgeseli Mayıs 2015’ten itibaren İstanbul, İzmir ve Van’da çeşitli festivallerde izleyicileriyle buluştu.

- **Ermenistan’dan Urban Foundation**, “Ortak Sorunlar-Ortak Çözümler” projesi kapsamında, Van depremde zarar gören yapılara alternatif konut çözümleri geliştirmek amacıyla Mart 2015’te Van ve Gaziantep’e çalışma ziyareti düzenleyerek Van Belediyesi ile görüştü.

- **Türkiye’den Okan Üniversitesi**, Yerevan Devlet Üniversitesi öğrencilerinin katılımıyla, Ocak 2015’te İstanbul ve Yerevan’da “Türkiye-Ermenistan Diyalogu: Söylem Dönüştürme Okulu” temalı kış okulunu düzenledi.

- **Türkiye’den Yeryüzü Derneği**, Ermenistan’dan 21. Yüzyıl Liderleri Forumu işbirliğiyle “Türkiye-Ermenistan Çevre Platformu” oluşturma hedefiyle Mart 2015’te İstanbul ve Yerevan’a çalışma ziyaretleri gerçekleştirdi.

- **Ermenistan’dan LIZA Legal Gender Cultural Foundation**, “Kin” Uluslararası Kadın Festivali kapsamında Türkiye’den 5 kadın yönetmen ve yapımcıyı Yerevan’da ağırlayarak film gösterimleri ve söyleşiler düzenledi.

- **Ermenistan’dan Versus Studio**, Türkiye ve Ermenistan arasındaki diplomatik ilişkisizlik tarihini ele alan “Kapalı Sınır Diyalogları” başlıklı belgeseli Yerevan ve İstanbul’da düzenlenen gösterimlerle tanıttı.

narratives and memories of the third generation at screenings and talks in Yerevan in April 2015 and in İstanbul in May 2015.

- **Nar Photos** presented the photographs and multimedia documentaries they produced in collaboration with 4PLUS from Armenia as part of their “Glazed Time” project at an exhibition in Diyarbakır at Diyarbakır Metropolitan Municipality Exhibition Hall from May 23rd to June 5th, 2015.

- **Producer Ferzan Özyaşar and director Eylem Şen** screened their documentary film “Sleep of the Oranges” on Musa Dagħ Armenians in various festivals in İstanbul, İzmir and Van as of May 2015.

- **Urban Foundation** organised a technical study visit titled “Common Issues - Common Solutions” to Van and Gaziantep in March 2015 and shared its housing solutions for the earthquake-hit Van with Van Municipality and other stakeholders.

- **Okan University** organised the Winter School

“Turkish-Armenian Dialogue: School of Discourse Transformation” in İstanbul and Yerevan in January 2015 with the total of 14 students from the two countries in cooperation with the Yerevan State University.

- **Earth Association** created a “Platform of Environmentalists in Turkey and Armenia” and organised training workshops in İstanbul and Yerevan in March 2015 in cooperation with the Forum of 21st Century Leaders.

- **LIZA Legal Gender Cultural Foundation** hosted 5 female film producers from Turkey during the International “Kin” Woman Festival in Yerevan and organised screenings and public discussions.

- **Versus Studio** organized screenings in Yerevan and İstanbul for its documentary “Dialogue over the Closed Border” on the political and diplomatic relations between Armenia and Turkey.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ANNA YEGHOYAN

MURAT GÖZOĞLU

MÜGE YAMANYILMAZ

SEÇİCİ KURUL ÜYELERİ

SELECTION COMMITTEE

ANAHIT MINASSIAN

DİKRAN ALTUN

FERAY SALMAN

GAYANE MKRTCHYAN

İBRAHİM BETİL

NELLİ MİNASYAN

NESLİHAN ÖZGÜNEŞ

İNTERNET SİTESİ

WEBSITE

www.armtr-beyondborders.org

youtube.com/beyondbordersarmtr

Hrant Dink Vakfı, *Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu*'nu iki komşu ülke halkı arasında doğrudan temasların arttırılması ve her alanda işbirliklerinin teşvik edilmesi amacıyla Mart 2014'te başlattı. Avrupa Birliği finansal desteğiyle hayata geçen *Ermenistan – Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı* kapsamında, Hrant Dink Vakfı Seyahat Fonu'nu Ermenistan'daki Civilitas Foundation, Türkiye'deki Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ve Gümrü, Ermenistan'daki Youth Initiative Center (YIC) işbirliğiyle yürüttü.

Vakıf, Seyahat Fonu ilk dönem başvurularını 10 Mart 2014'te açtı. AB tarafından desteklenen Mart 2014'ten Haziran 2015'e kadar süren 18 aylık ilk dönemde, vakıf Türkiye'nin farklı şehir ve bölgesinden ve 684, Ermenistan'ın farklı şehir be bölgesinden 179 toplamda 863 başvuru aldığı Seyahat Fonu için toplamda beş dönem başvuru çağrısı yaptı. Bağımsız seçici kurul üyeleri 271 kişiye Seyahat Fonu verilmesine karar verdi ve bunlardan 210 kişi (Türkiye'den 154, Ermenistan'dan 56 kişi) Haziran 2015'in sonuna kadar komşu ülkeye

TÜRKİYE-ERMENİSTAN SEYAHAT FONU

TURKEY-ARMENIA TRAVEL GRANT

54

DESTEKÇİ

SUPPORTER

PROJE ORTAKLARI

PROJECT PARTNERS

In March 2014 the Hrant Dink Foundation launched the *Turkey – Armenia Travel Grant* with a view to increase direct contacts and to promote cooperation between the peoples of the two neighbouring countries. Thanks to the financial assistance of the European Union within the framework of the programme *Support to the Armenia-Turkey Normalisation Process*, the Hrant Dink Foundation administered the Travel Grant in cooperation with the Civilitas Foundation in Armenia and with the support of Community Volunteers' Foundation (TOG) based in Turkey and the Youth Initiative Center (YIC) based in Gyumri, Armenia.

The Foundation launched the first call for the Travel Grant on March 10th, 2014. During the initial EU-funded 18-month of implementation period from March 2014 to June 2015, the Foundation announced five rounds of the Travel Grant, receiving 863 applications - 684 from different cities and regions of Turkey and 179 from different cities and regions of Armenia. The independent Selection Committee has awarded 271

seyahatlerini gerçekleştirdiler; böylece ilk başta 200 olarak hedeflenen ziyaret sayısı aşılmış oldu.

Ziyaretler, ziyaretçilerin profili, gerçekleştirdikleri faaliyet türleri ve çalışma alanları bakımından çeşitlilik gösteriyordu. 156'sı 40 yaşın altında olan fon yararlanıcılarının yaşları 17 ile 64 arasında değişmekteydi. HDV ve seçici kurul üyeleri 113 kadın ve 97 erkek fon yararlanıcısı belirleyerek katılımcılar arasında cinsiyet dengesi gözettilti. Seyahat Fonu, lise öğrencilerini, üniversite öğrencilerini ve profesörleri, araştırmacıları, gazetecileri, sivil toplum örgütlerini, insan hakları savunucularını, sanatçıları, performans sanatçıları ve dil, edebiyat ve kültür, tarım ve çevre, gönüllülük ve gençlik temaları çerçevesinde çalışan gönüllüleri destekledi. 210 fon yararlanıcısından 152 yararlanıcının komşu ülkeye ilk ziyaretiydi.

Seyahat Fonu, komşu ülkede ortak bulma, fizibilite ziyaretleri, sınır ötesi işbirliği projeleri, değişim programları, akademik işbirliği, eğitim, dil öğrenme,

araştırma, kültür ve sanat alanında ortak üretimler, seminerler, atölye çalışmaları, sergiler, performanslar ve konserler gibi çeşitli etkinlikleri destekledi. Gerçekleştirilen ziyaretlerin coğrafi kapsamı Türkiye'de Afyon, Ankara, Antalya, Çanakkale, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Mardin, Mersin, Van, Yalova ve Zonguldak'tan ve Ermenistan'dan Ararat, Aştarak, Dilijan, Gümrü, Masis, Sevan, Vanadzor and Yerevan'dan olmak üzere genişti. Seyahat Fonu yararlanıcıları projelerine ve alanlarına uygun olarak kendi belirledikleri 35 farklı şehir ve kasabaya seyahat ettiler. Proje süresince, Hrant Dink Vakfı proje ekibi üyeleri İstanbul ve Yerevan'da 80'in üzerinde kişiye komşu ülkede proje ortağı bulmaları için yardımcı oldu ve sınırın ötesindeki insanlarla birleştirdi.

AB desteği ile hayata geçen projenin sonucunda, Haziran 2015'ten Eylül 2015'e kadar, Ankara ve Yerevan'daki İngiliz Büyükelçiliklerinin finansal desteğiyle, Hrant Dink Vakfı Gümrü, Ermenistan'da bulunan Youth Initiative Center (YIC) ortaklığıyla yeni

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: SIBEL TARTUT

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: HAYARPI HOVHANNISYAN

persons with the grant and by the end of June 2015 a total of 210 grantees (154 from Turkey and 56 from Armenia) realised their visits to the neighbouring country; thus exceeding the initial target of 200 visits.

The nature of the visits was rather diverse in terms of the profile of the visitors, types of activities and their topics. The age of grantees ranged from 17 to 64 years old, with 156 grantees being under 40 years of age. HDV and the Selection Committee Members paid special attention to gender balance; by supporting 113 female and 97 male grantees. The Travel Grant supported high-school students, university students and professors, researchers, academics, journalists, civil society organisations, human rights defenders, artists, performers and film-makers, individuals working around the topic of language, literature and culture, agriculture and environment, volunteering and youth. 152 out of 210 grantees have visited the neighbouring country for the very first time.

The Travel Grant supported a multitude of activities such as partnership building, feasibility visits, cross-border cooperation projects, exchange programmes, academic cooperation, education, language learning, research, joint productions in culture and arts, seminars, workshops, exhibitions, performances and concerts. The geographic scope of the realised travels is also wide with grantees from Afyon, Ankara, Antalya, Çanakkale, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Mardin, Mersin, Van, Yalova, and Zonguldak in Turkey; and from Ararat, Aştarak, Dilijan, Gyumri, Masis, Sevan, Vanadzor, and Yerevan in Armenia. The grantees travelled to about 35 different cities and towns for the travel purposes they identified themselves in line with their disciplines and projects. Throughout this process, the Hrant Dink Foundation project team members in İstanbul and Yerevan assisted over 80 individuals to find partners in the neighbouring country, and they connected people across the border.

bir dönem yaparak *Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu* projesine devam etti.

Seyahat Fonu için açık çağrı ayın sonunda sonlandırılmak üzere Haziran 2015'te başlatıldı. Bu kadar kısa bir süre içerisinde, *Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu* 128'i Türkiye'den ve 34'ü Ermenistan'dan olmak üzere toplamda 162 başvuru aldı. Seçici kurul üyelerinin değerlendirmelerinin sonucuna istinaden 32 kişi seyahat fonundan yararlanmaya hak kazandı; bunlardan 20'si Türkiye'den ve 6'sı Ermenistan'dan olmak üzere toplam 26 kişi Temmuz 2016 – Eylül 2016 tarihleri arasında komşu ülkeye seyahatlerini gerçekleştirdiler. Desteklenen fon yararlanıcılarının profilleri, faaliyet alanları ve ilgi duydukları konular bakımından ziyaretler farklılık gösteriyordu.

11 kadın ve 15 erkek olmak üzere Seyahat Fonu yararlanıcılarının yaşları 23'ten 56'ya kadar çeşitlilik gösteriyordu. Bu süreçte, Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu dil, edebiyat, sosyoloji, tarih ve kültür, yeni sosyal hareketler ve aktivizm, iki komşu ülke

arasındaki normalleşme süreci, insan kaçakçılığı, sokak sanatları, genç ve kadın hakları konularında çalışan kişiler kadar üniversite öğrencilerini, araştırmacıları, akademisyenleri, gazetecileri, sivil toplum temsilcilerini, video-aktivistlerini, sanatçıları, müzisyenleri, performans sanatçıları, fotoğrafçıları ve film yapımcılarını da destekledi. Ziyaretlerin coğrafi kapsamı yine genişti: Ankara, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, İçel (Mersin), Iğdır, İstanbul, İzmir, Mardin ve Yerevan'dan ziyaretçiler 6 farklı şehre seyahat ettiler: Ermenistan'da Ararat, Dilijan, Gümrü, ve Yerevan; Türkiye'de İstanbul, İzmir.

Ziyaretler sürecince ve sonrasında, Seyahat Fonu yararlanıcılarının izlenimleri ve deneyimleri 'Sınırları Aşanlar' sayfası www.armtr-beyondborders.org web sitesi üzerinden paylaşılıyor.

2015 yılının diğer faaliyetleri arasında, proje ekibi Ermenistan'dan Audio-Visual Reporters Derneği'nden Seyahat Fonu yararlanıcılarını destekledi ve vakif

FOTOĞRAF / PHOTOGRAPH: ARTUR BAZARYAN

FOTOĞRAF / PHOTOGRAPH: ARMAN KOÇAK

After the end of the EU-funded programme, from June to September 2015, the Hrant Dink Foundation continued the Turkey – Armenia Travel Grant by launching a new round in partnership with Youth Initiative Center (YIC) based in Gyumri, Armenia thanks to the joint financial assistance of British Embassies in Ankara and Yerevan.

The open call was issued in June 2015 with a deadline at the end of June. Within such a short period of time, the Turkey-Armenia Travel Grant received 162 applications in total, 128 from Turkey and 34 from Armenia. Upon the Selection Committee's assessment, 32 individuals were chosen as grantees and eventually 26 of them, 20 from Turkey and 6 from Armenia have realised their visits to the neighbouring country from July to September 2015. The nature of the visits was once again quite diverse in terms of the profile of the supported grantees, types of activities and their topics. The age of grantees ranged from 23 to 56 years, with 11 female and 15 male grantees. In this period, the Turkey-

Armenia Travel Grant supported university students, researchers, academics, journalists, civil society representatives, video-activists, artists, musicians, performers, photographers, and film-makers as well as individuals working around the topics of language, literature, sociology, history, and culture, new social movements and activism, normalisation between two neighbouring countries, human trafficking, street arts, youth and women's rights. The geographic scope of the travels was also wide: grantees from Ankara, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, İçel (Mersin), Iğdır, Istanbul, İzmir, Mardin and Yerevan travelled to 6 different cities - Ararat, Dilijan, Gyumri, and Yerevan in Armenia; İstanbul and İzmir in Turkey in pursuit of their travel purposes.

During and after their visits, the grantees' impressions and experiences have been shared with public through the 'People Beyond Borders' page of the website www.armtr-beyondborders.org.

İstanbul'da gerçekleşen 'Ermenistan ve Türkiye Arasında Kaçakçılığa Karşı İşbirliği' yuvarlak masa buluşmasının ev sahipliğini yaptı. Etkinliğe içinde IOM, İnsan Kaynakları Geliştirme Vakfı, Caritas Türkiye ve işbirliğinin olası yollarını tartışan diğer kurumların da bulunduğu sivil toplum örgütleri katıldı.

Neticede, *Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu* insanları tabandan birleştirmek, kapalı sınırların ötesine geçerek komşu ülkelerini ziyaret etme fırsatı vermek ve komşularının kültürünü, düşüncelerini ve beklentilerini bilmek, kendi alanlarında iş ortaklıkları ve meslektaşlar bulmak ve işbirliği fikirlerinin fizibilitesini yapabilmek imkânı sunmak adına oldukça işlevseldi.

2016 yılında, *Türkiye – Ermenistan Seyahat Fonu* tematik ve coğrafi çeşitliliğini artırarak her iki ülkeden de daha fazla insanı, inisiyatifi ve organizasyonu desteklemeye devam edecek.

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: MIHRAN TOMASYAN

Amongst other activities in 2015, the project team assisted the grantees from the Association of the Audio-Visual Reporters from Armenia and the Foundation hosted their Round Table Meeting in Istanbul on 'Cooperation Between Armenia and Turkey in Anti-Trafficking'. Civil society organisations including IOM, Human Resource Development Foundation, Caritas Turkey and others attended to the event, where they discussed possible means of cooperation.

Overall, the Turkey-Armenia Travel Grant has been instrumental in connecting people at grassroots level, enabling them to travel to the neighbouring country behind closed borders and to know the culture, thoughts and expectations of their neighbours, finding them partners and counterparts in their fields, offering them the opportunity to do feasibility of their cooperation ideas.

In 2016, the Turkey-Armenia Travel Grant will

continue to support more individuals, initiatives and organisations from both countries by increasing thematic and geographical diversity.

PROJE EKİBİ

PROJECT TEAM

ANUSH BABAJANYAN

CAN ZEYNEP SUNGUR

SEÇİCİ KURUL ÜYELERİ

SELECTION COMMITTEE

İBRAHİM BETİL

SEMA KILIÇER

AREVİK SARİBEKYAN

İNTERNET SİTESİ

WEBSITE

www.armtr-beyondborders.org

youtube.com/beyondbordersarmtr

TÜRKİYE-ERMENİSTAN BURS PROGRAMI

58

TURKEY-ARMENIA FELLOWSHIP SCHEME

DESTEKÇİ

SUPPORTER

Hrant Dink Vakfı, iki ülkeden profesyonellerin sınırı ötesi işbirliği ağları kurmalarını teşvik etmek amacıyla başladığı *Türkiye-Ermenistan Burs Programı*'na 2015 yılında da devam etti. Avrupa Birliği'nin finanse ettiği *Ermenistan – Türkiye Normalleşme Süreci Destek Programı* kapsamında hayata geçirilen bu program, Ermenistan ve Türkiye'den toplam 18 profesyonelle, dört ila sekiz ay boyunca, komşu ülkede yaşama ve bir kuruluş bünyesinde çalışmalar yürütme imkânı sağladı. Program, kalıcı işbirliğine en çok ihtiyaç duyulan, akademi, sivil toplum, basın gibi alanlarda; kültür-sanat ve dil eğitimi faaliyetlerini destekledi. Bursiyerler, ev sahibi kuruluşlarda yürüttükleri faaliyetlere ek olarak, katıldıkları toplantılar ve seminerler sayesinde, kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kişi ve kurumlarla tanışma şansı yakaladılar. Aynı zamanda, program süresince kaldıkları komşu ülkede yeni bir dil öğrenme imkânı buldular.

Program kapsamında, Ermenistan'dan Türkiye'ye gelen 12 bursiyer, çeşitli kuruluşlarda çalışmalar yürüttü:

In 2015, the Hrant Dink Foundation proceeded the *Turkey – Armenia Fellowship Scheme* started with a view to promote cross-border affiliation and cooperation of professionals from the two neighboring countries. The Fellowship Scheme within the framework of the programme *Support to the Armenia – Turkey Normalization Process* financed by the European Union offered 18 professionals from Armenia and Turkey the opportunity to live and follow a special programme at a specific Host Organization in the neighboring country for 4 to 8 months. The Scheme supported culture-art and language education opportunities in areas where lasting cooperation has been much needed such as academia, civil society, and media. Thanks to the meetings and seminars they attended in addition to their activities in their host organizations, the fellows had the chance to meet people and institutions working in their areas of interest. At the same time, during the scheme that they attended in their neighboring country they found the opportunity to learn a new language.

Anna Muradyan, Kasım 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Yuva Derneği'nde, göç sorununa ve Türkiye'de yaşayan Ermenistanlı göçmenlere odaklanan bir araştırma yaptı. Araştırmasının sonuçları, Yuva Derneği tarafından İngilizce olarak yayımlanacak.

Sona Dilanyan, Ekim 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Boğaziçi Üniversitesi Barış Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde, kadınların savaş-sonrası uzlaşma sürecindeki rolünü inceleyen bir araştırma yürüttü. Programı tamamladıktan sonra, Sabancı Üniversitesi'nden 2016-2017 öğretim yılı için burs almaya hak kazanarak, araştırmasına İstanbul'da devam etme imkânı buldu.

Ruzanna Bağdasaryan, Ekim 2014 – Mart 2015 tarihleri arasında, Anadolu Kültür'deki işbirliği projelerine destek vererek, kurumun Ermenistan'la bağlantılar geliştirmesine yardımcı oldu. Ayrıca, 19. yüzyılda Türkiye'de yaşayan Ermenilerle ilgili film projesinin ön-produksiyon çalışmalarını yürüttü.

Sargis Khandanyan, Ekim 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında İstanbul'da bulundu. Bu süre zarfında, Change.org'un Doğu Avrupa ve Batı Asya kampanya ekibiyle çalıştı; özellikle Ermenistan'la ve Ermenilerle ilgili kampanyalara odaklandı.

Astgik İgityan, Ekim 2014 – Şubat 2015 tarihleri arasında, CNN Türk'te çalışmalar yürüttü. Burada, Türkiye'deki sosyal, kültürel ve siyasi gelişmeleri ve İstanbul'daki Ermeni toplumunu takip etti. Yaptığı haberler CNN Türk'te yayınlandı.

Daniel Khaçatıryan, Ekim 2014 – Şubat 2015 tarihleri arasında, Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı'nda, dış politika, barışın tesisi ve çatışma çözümü konularındaki araştırmasını sürdürdü. 'The EU's Niche in the New South Caucasus: Old Partners, News Challenges' [Avrupa Birliği'nin Güney Kafkasya'daki Mevkii: Eski Ortaklar, Yeni Zorluklar] başlıklı makalesi TESEV tarafından yayımlandı.

Sona Mnatsakanyan, Ekim 2014 – Mayıs 2015 tarihleri

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: ANNA YEGÖYAN

Within the framework of the Turkey – Armenia Fellowship Scheme, 12 fellows who travelled from Armenia to Turkey conducted their activities in various institutions:

Anna Muradyan completed her fellowship at Yuva Association where she conducted a research on migration with special focus on migrants from Armenia who currently live in Turkey. (November 2014-May 2015) (Istanbul). Her research findings will be published by Yuva Association in English.

Sona Dilanyan completed her fellowship at the Peace Education, Research and Application Centre of Boğaziçi University, where she conducted a research on women's role in post-war reconciliation processes. (October 2014 – May 2015) (Istanbul). After the completion of her fellowship, she has been offered full scholarship by Sabancı University to continue her studies in 2015-2016 in Istanbul.

Ruzanna Baghdasaryan completed her fellowship at

Anadolu Kültür, where she helped the organization build contacts in Armenia, and worked on the pre-production of her film project about the Armenians living in Turkey in the 19th century. (October 2014-March 2015) (Istanbul)

Sargis Khandanyan completed his fellowship at Change.org, where he cooperated with the organization's East Europe and West Asia campaigning team based in Istanbul with special focus on campaigns on Armenia and Armenians. (October 2014-May 2015) (Istanbul)

Astghik Igityan completed her fellowship at CNN Turk, where she followed the social, cultural and political developments in Turkey as well as the Armenian community in Istanbul, and made TV reports and interviews broadcasted by CNN Turk. (October 2014 – February 2015) (Istanbul)

Daniel Khachatryan completed his fellowship at the Turkish Economic and Social Studies Foundation

arasında, Kadir Has Üniversitesi Yaşam Boyu Eğitim Merkezi'nde misafir öğretim görevlisi olarak, üniversite öğrencilerine iki dönem boyunca Doğu Ermenicesi dersleri verdi.

Seda Şekoyan, Ekim 2014 – Mart 2015 tarihleri arasında, İstanbul Modern Sanat Müzesi'nin koleksiyonu, sergileri, kütüphanesi ve arşivinde çalışmalarda bulundu. Ayrıca, 'Motifler, Temalar ve Yaklaşımlar: Ermenistan ve Türkiye'den Video Sanatı' başlıklı videonun halka açık gösteriminin küratörlüğünü yaptı.

Hayarpi Hovhannisyan, Ekim 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde misafir öğretim görevlisi olarak, üniversite öğrencilerine fotoğrafçılık ve Adobe After Effects dersleri verdi.

Marianna Hovhannisyan, Ekim 2014 – Nisan 2015 tarihleri arasında, Salt Araştırma'da çalışmalar yürüttü. Burada, 19. ve 20. yüzyılların başlarında Anadolu'nun yoğun Ermeni nüfusunun yaşadığı şehirlerdeki kent

hayatını araştırmak amacıyla, Amerikan Yabancı Misyon Komiserliği'nin (ABC FM) ve SALT Araştırma'nın arşivlerini inceledi. Programı tamamladıktan sonra, kendisine SALT Araştırma tarafından yeni bir burs sağlandı.

Sofya Manukyan, Ekim 2014 – Nisan 2015 tarihleri arasında, İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde, insan hakları uygulamaları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma yürüttü. Bu araştırmanın sonucu olarak, 'Kalkınmanın İnsan Hakları Açısından Bedeli: İki Komşu Örneği – Ermenistan ve Türkiye' başlıklı bir makale kaleme aldı.

Harut Maraşlıyan, Kasım 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, İstanbul Şehir Üniversitesi Modern Türkiye Çalışmaları Merkezi'nde, Diaspora Edebiyatı alanındaki araştırmalarını sürdürdü. Ayrıca, misafir öğretim görevlisi olarak, iki dönem boyunca Batı Ermenicesi dersleri verdi. Programı tamamladıktan sonra, Sabancı Üniversitesi'nden 2016-2017 öğretim yılı için burs

(TESEV), where he continued his research on foreign policy, peace-building and conflict resolution. His paper "The EU's Niche in the New South Caucasus: Old Partners, News Challenges" was published in English by TESEV. (October 2014 – February 2014) (Istanbul)

Sona Mnatsakanyan completed her fellowship at Kadir Has University Lifelong Education Centre, where she taught Eastern Armenian language to university students for two semesters as a visiting scholar. (October 2014-May 2015) (Istanbul)

Seda Shekoyan completed her fellowship at Istanbul Museum of Modern Art curatorial department, where she studied the collection, exhibitions, library and archive of the Museum and curated the public screening "Motifs vs Themes vs Attitudes: Video Art from Armenia and Turkey". (October 2014 – March 2015) (Istanbul)

Hayarpi Hovhannisyan completed her fellowship at Yıldız Technical University Art and Design Faculty,

where she taught photography courses to university students and Adobe After Effects to students of Department of Interactive Media as a visiting scholar. (October 2014 – May 2015) (Istanbul)

Marianna Hovhannisyan completed her fellowship at Salt Research, where she studied the archives of the American Board of Commissioners for Foreign Mission as well as the archives of SALT Research as a reference to explore the city life in the early 19th and 20th centuries in several Anatolian cities with significant Armenian population. (October 2014 – April 2015) (Istanbul). After the completion of her fellowship, she was offered a new fellowship grant by Salt Research for the completion of her research and for the organization of a resulting exhibition in Istanbul in 2016.

Sofya Manukyan completed her fellowship at Istanbul Bilgi University Human Rights Law Research Centre, where she conducted her comparative research on human rights practices and wrote her paper "Human

almaya hak kazandı.

Türkiye’den altı bursiyer, Burs Programı kapsamında, Ermenistan’da bulundu:

Gaye Coşar, Kasım 2014’te Civilitas Vakfı’nda başladığı program kapsamında, ‘Türkiye’yi Anlamak’ başlıklı medya projesiyle ortak çalışmalar yürüttü. Ayrıca, Civilnet.am’ye gazeteci ve editör olarak katkıda bulundu. Aralık 2014’te, Yerevan’da geçirdiği bir trafik kazası sonucu aramızdan ayrıldı.

Suzan Rosita Meryem Kalaycı, Kasım 2014 – Şubat 2015 tarihleri arasında, Gallery 25’te yürüttüğü çalışmalar kapsamında, iki ülke sanatçıları arasında bağlantılar kurarak, ‘Karanlıktaki Sesler’ ve ‘Tüketim Desenleri’ başlıklı sanat projeleri için araştırma yaptı. Programı tamamladıktan sonra, *Silent Book [armenian genocide]* (Sessiz Kitap [ermenli soykırımı]) isimli sanat projesi Antares Yayınevi tarafından yayımlandı.

Candan Badem, 19. ve 20. yüzyıllarda Osmanlı-Rus savaşları, Osmanlı-Rusya sınır bölgeleri ve Güney

Kafkasya üzerine yaptığı araştırmasına, Ocak 2015 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Ermenistan Ulusal Bilimler Akademisi Institute of Oriental Studies’de [Şark Çalışmaları Enstitüsü], Prof. Ruben Safrastyan’ın rehberliğinde devam etti.

Nil Delahaye, Kasım 2014 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Women’s Resource Center’da [Kadın Kaynakları Merkezi] çalışmalar yürüttü. Burada, dezavantajlı gruplara yardımcı olmak için hareket ve müziği kullanarak, kurumun programlarına katılan kadınlara capoeira dersleri verdi.

Meltem Naz Kaşo, Kasım 2014 – Ocak 2015 tarihleri arasında, PINK Armenia’da bulunarak, Ermenistan ve Türkiye’deki LGBTI aktivist gruplar arasındaki sınır ötesi işbirliğinin yapısı konusunda karşılaştırmalı bir araştırma yürüttü.

Emine Onaran İncirlioğlu, Şubat 2015 – Mayıs 2015 tarihleri arasında, Caucasus Research Resource Center’da [Kafkasya Kaynak ve Araştırma Merkezi],

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: THERRY BUSSY

Rights Costs of Development: Case of Two Neighbors – Armenia and Turkey”. (October 2014 – April 2015) (Istanbul)

Haroiut Marachlian completed his fellowship at Istanbul Şehir University Centre for Modern Turkish Studies, where he continued his research on diaspora literature and taught Western Armenian language to university students for two semesters as a visiting scholar. (November 2014 – May 2015) (Istanbul) After the completion of his fellowship, he has been offered full scholarship by Sabancı University to continue his studies in 2015-2016 in Istanbul.

The following 6 fellows from Turkey conducted their fellowship activities in Armenia:

Gaye Coşar started her fellowship at Civilitas Foundation, where she collaborated with the Foundation’s media project “Understanding Turkey” and contributed to the online media portal Civilnet.am as a journalist and editor. Due to a tragic accident in

Yerevan in December 2014, she passed away and could not complete her fellowship. (November – December 2014) (Yerevan)

Suzan Rosita Meryem Kalaycı completed her fellowship at Gallery 25, where she built connections between artists of the two countries, made research for her art projects “Voices in the Dark” and “Consumption Patterns”. (November 2014 – February 2015) (Gyumri) After the completion of her fellowship, her art project “Silent Book [armenian genocide]” was published by Antares Publishing.

Candan Badem completed his fellowship at the National Academy of Sciences Institute of Oriental Studies, where he continued his research on the Ottoman-Russian wars in the 19th and 20th centuries, Ottoman-Russian borderlands and the South Caucasus under the guidance of Prof. Ruben Safrastyan. (January – May 2015) (Yerevan)

Nil Delahaye completed her fellowship at Women’s

'Ermenistan-Türkiye ilişkilerinin yeniden tesis edilmesinde kültürün rolü' konulu bir araştırma yürüttü.

Hrant Dink Vakfı, tüm bursiyerler çalışmalarını tamamlayıp ülkelerine döndükten sonra, Türkiye'deki ev sahibi kuruluşlar için Ermenistan'a bir ziyaret düzenledi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Modern'in katılımıyla, 10-14 Haziran 2015 tarihleri arasında yapılan ziyarette, iki ülkedeki ev sahibi kuruluşların temsilcileri birbirleriyle tanışarak, Burs Programı deneyimlerini paylaştılar; programın geleceğini ve işbirliği imkânlarını konuştular.

Türkiye-Ermenistan Burs Programı ve komşu ülkelerdeki bursiyerlerin faaliyetleri, çalışmaları, izlenim ve deneyimleri hakkında daha fazla bilgiye 'Sınırları Aşıyoruz Türkiye-Ermenistan' (www.armtr-beyondborders.org) web sitesinden ulaşılabilir.

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: ANNA RAFAELYAN

Resource Center, where she supported the organization by using movement and music for the benefit of disadvantaged groups and gave capoeira classes for women in Yerevan. (November 2014 – May 2015) (Yerevan)

Meltem Naz Kaşo completed her fellowship at PINK Armenia, where she conducted a comparative research on the nature of the transnational collaboration of LGBTI activist groups in Armenia and Turkey. (November 2014 – January 2015) (Yerevan)

Emine Onaran İncirlioğlu completed her fellowship at Caucasus Research Resource Center (CRR-C-Armenia) where she studied the databases of the organization and made her research on the role of culture in reinstating the Armenia-Turkey relations. (February –May 2015) (Yerevan)

After all the grantees completed their fellowships and returned to their home country, Hrant Dink Foundation organised a visit to Armenia for the host organizations

in Turkey. With the participation of Bogazici University, İstanbul Bilgi University, Kadir Has University, Yıldız Teknik University, and İstanbul Modern, thanks to the visit held on June 10th- 14th, 2015 the presenters of the host organisations in both countries met each other while sharing their experiences and discussing the future of the programme and alternative collaboration opportunities.

More information on *Turkey – Armenia Fellowship Scheme* and the activities, works, observations, and experiences of the grantees in the neighbouring countries can be reached via the website of 'Sınırları Aşıyoruz Türkiye – Ermenistan' (www.armtr-beyondborders.org).

GÖNÜLLÜLÜK PROGRAMI

VOLUNTEERING PROGRAMME

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

TOPLUM
GÖNÜLLÜLERİ

Armenuhi Nikoghosyan:

Avrupa Gönüllü Hizmeti'nin bir parçası olarak, Ermenistan-Türkiye uzlaşma sürecini ve gençliğin güçlendirilmesi ve motive edilmesini merkezine alan birçok projeye dâhil oldum. Türkiye-Ermenistan Seyahat Fonu projesi gönüllülük hizmetimin en dikkat çekici projelerinden biriydi. İstanbul büyük bir Ermeni kültürel mirası barındırdığı için gönüllülük hizmetim geçmişe tanıklık edebilmeme vesile oldu. Ermeni Soykırımı'nın gerçekte planlandığı şehirde, soykırımın yüzüncü yılı için yapılan anma etkinliklerinde bulunmak gibi eşsiz bir şans yakaladım ve bir Ermeni olarak, Türkiye'de gerçekleşen sosyal değişime tanıklık ettim. Genel olarak, benim tarihimde yer alacak unutulmaz bir deneyimdi bu.

Oksana Karapetian:

Türkiye'de ve Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecinde çok önemli bir rolü olan Hrant Dink Vakfı'nın bir parçası olabildiğim için çok mutluyum. Gönüllülüğüm süresince, Türkiye'deki demokratikleşme sürecinin problemlerini ve insan hakları ve azınlık hakları ihlallerinin farklı yönlerini anladım. İstanbul'daki Ermeni toplumuyla ve kültürel mirasıyla tanışmak çok ilginçti. Tarih Vakfı tarafından verilen Osmanlıca Rika dili eğitimlerine katıldım ve Agos gazetesi için Ermeni kültürüyle ilgili makaleler yazdım. Kapalı sınırların bu tarafından bakabilme fırsatına sahip olmak ve sevgili canlarımla sınırların ötesinde birlikte olmak benim için en büyük kazanımdı – Sınırları Aşıyoruz!

Armenuhi Nikoghosyan:

As part of my EVS project, I have gotten engaged in various projects targeting mainly Armenia-Turkey reconciliation and youth empowerment. Working on the Turkey-Armenia Travel Grant project has been one of the highlights of my EVS project. My EVS project has been a unique opportunity for me to witness the past in the present as Istanbul bears huge Armenian cultural heritage. I have had the unique chance to take part in the commemoration events for the centennial of the Armenia Genocide in the city where the Genocide was actually planned, and as an Armenian, I could witness the social change happening in Turkey. Overall this has been an unforgettable experience that will become a history for me.

Oksana Karapetian:

I was very happy to take a part in the legacy of the Hrant Dink Foundation, which I believe, has a big and important role in Turkey, as well as in the Turkey-Armenia normalisation process. During my volunteering I have understood different aspects of human and minority rights violations, as well as problems of democratisation in Turkey. The most interesting thing has been getting in touch with the Armenian community in Istanbul and Armenian cultural heritage. I also took part in trainings of Ottoman Rika language by the History Foundation and started writing Armenian articles for Agos newspaper. I would say that the biggest achievement was having the opportunity to have a look from this side of closed borders and to be beyond borders together with my Sevgili Canlarım – Sınırları Aşıyoruz!

Hrant Dink Vakfı olarak, *Türkiye-Ermenistan Programı*'yla, iki komşu ülke arasında her alanda diyalog ve işbirliklerinin geliştirilmesine katkıda bulunmanın yanı sıra, vakfın etki alanını genişletmeyi ve bu sayede daha çok gence ulaşmayı hedefliyoruz. Bu hedefe yönelik çabalarımızın ilk adımını 2012'de atarak, gençlerin hareketliliğini ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini artırmak için gönüllülük ve staj programlarına başladık.

2015 yılında da, Toplum Gönüllüleri Vakfı [TOG] ve Ermenistan'ın Gümrü kentinde faaliyet gösteren Youth Initiative Center'la [Gençlik Girişim Merkezi] yaptığımız işbirliğine devam ederek, Avrupa Birliği'nin Gençlik Programı olan Avrupa Gönüllü Hizmeti [AGH] çerçevesinde, Türkiye'deki ve Ermenistan'daki gençlerin karşılıklı gönüllülük ve işbirliği çalışmalarında bulunmalarını destekledik. Bu program, gençlerin, bir Avrupa ülkesinde uzun süreli yaşamalarına, dil öğrenmelerine; o ülkeyi ve insanlarını daha yakından tanımalarına, sivil toplum kuruluşları ve yerel

yönetimlerle ortak projeler geliştirip yönetmelerine imkân veriyor.

TOG'un, Türk Ulusal Ajansı desteğiyle yapılan 'Rolling İstanbul' başlıklı AGH projesi kapsamında, Ermenistan'dan üç ve Fransa'dan bir genç gönüllümüz, Eylül 2012 - Temmuz 2014 döneminde İstanbul'da kaldılar. Projenin 2015 döneminde ise, Ermenistan'dan Oksana Karapetyan altı ay ve Armenuhi Nikoğosyan on ay süreyle İstanbul'da yaşadılar. Armenuhi ve Oksana, İstanbul'da kaldıkları süre boyunca, Hrant Dink Vakfı ve TOG bünyesinde yürütülen faaliyetlere katkıda bulunarak, özellikle vakfın *Türkiye-Ermenistan Seyahat Fonu* ve *Türkiye-Ermenistan Burs Programı* kapsamında yaptıkları gönüllü çalışmalarla, iki ülke arasındaki sosyal değişime, diyaloga tanık oldular ve Türkçe dersleri aldılar.

Hrant Dink Vakfı, gönüllülük programına önümüzdeki senelerde de devam ederek, hem Türkiye'nin hem de Ermenistan'ın farklı kentlerinden, çeşitli ilgi alanlarına sahip gençlerin programa katılımını teşvik edecek.

As *Turkey-Armenia programme* of the Foundation, reaching out to the greatest number of young people and increasing our sphere of influence is our biggest aspiration. In 2012, we took the first steps in our quest to bring to life various volunteering and internship programmes that increase youth mobility and cooperation amongst civil society organisations.

In cooperation with the Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG-Community for Volunteers Foundation) based in Istanbul) and the Youth Initiative Centre (YIC) based in Gyumri, Armenia, in 2015 we have continued to support and implement volunteering and cooperation programmes between Turkey and Armenia thanks to the European Voluntary Service under the Erasmus+ Youth in Action Programme of the European Union. This program enables young people to travel to a EU country for long-term stay, to learn languages, to better understand the culture and people in the host country, to develop and carry out joint projects with the civil society organisations and local authorities in the host country.

Following our four young volunteers, three from Armenia and one from France who completed their EVS in Istanbul between September 2012 and July 2014, as part of the 'Rolling İstanbul' EVS project of TOG, supported by the Turkish National Agency, in 2015 the HDF and TOG have hosted Oksana Karapetyan for six months and Armenuhi Nikoghosyan for ten months in Istanbul with YIC as the sending organisation. During these months, our volunteers had the chance to be part of the Foundation's various programmes, in particular the *Turkey-Armenia Travel Grant* and the *Turkey-Armenia Fellowship Scheme*, witnessing the social change and dialogue between the people of two neighbouring countries, and learning Turkish language.

Hrant Dink Foundation will continue the volunteering programme in the future by encouraging ever more young people from Turkey and Armenia from different cities and different backgrounds.

YURTTAŞLIK BİLİNCİNE SAHİP BİREYLERDEN OLUŞAN ŞEFFAF BİR TOPLUM YAPISI İÇİNDE ETNİK, DİNÎ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLAR VE HERKES İÇİN DEMOKRASİ TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKELERİ ARASINDA YER ALIYOR.

VAKIF, AZINLIK HAKLARINI DA AYRI BİR MESELE DEĞİL, DOĞRUDAN TÜRKİYE DEMOKRASİSİNİN BİR PARÇASI OLARAK GÖRÜYOR.

VAKIF, ÖZELLİKLE NEFRET SÖYLEMİNE

YÖNELİK FARKINDALIK YARATMA KONUSUNDA YAPISAL BİR DUYARLILIĞA SAHİP. BU AÇIDAN, MEDYANIN YAPICI ROLÜNÜN TEŞVİK EDİLDİĞİ ÇALIŞMALARLA HER TÜR IRKÇILIĞA VE AYRIMCILIĞA KARŞI MÜCADELE ETMEK ÖNCELİKLERİMİZDEN BİRİ.

AVRUPA BİRLİĞİ (AB) İLE İLİŞKİLER VE AB'YE GİRİŞ SÜRECİ, DEMOKRATİKLEŞME SÜRECİNİN ADIMI OLARAK DESTEKLENİRKEN, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DE TABU ADDEDİLMİŞ TÜM KONULARIN

DEMOKRATİKLEŞME VE İNSAN HAKLARI DEMOCRATIZATION AND HUMAN RIGHTS

DEMAND FOR DEMOCRACY FOR PEOPLE FROM ALL ETHNIC, RELIGIOUS, CULTURAL AND GENDER BACKGROUNDS, IN A TRANSPARENT SOCIAL STRUCTURE COMPOSED OF INDIVIDUALS WITH AN AWARENESS OF CITIZENSHIP, IS AMONG THE FOUNDATION'S FOREMOST PRINCIPLES. WE CONSIDER THE ISSUE OF MINORITY RIGHTS NOT AS AN INDEPENDENT ISSUE, BUT ONE DIRECTLY RELATED TO DEMOCRACY IN TURKEY. THE FOUNDATION POSSESSES A

STRUCTURAL SENSITIVITY REGARDING THE ISSUE OF CREATING AWARENESS ON HATE SPEECH. IN THIS SENSE, TO FIGHT AGAINST ALL MANNERS OF RACISM AND DISCRIMINATION WITH WORKS IN WHICH THE CONSTRUCTIVE ROLE OF THE MEDIA IS ENCOURAGED IS AMONG OUR MOST IMPORTANT PRIORITIES. WE SUPPORT RELATIONSHIPS WITH THE EUROPEAN UNION (EU) AND THE EU ENTRY PROCESS AS A STEP TOWARDS

KONUŞULABİLDİĞİ BİR GENİŞLİKTE
TAHAYYÜL EDİLİYOR.
HRANT DİNK VAKFI OLARAK,
KONUŞABİLDİĞİMİZ VE KONUŞARAK
ÖZGÜRLEŞEBİLDİĞİMİZ BİR DÜZENDE
DEMOKRATLIK KAVRAMININ İÇİNİN
DENEYİMLERLE VE GERÇEK ANLAMDA
EMPATİNİN GELİŞTİRİLMESİ İLE
DOLDURULABİLECEĞİNE İNANIYOR,
TÜRKİYE TOPLUMUNUN HAKKI OLAN
DEMOKRASİ İÇİN ÇABA HARCAMAYI ÖDEV
SAYIYORUZ.

DEMOCRATIZATION,
AND FREEDOM OF EXPRESSION IS
ENVISIONED IN THE WIDER SENSE,
ENCOMPASSING THE DISCUSSION OF ALL
MATTERS CONSIDERED TO BE TABOO.
THE HRANT DINK FOUNDATION BELIEVES
THE CONCEPT OF DEMOCRACY CAN
BE GIVEN RELEVANT CONTENT ONLY
THROUGH EXPERIENCE AND BY
DEVELOPING REAL EMPATHY,
THESE BEING ACHIEVABLE WITHIN A
SYSTEM WHERE WE CAN TALK,

AND ATTAIN FREEDOM THROUGH
TALKING. WE CONSIDER IT OUR DUTY TO
STRIVE TOWARDS DEMOCRACY,
WHICH IS A RIGHT OF THE PEOPLES
IN TURKEY.

Kitabı Mukaddes insanın tanrısal kattan düşüşünü ve insanlaşma sürecini, yasaklanana dokunması ile başlatır. Dokunulması yasaklanan ağaçtan Havva'nın meyveyi koparıp Adem'e yedirmesiyle o vakit gözleri açılır, iyiyi ve kötüyü bilerek, kendilerinin çıplak olduğunu fark ederler ve incir yaprakları ile önlükler yaparak artık gizlenirler. Allah'ın gazabı korkunçtur! Kadını acı ile doğurmakla, erkeği de ömür boyu çalışmayla cezalandırır.

Daha sonra çoğalarak kalabalıklaşan insanoğlunun evrim süreci, insanlar arası sosyal ve siyasal ilişkilerin süreciyle atbaşı koşturur. Bu sürecin asıl açıklamasını ise tarih içinde ortaya çıkan sayısız yasaklarla, insanın bu yasaklara karşı mücadelesinde ve başkaldırısında aramak gerekir. Bu süreci irdeleyenlerin önüne çıkan ve hiç değişmeyen en temel gerçek ise yine 'dokunulmaz' tabulardır. Yine hep bir şeylere dokunulamamış, yine hep birileri dokunulmaz kalmışlardır.

Gelin görün ki 21. yüzyılın başında Türkiye'mizde siyasetçilerin dokunulmazlığı sorunu hâlâ gündem işgal etmekte.

Temiz toplum isteme sürecine girmiş olan ülkemizde bu dokunulmazlık zırhı, devletin bizzat kendisinin temizlenmesi önünde büyük engel teşkil ediyor. Hep birlikte izliyoruz gelişmeleri, konu artık kişilerin dokunulmazlığından çıkmış, devletin dokunulmazlığını tartışılır hale getirmiştir. Ne yargı dokunabiliyor bu dokunulmazlara, ne de devletin bir başka gücü. Ama belli ki toplumun dokunulmazlara dokunma talebinin önünde artık durulamayacak. Bu hafta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerimiz hiç de alışık olmadıkları bir sınavla karşı karşıyalar. "Bize de dokunulsun" diye çok önemli bir özveride(!) bulunacak, oylama yapacaklar. Dokunulmazlıkların kalkması gerçekleşir mi? Sayısal dengelerin sürekli kaydığı bir mecliste 'şıppadanak' gerçekleştirebileceğini savunmak fazla iyimser bir beklenti. Ama şu gerçek var ki bugün olursa âlâ, olmazsa yarın, bir gün hem de çok yakın bir gün bu dokunulmazlıklar kaldırılacaktır. Kaldırılmalıdır.

Laf dokunulmazlıktan açılmışken konuyu birkaç satırla cemaat yaşantımıza aktarıp buradaki

DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!

68

TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!

According to the Holy Book, it is with a touch of the forbidden fruit that man falls from divine realms, and the process of becoming human begins. When Eve plucks an apple from the forbidden tree and offers it to Adam, they become aware of their nakedness and cover themselves with aprons they weave from fig leaves. The wrath of God is fearsome! Womankind he punishes with pain in childbirth and men with lifelong hard labour.

The evolutionary process of mankind who from that point on multiplied and increased in number follows closely the process of social and political relations between people. The real explanation of this process should be sought in the countless prohibitions put into effect throughout history and in mankind's struggle and revolt against these prohibitions. Meanwhile, it is once again the constant and most fundamental reality of 'untouchable' taboos that faces those who attempt to analyse this process. Just as before, certain things have again remained beyond reach, and certain people have remained untouchable.

And observe, if you will, how in our beloved Turkey, at the dawn of the 21st century, parliamentary immunity remains a contemporary issue.

Our country has declared its intent to enter a process towards a clean society, but this armour of immunity forms a huge obstacle in front of cleaning the establishment itself. We are all following the developments; the issue has moved beyond the immunity of persons, instead the immunity of the state has become a topic of debate. Neither the judicial system, nor any other governmental power is able to reach and touch these untouchables. But it is nevertheless clear that it will be impossible to obstruct the demand of society to touch these untouchables. This week, our parliamentarians seated in the Turkish Grand National Assembly face a test they are unaccustomed to. They will vote to say, "Let us be touchable too." Will their immunity be removed? It would be over-optimistic to expect this to happen by the wave of a magical wand from a parliament where

dokunulmazlıklara da biraz dokunmak gerekiyor. Cemaat yaşantımızda da bir kişiye, bir kuruma yapılan en ufak bir eleştiride aynı dokunulmaz tabuların işlediğini görmüyor muyuz? Sanıyorum cemaat içinde de artık dokunulmaz sayılan konuların üzerine gitmeli ve dokunulmamış hiçbir şeyi tabusal karanlığında bırakmamalıyız. Kendi adımıza, gücümüzün yettiğinde bu tabulara dokunmaya çalışıyoruz. Bunun ne denli zor bir uğraş olduğunun bilincindeyiz. Biliyoruz ki eleştiri alışkanlığı olmayan bir topluma böyle bir geleneği yerleştirmek hayli zor, ama bu çabamızı sonuna kadar sürdüreceğiz.

Niçin dokunmaktan korkmamalıyız?

Etolog* Desmond Morris, 'Sevmek Dokunmaktır' adlı kitabında, gittikçe kalabalıklaşan dünyamızda nasıl birbirimize dokunamaz hale geldiğimizi ve bu 'dokunulmazlığın' tehlikelerini anlatır. Bazen sırta indirilen dostça bir şaplağın ne kadar insani bir davranış olduğunu ve değer kazandığını uzun uzadıya anlatan Morris, bunun aslında sevginin göstergesi olduğunu

savunurken şöyle der: "Dokunma en temel duyumuzdur - duyunun anası olarak adlandırılır. Ne yazık ki, üstelik fark etmeksizin, gittikçe daha az dokunur kişiler olmakta, gittikçe birbirimizden uzaklaşmaktayız." Morris'in, dokunmayı ve dokunulmayı sevgiyle özdeşleştirmesine katılıyoruz. Ve eğer seviyorsanız... ama gerçekten seviyorsanız 'dokunun', "Dokunulmaktan da kaçınmayın" diyoruz: "Korkmayın dokunun! Demokratikleşirsiniz."

(**Etoloji: Zooloji biliminin bir dalı, hayvanlara özgü davranışları gözler ve yorumlar.*

HRANT DINK

AGOS

21 KASIM 1997

NOVEMBER 21ST, 1997

the numerical balance is constantly changing. But it is also true that, if it happens today, it is great, but even if it does not, sometime in the future a day will come when these privileges will be removed, and that day is not so far away. Ultimately they will be removed, and so they should.

Since we are talking about immunity, it becomes necessary to also discuss in the space of a few sentences the topic of our social life, and touch upon the untouchables in this field a little, too. Do we not observe in our social life the same untouchable taboos springing into life at the slightest criticism towards a person or institution? I think the time has come for us to confront the issues considered and leave no stone unturned in the darkness of taboo. We try, as much as we can, to touch upon these taboos. We are aware how much difficulty this effort involves. We know that it is difficult to establish the tradition of criticism in a society where it does not exist yet, but we will persist to the end.

Why should we be unafraid of touching? Ethologist* Desmond Morris, in his book titled Intimate Behaviour, explains how in our increasingly crowded world we have come to forget touching each other and talks of the dangers of this 'untouchability'. Describing at length how a friendly slap on the back is a typically human gesture which gains in value, Morris goes on to argue that it is in fact an expression of love and adds: "Touching is our most fundamental sense – it has been described as the mother of senses. Unfortunately, and moreover, without realizing it, we are becoming people who touch less, and are drawing apart from each other." We agree with Morris when he associates touching and being touched with love. So if you love... but really love, we ask you to 'touch' and "Don't be afraid of being touched": "Don't be afraid to touch! You'll democratize."

(**Ethology: A branch of zoology which studies and interprets animal behaviour.*

PROJE KOORDİNATÖRLERİ

PROJECT COORDINATORS

ELİF İREM AZ

SEMA MERVE İŞ

ASULİS

DİL, DİYALOG, DEMOKRASİ LABORATUVARI
ÖN HAZIRLIK PROJESİ

ASULIS

DISCOURSE, DIALOGUE, DEMOCRACY LABORATORY
PREPATORY PROJECT

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

AÇIK
TOPLUM
VAKFI

İPM

İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
SABANCI ÜNİVERSİTESİ
STIFTUNG MERCATOR GRISINI

Hrant Dink Vakfı çatısı altında, Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışması kapsamında 2009 yılından beri sürdürülen çalışmalar ve sistematik olarak yürütülen medya taramasıyla, nefret söylemi ve ayrımcı dil konusunda önemli bir bilgi ve veri birikimi elde edildi. Bu tecrübeler ışığında, söz konusu çalışmaların bir programa dönüştürülmesi ve Hrant Dink Vakfı bünyesinde bu alanda faaliyet gösterecek bir sosyal bilimler laboratuvarı kurulması için 2014-2015 yıllarında bir ön çalışma yürütüldü.

Açık Toplum Vakfı ve İstanbul Politikalar Merkezi tarafından desteklenen ön çalışma sürecinin sonunda, bir 'dil, diyalog ve demokrasi' laboratuvarı kuruldu. Bir üst isim olarak, Ermenicede, 'asel' (söylemek) ve 'lsel' (dinlemek) fiillerinin birleşiminden oluşan ve yaygın olarak sohbet ve söyleşi anlamında kullanılan 'asulis' kelimesinin uygun görüldüğü laboratuvar, söylem çalışmaları alanında faaliyetler yürütecek bir yapı olarak Türkiye'de bir ilki temsil ediyor.

as-u-lis

The activities carried out since 2009 under the roof of the Hrant Dink Foundation and the systematic local and national media monitoring in scope of the project have resulted in a significant accumulation of information and data on hate speech and discriminatory discourse. In light of these experiences, the preliminary work has been implemented in 2014-2015 in order to transform these efforts into a program and found a social sciences laboratory to work in this field under Hrant Dink Foundation.

Following the preparatory process supported by Open Society Foundation and İstanbul Policy Center, a "discourse, dialogue, democracy" laboratory was established. The word asulis, which is composed of the combination of the verbs *asel* (to say) and *lsel* (to listen) in Armenian and commonly used as conversation and chat, was chosen as the name of the laboratory, which represents a first in Turkey in terms of an organization to engage in activities on discourse studies.

ASULİS Dil, Diyalog, Demokrasi Laboratuvarı'nın yol haritasının oluşturulması ve çalışma alanlarının belirlenmesi amacıyla yürütülen ön çalışma sürecinin önemli ayaklarından biri, söylem çalışmaları alanında çalışan, yurtiçinden ve yurtdışından akademisyenlerin, medya çalışanlarının ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin katıldığı yuvarlak masa toplantıları oldu.

9 Şubat'ta yapılan ilk yuvarlak masa toplantısında, sivil toplum kuruluşları, medya kuruluşları ve akademiden katılımcıların tartışmaları ekseninde, laboratuvarın yapısına ve çalışma alanlarına ilişkin öneriler derlendi. 27 Nisan'da yapılan ikinci toplantıda ise ilk toplantının ardından oluşturulan Danışma Kurulu'nun üyeleri ile Avrupa Üniversitesi Enstitüsü'nden Dr. Elda Brogi ve Harvard Üniversitesi'nden Susan Benesch'in katılımıyla, 'medyada çoğulculuk' ve 'tehlikeli söylem' konuları tartışıldı; laboratuvarın, Brogi ve Benesch'in kurumsal ve proje temelli deneyimlerinden nasıl beslenebileceği üzerine konuşuldu. 28 Nisan'da, yine bu iki akademisyenin konuşmacı olarak katıldığı, 'Tehlikeli

Söylem / Nefret Söylemi ve Medyada Çoğulculuk' başlıklı bir panel düzenlendi.

Üçüncü yuvarlak masa toplantısından önce, bu alanda yurtdışında yapılan çalışmaları yerinde gözlemlemek amacıyla, Fransa'ya ve Slovenya'ya ziyaretlerde bulunuldu. İlk olarak, 'Nefret Söylemine Hayır' hareketinin 28-30 Mayıs'ta Strazburg'da düzenlediği 'No Hate Speech Movement: The End of the Beginning? Evaluation and Follow-Up Conference' [Nefret Söylemine Hayır Hareketi: Sonun Başlangıcı mı? Değerlendirme ve Takip Konferansı] başlıklı konferansa, Avrupa Konseyi'nin davetlisi olarak katılım sağlandı. Dünyanın dört bir yanından aktivistlerin katıldığı konferansta, nefret söylemi ve ayrımcı söylem konusunda yürütülen çeşitli çalışmaları gözlemleme ve aktivistlerle birebir görüşme imkânı bulundu. Ayrıca, Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi ve laboratuvarın ön hazırlık süreci hakkında sunum yapıldı. Konferansın hemen ardından, Haziran ayının başında, Slovenya'nın başkenti Ljubljana'da bulunan

One of the important components of the process for developing the road map and identifying the areas of work for *ASULİS Discourse, Dialogue, Democracy Laboratory* was the roundtable meetings organized with the participation of academics, members of the media, and representatives of civil society organizations working on discourse studies in Turkey and abroad.

In the first roundtable meeting with broad participation held on February 9, 2015, suggestions for the laboratory's structure and areas of work were compiled based on the discussions of participants from civil society organizations, media organizations and the academia. The second roundtable meeting held on April 27, 2015, attended by members of the Advisory Board formed subsequent to the first meeting, along with Dr. Elda Brogi of European University Institute and Susan Benesch of Harvard University entailed a discussion on subjects of "pluralism in the media" and "dangerous speech"; the participants further deliberated on how the laboratory can benefit from the

institutional and project based experiences of Brogi and Benesch. On April 28, a panel titled "Dangerous Speech/Hate Speech and Pluralism in the Media" was organized again with the participation of these two academicians.

Before the third roundtable meeting, the laboratory team visited France and Slovenia with the aim of observing the projects and studies carried out in this field abroad onsite. The first visit was to France as a guest of the Council of Europe to participate in "The End of the Beginning? Evaluation and Follow-Up Conference" organized by No Hate Speech Movement on May 28-30 in Strasburg. In the conference attended by participants from across the world, we had the opportunity to observe the various studies conducted on hate speech and discriminatory discourse and have one-to-one meetings with the coordinators of the projects. In early June, immediately after the conference, another visit was organized to *Mirovni inštitut – Inštitut za sodobne družbene in politične*

Mirovni inštitut – Inštitut za sodobne družbene in politične študije [Barış Enstitüsü - Çağdaş Sosyal ve Siyasi Çalışmalar Enstitüsü] ziyaret edildi. 1991 yılında kurulan enstitünün direktörü ve araştırmacılarıyla yapılan görüşmelerde, kuruluşun işleyişi, yapısı, çalışmaları, yayınları ve düzenlediği etkinlikler hakkında bilgi alındı ve laboratuvara dair öneriler derlendi.

15 Haziran'da yapılan üçüncü yuvarlak masa toplantısında, laboratuvarın Danışma Kurulu üyelerine bu gezilerden gözlemler, yurtdışında yürütülen çalışmalara dair bilgiler ve görüşülen kişilerin önerileri aktarıldı. Toplantının sonunda laboratuvarın misyonu, vizyonu, çalışma alanları ve yöntemlerine odaklanan bir tartışma yapıldı.

Toplantılar sürerken, laboratuvara örnek oluşturabilecek, nefret söylemi ve ayrımcılık üzerine çalışan yerel ve uluslararası sivil toplum kuruluşları, araştırma merkezleri, üniversitelere bağlı araştırma grupları ve/veya merkezlerinin yer aldığı

bir liste hazırlandı. Ayrıca, laboratuvar bünyesinde oluşturulacak kütüphane için, ayrımcı söylem, nefret söylemi, söylem analizi vb. konulara ilişkin yazılı kaynaklar taranarak bir liste oluşturuldu. Bu alanlarda çalışan herkesin kullanımına açık olması planlanan kütüphanenin ve kaynakların, çevrimiçi akademik veri tabanlarıyla yapılacak anlaşmalarla daha erişilebilir hale getirilmesi planlanıyor.

Bu ön çalışmalar sonucunda faaliyet alanları ve çerçevesi belirlenen *ASULİS Dil, Diyalog, Demokrasi Laboratuvarı*, 'bir arada yaşam'ı deneyimlemek, bir arada yaşam kültürünü, dilini araştırmak ve geliştirmek, diyaloga girmek ve demokrasiye katkı sunmak isteyen herkese açık olacak şekilde tasarlandı. Laboratuvarda, ayrımcılık ve ayrımcı söylem üzerine çalışmalar yürütmek, bunların nedenlerini irdelemek, söylemin toplum ve kişiler üzerindeki siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel vb. etkilerini analiz etmek, bu tip söylemlerin bir arada yaşamı tehdit eden boyutları konusunda farkındalık yaratmak, karşıt söylem üretmek

študije [The Peace Institute] in Ljubljana, the capital of Slovenia. In the meetings with the director and researchers of the institute founded in 1991, information on the operation, structure, studies, publications and activities of the institute and suggestions for the laboratory were compiled.

In the third roundtable meeting held on June 15, 2015, the observations from these visits, information on the projects carried out abroad and the suggestions of the people we met with were conveyed to members of the Advisory Board. At the end of the meeting, a discussion was held focusing on the mission, vision, areas and methods of work of the laboratory.

In conjunction with the meetings, a list was compiled, identifying the national and international civil society organizations, research centers, university research groups and/or centers working on hate speech and discrimination that could constitute an example in terms of the structure of the laboratory. Furthermore,

a list was made for the library to be founded under the laboratory by scanning resource material and publications on discriminatory discourse, hate speech, discourse analysis, etc. We envision this library to be open to everyone who works in these fields and aim to increase access to resources through contracts with online academic databases.

ASULİS Discourse, Dialogue, Democracy Laboratory, the fields of activity and framework of which have been identified through these activities and discussions, has been designed to provide open access to everyone who wants to experience "coexistence", research and advance the culture and language of coexistence, enter into dialogue and contribute to the instilment of democratic values. The laboratory aims to carry out activities on discrimination and discriminatory discourse; explore their reasons; analyze the political, social, democratic, economic, cultural, and similar effects of the discourse on the society and individuals; create awareness on the dimensions of such discourses

de dahil olmak üzere çeşitli mücadele yöntemleri geliştirmek ve nihayetinde çoğulcu, demokratik bir düzene katkı sunmak amaçlanıyor.

Dünyanın çeşitli yerlerinde birçok örneği bulunan sosyal bilimler laboratuvarlarının, Türkiye'deki ilk örneklerinden birini oluşturacak olan ASULİS'in vizyonu ve misyonu bu kapsayıcı anlayışla belirlendi.

VİZYON

ASULİS, Hrant Dink Vakfı bünyesinde, vakfın tüm faaliyetlerinin temelini oluşturan, Türkiye'de ve dünyada diyalog, barış ve empati kültürünü ve dilini geliştirme amacı doğrultusunda, her türlü din, dil, ırk, cinsel kimlik, yaş, ve yaşam tarzının saygı gördüğü ve bir arada yaşadığı bir dünya için çalışır.

MİSYON

ASULİS, medya, kavramsal çalışmalar, eğitim, siyaset, hukuk gibi alanlarda yürüteceği, söylem

odaklı çalışmalarla, demokrasiye, insan haklarına ve ayrımcılıkla mücadeleye katkı sunmayı hedefler. Laboratuvar, yurtiçinde ve yurtdışında benzer amaçlı üniversiteler, vakıflar, dernekler, sivil toplum kuruluşları gibi kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak aşağıdaki faaliyetleri yürütmeyi amaçlar:

- Söylem çalışmaları alanında yeni izleme, araştırma ve arşivleme yöntemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- Farklı kimliklere ve ifade biçimlerine yönelik saygının güçlendirilmesine ve ayrımcılıkla ilgili toplumsal farkındalığın artırılmasına katkı sunmak;
- Sivil toplum alanında ayrımcılığa karşı ve hak odaklı çalışmaların artırılmasını ve güçlendirilmesini desteklemek;
- Cinsel kimlik, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, din, engellilik, etnik köken, ırk, siyasi görüş, yaş, yaşam tarzı ve türçülük temelli ayrımcılıkla, söylem düzeyinden

that pose a threat to coexistence; devise various methods of struggle including counter discourse, and ultimately contribute to a pluralistic and democratic order.

The vision and mission of ASULİS, which will constitute one of the first examples of social sciences laboratories in Turkey of which there are numerous examples in various parts of the world, have been identified with this comprehensive approach.

VISION

ASULİS Discourse, Dialogue, Democracy Laboratory works under the Hrant Dink Foundation toward the aim of fostering the culture and language of dialogue, peace and empathy in Turkey and the world, which constitutes the basis of all activities of the Foundation, and for a world where all kinds of differences such as religion, language, race, sexual identity, age and life style are respected and can coexist.

MISSION

Through the discourse oriented activities it will carry out in fields of media, conceptual studies, education, politics and law, the ASULİS Discourse, Dialogue, Democracy Laboratory aims to contribute to strengthening democratic values, human rights and the struggle against discrimination. Collaborating with institutions and organizations with similar objectives such as universities, foundations, associations, civil society organizations in Turkey and abroad, the Laboratory aims to conduct the following activities:

- Contribute to the development of new monitoring, research and archiving methods in field of discourse studies;
- Contribute to strengthening respect for different identities and forms of expression, and increasing social awareness on discrimination;
- Support the expansion and strengthening of rights based projects and studies against discrimination in

başlayarak, her alanda mücadele etmek;

- Sivil toplum kuruluşları, aktivistler, eğitimciler, öğretmenler, öğrenciler, akademisyenler, medya çalışanları, hukukçular, bağımsız araştırmacılar, sanatçılar ve ilgili tüm gruplar ve bireyler için, ayrımcılık, insan hakları ve demokratikleşme alanlarında yürütülecek, kültürlerarası ve disiplinlerarası nitelikli söylem çalışmaları konusunda bir platform, başvuru ve kaynak merkezi olmak.

ASULİS Dil, Diyalog, Demokrasi Laboratuvarı, bu amaçlar doğrultusunda, izleme ve raporlama yapmak, araştırma projeleri geliştirmek ve yürütmek; yayınlar hazırlamak; kütüphane ve arşiv oluşturmak; akademik ve bağımsız araştırmalar yapan kişileri ve kurumları desteklemek; seminerler, atölye çalışmaları, paneller ve konferanslar düzenlemek; farkındalık artırmaya yönelik karşıt söylem ve görsel materyal üretmek gibi pek çok çalışma yöntemi kullanacaktır.

civil society;

- Starting at the level of discourse, to strive against discrimination based on sexual identity, sexual orientation, gender identity, religion, disability, ethnic origin, race, political view, age, life style and speciesism in every field;

- Become a platform, a reference and resource center of intercultural and interdisciplinary discourse studies of high quality to be conducted in fields of discrimination, human rights and democratization open to civil society organizations, activists, educators, teachers, students, academicians, media workers, jurists, independent researchers, artists and all interested groups and individuals.

Towards these goals, *ASULİS* will employ various working methods such as monitoring and reporting; developing and conducting research projects; preparing publications; establishing a library and an archive; supporting persons and institutions doing academic

and independent research; organizing seminars, workshops, panels and conferences; and creating counter-discourse and visual materials for raising awareness.

Nefret söylemi, nefret suçunun teşvikçisidir

Nefret, yani "bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu", sözcüklerle yerleştiğinde "nefret söylemi", bu söylemlerin de eylemlere yol açtıklarında "nefret suçu" doğurur. Nefret söylemi, nefret suçunun besleyeni, provokatördür. Kendisine din, mezhep, ırk, etnik köken, tabiyet, cinsel yönelim gibi pek çok hedef bulan nefret söylemi, mağdurlarını çökeltiriyor. "Ötekileştiriyor". "Ötekiler" in katılcılığı istenmiyor. Böylelikle toplum, siyasete, sanata, kültürde fakirleşiyor, anti demokrasî bir yapıya sürükleniyor. Toplumun zenginleştiğince farklı düşünceler, saygı kültürü ve hoşgörü ortamında yer alabilir. Nefretin kökeninde ise hoşgörüsüzlük var. Nefret söyleminde bulunanlar iki şeyi söylüyorlar: "İfade özgürlüğü" ve psikolojide savunma mekanizmaları arasında sayılan "yanıtsıma"ya, yani "en başta o benden nefret ediyor" haki (ö) gerekisine... Konuşmak, dahanası yazmak, üstüne üstlük sosyal medyada "paylaşmak", bunları yaparken sözcükleri edilemedik istenilen etkiye göre özenle seçmek, sonuçlarının sorumluluğunu taşıma bilinci gerektirir. Kullandığımız dil, söylemlerimiz kimliğimizdir. Bu kimliğin paydaşları, grupları oluşturur. Nefret, bazı grupların çimentosu gibi birleştirici bir rol oynuyor. Pek çok ülkede nefret söylemleri, nefret suçları izleniyor, raporlanıyor, engelleme yasaları düzenleniyor. AGİT (Avrupa Güvenlik İşbirliği Teşkilatı), nefret suçları ile ilgili üye ülkelerinin istatistiklerini topluyor, türlerine göre mercek altına alıyor. Türkiye'de AGİT üyesi ve Türkiye ile ilgili data, Adalet Bakanlığı tarafından sağlanıyor. Sağladığı veri içinde ise sadece TCK 125. maddede kapsandığı yer alan ibadet haneler ve mezarlıklara yapılan saldırılar yer alıyor. Sivil toplum örgütleri basında yapılmaya çalışılan "izleme" çalışmaları var ama bu çok daha kapsamlı biçimde ele alınması gereken bir konu...

Nefret söylemi içinde geçen kimi sözcükler, benzetmeler kişiye dönüştürülüyor. O kişiler de "öteki" görülüyor, gösterilmek istenen grubun etiketine... Bizdeki protestoculara nasıl "çapulcular" dediyecek, Sarkozy de Paris banliyölerindeki protestoculara "pislik" demişti (Biz bir "tik" daha mı iyiziz ne?). Sorumluluk bilincinden asla yoksun olmaması gereken kesimlerde de nefret söylemi salgın hastalık gibi... Alın size güncel bir örnek: Medya devi Rupert Murdoch, "Bütün Müslümanlar Charlie Hebdo saldırısından sorumlu tutulmalıdır" demiş. Buna yanıt belgeselci Roshan M. Salih'ten gelmiş: "Tamam, haklisin! Ben de senin çöp torbası medya kurumlarını

batılı güçlerin azdırdığı Irak'taki savaşın sorumlusu ilan ediyorum". Medya, nefret söylemlerinin tarlası... Ele sosyal medya, bu tür söylemlerin, bu söylemlerin bir araya getirdiği insan topluluklarının en çok kullandığı sahnesi. Sosyal medyada bazı grup isimlerine örnekler: "Deşifre, İçimizdeki & Yeni Başımızdaki Ayyıldız Düşmanları. Kafalana sıklım", "Kürt Aleviyyim diyenler Ermeni döndürsün" (Tabii burada asla yazılmayacak grup isimlerini de görmüşsünüzdür)...

Bütün iktidarlar için sosyal medya, özellikle Twitter zaman zaman sıkıntı yaratıyor. Nefret söylemi üzerine çalışan Dr. Gavan Titley geçenlerde Hrant Dink Vakfı ve nefretsöylemi.org'un birlikte düzenlediği bir panele katılmak için İstanbul'a geldiğinde Birgün gazetesine verdiği röportajda şunları söyledi: "Eski başbakan, yeni Cumhurbaşkanı Erdoğan, Misir'de Mubarek rejimi devrilirken ödüdüğü Twitter'i kendi rejimi tehlikeye girince yasaklamıştı. Türkiye'de Erdoğan Twitter'i yasaklamayı düşünürken yalnız değildi. Birleşik Krallık'ta Başbakan David Cameron İran'daki Twitter'ı yasaklamayı eleştirip, Arap Baharı'nda Twitter'i öven 2011'deki Londra isyanları sırasında Twitter'i anında kapatabilme yetkinin olmaktı. Dr. Titley ayrıca toplumda iletişim araçlarının eşitsiz bir şekilde dağıldığına, azınlıkların bu araçlara erişim imkanının daha zor olduğuna ve nefret söyleminin bu hiyerarşik yapıyı, eşitsizliği güçlendirdiğine de dikkat çekiyor. Buna yakın bir konu "Yeni Medyada Nefret Söylemi" kitabında, yazarlardan İlden Dirinin "Okur Yorumlarıyla Yeniden Yeniden Üretilen Nefret Söylemi" yazısında da yer alıyor: "Egemen madde gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen zihinsel güçtür. Maddi üretim araçlarını elinde barındıran sınıf, aynı zamanda zihinsel üretim araçlarını da emrinde bulundurur". Dinini, sosyal medyada nefret söyleminin paylaşılmamasına adeta teşvik edildiğine dikkat çekiyor. Haber sitelerinde olsun, diğer internet ortamlarında olsun, yayımlanan her bir haberin, hatta yorumun "yorumlanmasını" teşvik için "bu habere yorum yapmamışsınız, ilk yorumu yazın" gibi zorlama yapıyor. Videolar, hatta bilgisayar oyunlarında da nefret söylemi yer alıyor. Mavi Marmara olaylarında "Kor-san Yahudileri Gebert" adında bir oyun dört dönmüştü. Hangi birine örnek verelim. Nefret söyleminde bulunmak, bulunanları "like"lamak, masumca bir görüş bildirimi değildir. Yazıyı yine Dr. Titley ile bitiriyorum: "Toplumdaki nefretle mücadele etmeden nefret söylemiyle mücadele edilebilir mi? Hayır".

1.1.2015 / TERMODINAMİK

vozer@hurriyet.com.tr

Türkiye'den beklenmeyen çıkış

BUGÜN 27 Ocak. Holokost (Yahudi Soykırımı) Kurbanlarını Anma Günü. Türkiye için de tarihi bir gün.

Bundan tam 70 yıl önce bugün, Sovyetler Birliği Auschwitz kampını kurtardı. Yani Nazilerin 1 milyondan fazla Yahudi'yi öldürdüğü, en büyük toplama kampını. Bu yüzden Birleşmiş Milletler 2005'te bu günü "Uluslararası Holokost Anma Günü" ilan etti.

Artık 27 Ocak, Türkiye için de tarihi bir gün. Zira bu tarih, bugün ilk kez Ankara'da anılıyor. Hem de Meclis Başkanı Cemil Çiçek'in katıldığı, Dışişleri Bakanlığı himayesinde düzenlenen bir törenle.

BU "resmîyet" in ilk adımı ise geçtiğimiz yıl Kadir Has Üniversitesi'nde atılmıştı. İlk kez bu tören bir sinagogda değil, kamuya açık bir alanda yapıldı. Ve yine törene ilk kez bir devlet yetkilisi, Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Naci Kuru katıldı.

Türkiye zaten 2008'den beri Uluslararası Holokost Anma İttifakı'nın (IHRA) gözlemci üyesi. Bu örgütün tek Müslüman üyesi olarak da, en yakın zamanda tam üye olmak istiyor.

İki kriteri yerine getirmesi gerekiyor: Holokost'u müfredata dahil etmek. Ve o döneme, yani 2. Dünya Savaşı'na ait Dışişleri Bakanlığı arşivlerini açmak.

PEKİ Holokost Türkiye'yi neden çok yakından ilgilendiriyor?

Her şeyden önce, bugün Türkiye'nin en büyük korkulu rüyası: Batı'daki İslam karşıtlığı. Bunun ise 19 ve 20'nci yüzyılda Avrupa'da tavan yapmış olan Yahudi karşıtlığından hiçbir farkı yok.

Avrupa o günlerde Yahudileri kendi geleceğine tehdit olarak görüyordu. Ve onları ötekileştiriyordu. Bugün ise Müslümanlar. Bir diğer deyişle Müslümanlar, bugünün "yeni Yahudileri".

Bununla birlikte, Batı'daki Yahudi karşıtlığı hâlâ yaygın. Amerikan Pew araştırma şirketinin yayınladığı "Küresel Eğilimler" raporu, hem İslam, hem Yahudi karşıtlığının Avrupa'da korkutucu bir hızla arttığını gösteriyor.

Hrant Dink Vakfı 'Suriyeli Mültecilere Yönelik Dil Raporlaştırdı'

'Basın, Suriyelilere Dışlayıcı Dil Kullanıyor'

Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülen 'Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi' çalışması kapsamında yeni bir rapor açıklandı. 'Basında Suriyeli mültecilere yönelik ayrımcı söylem' konulu rapor kamuoyuna sunuldu. Hakan Ataman tarafından hazırlanan raporda, Suriyeli mültecilere yönelik basında ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici söylemler ele alındığı kaydedildi. Suriye'de yaşanan çatışmalar sebebiyle ülkelerini terk edip Türkiye'ye sığınan Suriyeli mültecileri konu edinen haber ve köşe yazılarında ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici söylemlere yer verildiği öne sürüldü. Ataman raporunu oluştururken yerel gazetelerden Olay, Gaziantep Güneş ve Gaziantep 27, ulusal gazetelerden ise Hürriyet ve Sabah gazetelerindeki haberleri baz aldı.

ŞEYMA ERCANLI, ŞEYMA BAL İSTANBUL

4.7.2015 / MEYDAN

BASINDA BİZ IN PRESS

● Medyanın 'nefret söylemi ve ayrımcı dilinde' ciddi artış var

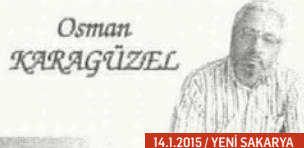
En çok Yahudiler hedef alındı

1.1.2015 / CUMHURİYET

İstanbul Haber Servisi - Hrant Dink Vakfı'nın, "Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil Mayıs-Ağustos 2014" raporuna göre, nefret söyleminde ciddi artış var. Başta Yahudiler olmak üzere ulusal, etnik ve dini grupları hedef alan 246 köşe yazısı ve haber içeriği tespit edildi. Nefret söylemine en fazla rastlanan ulusal gazeteler ara-

lar, 18 içerikle Kürtler ve 10 içerikle Suriyeli mülteciler nefret söylemine maruz kalan gruplar arasında belirlendi. Nefret söylemi barındıran 246 içerikten 137'si 21 farklı ulusal yayında yer alırken, 104 yazı 63 farklı yerel gazetede yayımlandı. Kıbrıs gazetelerinde yayımlanan sekiz içerik de yine nefret söylemi kapsamında değerlendirildi.

HRANT DINK VAKFI'NIN YAPTIĞINA BAKIN!

14.1.2015 / YENİ SAKARYA

Geçenlerde İ.Nette dolaşırken karşınıza çıktı. Hrant Dink Vakfı etiketli bir sayfa, sayfanın sol başında "nefret türleri" başlığı ve altında açıklaması, yanda "bütün seçtiklerimiz" başlığı altında; "Altın Sözlük (25)" yazısını kaynak alarak "Osman Karagüzel" altı başlığı, onun altında da şu açıklama yer alıyor:

"Osman Karagüzel köşe yazısında kaynağı belirli belirsiz çeşitli 'altın sözlük' e yer veriyor. Bir çoğu İsrailin Filistin halkına yönelik saldırısını eleştirmeyi hedefliyor. Anonim olduğunu id-

rine ne zaman gireceği soruluyor, 'hayvanlar' olduklarını söylüyor. Bu iki gunbuda da 'hayvan' olmak üzerinden hakaret ediyor ve böylece hayvan olmayı aşağılık bir varoluş biçimi olarak gördüğünü belirtiyor."

Kısaca; abartma, çarpıtma, hakaret ve hedef gösterme olarak yorumlayıp, "nefret söylemi" kapsamına alıyor, "nefret suçu" işlendiği vurgusunu yapmak istiyor.

Şu mantığa ve suizana bakınız ki; 65 yıldan beri işgal üstüne işgal ettikleri, binlerce Filistinli Müslümanı katlettikleri, canları istediğinde sık sık insanlığın en barbar bombardımanlarını yaptıkları, milyonlarca Filistinli muhacir ve sürgün ettikleri, Gazze'yi ölümlü kampına çevirdikleri, insan canlarını en vahşi örneklerini göster-

tirenleri nefret kapsamına almaya çalışıyorlar!!!!???

"Yahudi terör devleti" derken; siyonist barbar yahudileri ve bu vahşiliği Filistin de yıllardır sürdürenlerin kasteditliğini çok iyi bildikleri, emperyalist cani siyonizme karşı duran, çok az da olsa var olan ve bir avuç "insan" durabilen, kalabilen yahudilerin kasteditliğini, onları bu katillerden ayrı tutup kukakladığımızı, bunun göstergesi olarak, ülkemizdekilere en ufak bir zarar veya tepki koymadığımızı çok iyi bildikleri halde!!! İspanya'dan kapı dışarı edilen Yahudilere kafa açanları, Anadolu da bağına basanları, benim dedelerim olduğunu, onların da, sağır sultanların da çok iyi bildikleri halde. Dünyanın her tarafından bu vahşi kıvıma vicdan sahipleri tepki ko-

vanlar üzerinden istismar ederek ve dolaylı yoldan aynı kapsama alarak. "Yorum" kısmı biraz p, ama, yazdığımız açıklama yorumlarına da asla yer veremeyerek!

Acaba, bu malum nefret istismarcıları, siyonist yahudilerin Filistin de yaptıkları eşkıyalıklara ne diyorlar?

Acaba, bu çok bilmiş, brakanız nefret eylemini, söylemine dahi tahammül edemeyecek kadar insancıl olan bu malum çeveleler, Ermenistan'ın Müslüman Türk yurdu Karabağ'ı ısgaline, orada işledikleri cinayetlere, binlerce insanı hunharca katletmelerine, derilerini bile yüzecek kadar nefret tabiatlı bu canavar canilere ne diyorlar? 1992 Yılında Hocalı katliamında Ermeni Doktor Zori Balayan'ın "Ağladığımız 13 uzamda bir

kapsamına alıyorlar mı?

Canlılar aleminde en değerli varlık olan insana göre, ni daha alitta, aşağıda öldüğü ederken, hayvanları aşağıları anlayamayacak ya da anlamayacak kadar ar niyeti olan varlıklara en büyük değeri veren bir dinin mensuplarına, olmayı aşağılık bir varoluş biçimi olarak gördüğümüzü ifade eden hinoğlu hinliğe soyunanlara ne aşağı vurmaya çalışılanlara ne

Hem de 1. sınıf vatandaş sayılmamız bastığımız, bizim yolumuz olup, Ermenistan da bile dikkatli, yazamayacaklarını izimde yazarak! Hrant Dink'in yazdığı gibi Türkiye'de, abanlar

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
ZEYNEP ARSLAN

ARAŞTIRMACILAR
RESEARCHERS
NURAN GELİŞLİ
ROJDİT BARAK
PINAR ENSARİ

İNTERNET SİTESİ
WEBSITE
www.nefretsoylemi.org

facebook.com/medyadanefretsoylemi
twitter.com/medyadanefretsoylemi

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ

**MEDIA WATCH
ON HATE SPEECH**

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

Friedrich Schlegel
STIFTUNG FÜR DIE FREIHEIT

NIRAS

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi 2009 yılından beri yürütülüyor. Medyada yer alan, etnik ve dinî kimliklere karşı ayrımcı, cinsiyetçi ve homofobik söylem ve nefret içeren haberleri görünür kılmak, bu yayınlara karşı kamuoyu oluşturmak ve medyada nefret söyleminin kullanımının azaltılmasına katkı sunmak amacıyla başlatılan bu çalışma, 'nefret söylemi' kavramıyla ilgili bilgi üretmeyi, ayrımcı ve ırkçı söylemle mücadele yöntemlerine dair bir tartışma zemini açmayı ve medyada, insan hakları ve azınlıklara ilişkin olarak daha saygılı ve bilinçli bir dil kullanılmasını teşvik etmeyi hedefliyor.

2015 yılında devam eden medya izleme çalışmasıyla, yerel ve ulusal basında etnik, ulusal ve dinî kimlikleri ötekileştiren, hedef gösteren ve düşmanlaştıran haber ve köşe yazıları tespit edildi. Ayrıca, homofobik ve cinsiyetçi söylemler tarama kapsamına alındı. Bu içerikler, kısa analizleriyle birlikte, günlük olarak www.nefretsoylemi.org'a yüklendi, yaklaşık 22 bin kişinin takip ettiği Facebook ve Twitter hesaplarından

Media Watch on Hate Speech has been implemented by Hrant Dink Foundation since 2009. The study aims at the print media and was initiated with the purpose of drawing attention to news items which include discriminatory, sexist and homophobic discourse and hate speech against ethnic and religious identities and raising awareness against these news items to help decrease the use of hateful discourse in the media. The study strives to produce information on 'hate speech' concept, to provide a platform for discussion on ways and methods of combating discriminatory and racist discourse and to encourage the media to use a more respectful and conscious language regarding human rights and minorities.

Within the scope of the media watch which continued in the year 2015, news items and columns which are discriminatory, alienating and targeting ethnic, national and religious identities were identified in the national and local media, as well as homophobic and sexist discourses. These contents were uploaded on www.nefretsoylemi.org on a daily basis along with

kamuoyuyla paylaşıldı. Bunun yanı sıra, her dört ayda bir, karşılaşılan nefret söylemi içeriklerinin nitel ve nicel analizini yapan medya izleme raporları hazırlandı.

2015'te, medya izleme çalışması kapsamında, İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi'yle işbirliği yapıldı. Bu çerçevede, Independent Interdisciplinary Work [Bağımsız Disiplinlerarası Çalışma] başlıklı dersi alan öğrenciler, proje ekibi tarafından düzenlenen bir eğitim seminerine katılarak, medya izleme çalışmasına bir dönem boyunca katkı sağladılar.

Medya izleme raporlarına ek olarak, her dört aylık dönemde ele alınan dosya konularında, 'nefret söylemi' kapsamında değerlendirilmesi güç olan; daha örtülü biçimde kurgulanmış, toplum ve medya tarafından normalleştirilmiş ayrımcı dilin detaylı analizleri yapılıyor. Ocak-Nisan raporunda, 100. yılında 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü çerçevesinde üretilen ayrımcı dil, Mayıs-Ağustos dönemini kapsayan ikinci raporda ise Suruç saldırısı sonrasında oluşan

çatışmalı süreçte ölüm ve cenaze haberlerinin basında yer alışı biçimi ve bu haberler üzerinden oluşturulan kutuplaştırıcı dil incelendi. Eylül-Aralık dönemini kapsayan 2015'in son raporu üzerine çalışmaya devam ediliyor. Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanan bu raporlar, sivil toplum örgütleri, akademisyenler, basın yayın kuruluşları ve basın meslek örgütleriyle düzenli olarak paylaşılıyor.

Çalışma kapsamında, her yıl olduğu gibi bu yıl da uluslararası bir panel düzenlendi. 'Ayrımcı Söylemle Mücadele: Kavramsal Tartışmalar & Nefret Söylemi Yasalarında Avrupa Deneyimi' başlıklı panel, Bilgi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin işbirliğiyle, 10 Kasım 2015'te İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin santralistanbul kampüsünde yapıldı. İsveç Örebro Üniversitesi Medya ve İletişim Çalışmaları Bölüm Başkanı Prof. Michał Krzyżanowski ve Hollanda Tilburg Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Ceza Hukuku Bölümü öğretim üyesi Doç. Marloes van Noorloos'un konuşmacı olduğu panelin moderatörlüğünü Bilgi

short analyses. These were also exposed through Facebook and Twitter and reached around 22,000 followers. Additionally, media watch reports that were prepared with quantitative and qualitative analyses of hate speech contexts were published in every four months.

In 2015, the media watch study was implemented in collaboration with Istanbul Bilgi University Communications Faculty. Students who took the course 'Independent Interdisciplinary Work' attended an education seminar organized by the project team regarding the media watch method and contributed to the media monitoring study for one semester.

Since the beginning of 2013, thematic dossiers are also included in triannual reports with the aim to analyse discriminatory language that is hard to identify in the context of 'hate speech', created in more subtle ways yet normalized by media and society. In January-April 2014 report, discriminatory discourse produced with regard to April 24th, Armenian Genocide Remembrance Day, while in the second report, covering the period

of May-August 2015, the way death and funeral news found place in the media in the aftermath of the Suruç blast and the polarizing language used by these news items and columns were analyzed. The study on the last report covering the period of September-December 2015 is still going on. All these reports were published in Turkish and in English and disseminated to NGOs, scholars, media organisations and professional organisations. Within the framework of the project, every year we organize an international panel. This year, we organized the international panel entitled 'Combating Discriminatory Discourse: Theoretical Discussions & European Experience regarding Hate Speech Laws', in collaboration with Istanbul Bilgi University Human Rights Law Research Center, at Istanbul Bilgi University santralistanbul Campus on November 10th, 2015. Prof. Michał Krzyżanowski, the chair in Media and Communication Studies at Örebro University, Sweden and Asst. Prof. Marloes van Noorloos from the Department of Criminal Law of Tilburg Law School, Holland spoke at the panel, which was moderated by Prof. Turgut Tarhanlı, the Director

İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü Prof. Turgut Tarhanlı üstlendi.

Prof. Michał Krzyżanowski, sunumunda, Avrupa siyasetinde ve medyasında ötekileştirme ve dışlama pratiklerinin analizine odaklanarak, Avusturya, Polonya, İsveç ve İngiltere gibi çeşitli Avrupa ülkelerindeki söylemlere dair örnekler paylaştı. Popülist sağ kanadın göçmen ve azınlık gruplarını dışlayan ve bu gruplara yönelik ayrımcılık içeren söylemlerinin dinamiklerine değinen Krzyżanowski, medya ve siyasi söylem izleme çalışmalarının ve söylemsel değişimlerin sistematik analizlerinin yapılmasının gerekliliğini vurguladı.

Panel, Doç. Marloes van Noorloos'un sunumuyla devam etti. Van Noorloos, nefret söylemiyle mücadele bağlamında, ceza hukuku ve insan hakları hukuku arasındaki ayırmadan söz ederek, ifade özgürlüğü ve nefret söylemi arasındaki sınırlara dikkat çekti. Avrupa'daki nefret söylemi yasalarının temel

özelliklerine değinmesinin ardından, nefret söylemini yasaklamanın ardındaki teorik tartışmaları aktardı.

2012-2013 yıllarında, nefret söylemi ve ayrımcılık üzerine çalışan akademisyenlerin danışmanlığında, 'Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya' başlıklı taslak ders müfredatı hazırlanmıştı. Bu müfredat, özellikle medya yoluyla üretilen nefret söylemi konusunda farkındalık oluşturmayı, üniversite öğrencilerinin medyayı bu bağlamda analiz edebilme becerisini geliştirmeyi amaçlıyor. Bu ve benzeri ders programlarını tamamlayıcı olacak ve nefret söylemine dair kavramsal bilgiye giriş niteliğinde bir kaynak teşkil etmesi hedeflenen Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar başlıklı çok yazarlı kitap, Aralık 2013'te yayımlandı.

2015 yılı boyunca yapılan çalışmalardan biri de bu müfredatın tanıtılmasını amaçlayan atölye çalışmaları düzenlemek oldu. Mersin, Çukurova ve Dicle üniversitelerinde, akademisyen ve öğrencilerin

of the Bilgi Human Rights Law Research Center. Prof. Michał Krzyżanowski focused on analyzing practices of othering and exclusion in European politics and media and shared main examples to discuss the discourses in several European countries including Austria, Poland, Sweden and the UK. He also emphasized the dynamics of right wing populist discourses of discrimination and exclusion of migrants and minority groups. He underlined the necessity of monitoring and systematically analyzing discursive shifts in both media and political discourse.

The panel continued with the presentation of Asst. Prof. Marloes van Noorloos. She talked about the distinction between criminal law and human rights law in the context of combating hate speech by drawing attention to the boundaries between freedom of expression and hate speech. After showing some of the main characteristics of European hate speech laws, she went into the theoretical discussions underlying the prohibition of hate speech.

In 2012-2013, a university level one-semester course

syllabus draft, entitled 'Discrimination, Hate Speech and Media' has been prepared with the help of consulted academics that work on hate speech and discrimination. With this syllabus, the aims are to raise awareness of students about hate speech that has been produced and reproduced particularly by the media; strengthen their skills in analysing media content and more importantly, assist them to develop awareness and sensitivity towards discrimination and hate speech during their professional life. Right after, the book Media and Hate Speech: Concepts, Outlets, Discussions was published in 2013, which serves as a resource introducing the conceptual knowledge of hate speech to the general reader.

Throughout the year of 2015, we organised workshops in order to introduce the syllabus at Mersin, Çukurova and Dicle universities. During the workshops which were attended by academics and students; syllabus was introduced and discussions were held about the conceptual background of hate speech, and media watch results were presented.

katılımıyla yapılan atölyelerde ders müfredatının tanıtılmasının yanı sıra, nefret söyleminin kavramsal arka planıyla ilgili tartışıldı ve medya taramasının bulguları üzerinden sunumlar yapıldı.

Ekim, Kasım ve Aralık aylarında 'Medyada Ayrımcı Söylem ve Hak Temelli Habercilik' başlıklı tematik bir atölye serisi düzenlendi. Hrant Dink Vakfı Havak Salonu'nda düzenlenen altı atölyede, farklı alanlarda uzman sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, aktivistler ve gazeteciler konuşmacı olarak bir araya geldi. Her atölyede, dezavantajlı grupların haberlerde yer alışı biçimleri ve bu haberlerin etki alanları konuşulurken, ayrımcı söylem ve nefret söylemi içeren haberler değerlendirildi. Ayrımcı söylem içeren haber örneklerinin yanı sıra hak temelli bir yaklaşımla, ayrımcılıktan uzak bir dil kullanmayı hedefleyen alternatif medya oluşumlarının deneyimleri paylaşıldı.

7 Ekim'de yapılan 'Kadınlara Yönelik Ayrımcı Dil ve Alternatif Medya Oluşumları' başlıklı ilk atölyede,

5Harfliler'den Suna Kafadar, Cinsomedy'a'dan Elçin Poyraz ve Reçel Blog'dan Rümeyza Çamdereli konuşmacı olarak yer aldı. Atölyenin moderatörlüğünü Bağımsız İletişim Ağrı'ndan Sevda Alankuş üstlendi. 15 Ekim'de düzenlenen 'Hak İhlali ve Şiddet Çerçevesinde Medyada Homofobi ve Transfobi' başlıklı etkinlikte İstanbul Bilgi Üniversitesi Medya Bölümü'nden İtir Erhart, Bianet'ten Çiçek Tahaoğlu ve Kaos GL'den Yıldız Tar konuşmacı oldu. 'Medyada Engellilere Yönelik Ayrımcılık' başlıklı üçüncü atölye, Erişiyorsam Varım! İstanbul Sergisi'nin işbirliğiyle, Engelli Kadın Derneği'nden İdil Seda Ak moderatörlüğünde, 27 Ekim'de yapıldı. Etkinlikte, Al Jazeera Türk'ten Umay Aktaş Salman ve Koç Üniversitesi'nden Dikmen Bezmez konuşmacı olarak yer aldı. 'Romanlara Yönelik Ayrımcılık: Medyadaki Temsiliyet' başlığını taşıyan dördüncü atölye 5 Kasım'da, Sıfır Ayrımcılık Derneği'nden Hatice Çetinkaya ve Bianet'ten Nilay Vardar'ın katkılarıyla yapıldı. 26 Kasım'da düzenlenen 'Medyada Düşman Algısı: Dini ve Etnik Kimliklere

Throughout the months September, November and December, thematic workshop series entitled 'Discriminatory Discourse in the Media and Rights-based Approach to Journalism' was organized in Havak Hall, Anarad Hıçutyun Building. Six events, realized within the scope of workshop series, brought together NGOs, academics, activists and journalists specialized in different fields. In each panel, the ways in which disadvantaged groups are represented in the media and the impact of these news items were explored while news items including discriminatory discourse and hate speech were discussed. In addition to news examples with discriminatory discourse, the experiences of alternative media platforms working with a rights-based approach were shared as examples of good practice.

The first workshop entitled 'Discriminatory Discourse against Women and Alternative Media Platforms' was organized on October 7, 2015 under the moderation of Sevda Alankuş from Independent Communication Network (Bianet). The speakers were Elçin Poyraz

from Cinsomedy-Media Monitoring of Sexism, Suna Kafadar from 5Harfliler and Rümeyza Çamdereli from Reçel blog. In the second workshop entitled 'Homophobia and Transphobia as part of Violation of Rights and Violence' and held on October 15, 2015 with the contribution of İtir Erhart from İstanbul Bilgi University Communications Department, Çiçek Tahaoğlu from Bianet and Yıldız Tar from KAOS GL. The third workshop entitled 'Discrimination against Persons with Disabilities in the Media' was organized on October, 27 2015 in collaboration with AccessAbility İstanbul Exhibition and under the moderation of İdil Seda Ak from Association for Women with Disabilities. The speakers of the workshop were Umay Aktaş Salman from Al Jazeera Turk and Dikmen Bezmez from Koç University. On November 5, 2015, the fourth workshop entitled 'Discrimination against Roma: Representation in the Media' was held with the contributions of the speakers named Nilay Vardar from Bianet and Hatice Çetinkaya from Zero Discrimination Association. The fifth workshop entitled 'The Perception of the Enemy in the Media:

Yönelik Ayrımcı Söylem' başlıklı etkinliğe, Hrant Dink Vakfı'ndan Zeynep Arslan ve Galatasaray Üniversitesi'nden İdil Engindeniz konuşmacı olarak katkı sağladı. Son olarak 10 Aralık'ta, İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi'nden Ayşe Beyazova ve Melda Akbaş ile Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği'nden Abdullah Oskay'ın katkılarıyla, 'Medya ve Çocuk: Devlet Korumasında Yetişen Çocuklar' başlıklı atölye yapıldı.

Proje kapsamında hayata geçirilen bu çalışmalara ek olarak, başka kurum ve kuruluşların daveti ve işbirliğiyle, çeşitli sunum ve etkinlikler yapıldı. Akademisyenlerin davetiyle, 9 Nisan'da İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde ve 9 Aralık'ta Arel Üniversitesi'nde, medya izleme çalışmasının bulguları öğrencilerle paylaşıldı.

6 Mart'ta yapılan 'Türkiye'de Ermeni Soykırımı Tartışmaları (2005-2015): Yakın Tarihe Eleştirel Bir Bakış Denemesi' başlıklı sempozyumda, 2014 yılının

ilk raporu kapsamında yayımlanan '100. Yıla 1 Kala Yazılı Basında 24 Nisan Ermeni Soykırımını Anma Günü' başlıklı ayrımcı söylem dosya konusunun verileri sunuldu. Taz gazetesi tarafından 11-19 Nisan tarihleri arasında Berlin'de organize edilen 'Journalism-Seminar for Young Journalists from Armenia and Turkey' [Türkiye ve Ermenistan'dan Genç Gazeteciler için Gazetecilik Semineri] başlıklı toplantıya katılım gösterildi. Programın sonunda Taz gazetesinin Ermeni Soykırımı'nın 100. yılı için hazırladığı ekte, ilgili ayrımcı söylem raporunun bulguları hakkında bir makale yayımlandı.

16 Mayıs'ta, Roman Medya'nın organize ettiği, Roman sivil toplum kuruluşları için tasarlanan 'Medya Üzerinden İletişim Kurmak' başlıklı eğitimde, medya izleme yöntemine dair bir sunum yapıldı. Son olarak 11 Aralık'ta, Türkiye'nin İnsan Hakları Gündemi Konferansı'nda, 2009 yılından beri medya izleme çalışmasında elde edilen bulguların genel değerlendirmesine dair bir tebliğ sunuldu.

'Discriminatory Discourse against Religious and Ethnic Identities' was held on November 26, 2015 with Zeynep Arslan from Hrant Dink Foundation and İdil Engindeniz from Galatasaray University as speakers. Lastly, on December 10, the last workshop entitled 'Media and Children: Children Under Legal Protection' was organized with the contributions of Ayşe Beyazova and Melda Akbaş from Istanbul Bilgi University Children's Studies Unit and Abdullah Oskay from Hayat Sende Youth Academy Association.

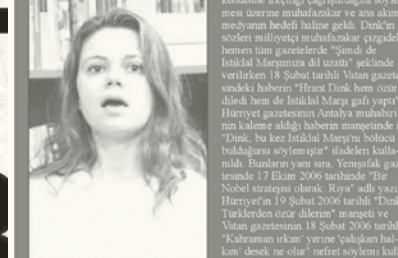
In addition to these workshops organized within the scope of the project, presentations and events were realized with the invitation and cooperation of other institutions. Thanks to the invitations of academics, presentations based on media monitoring outputs were delivered at Istanbul Bilgi University on April 9 and at Arel University on December 9 as part of different courses.

On March 6, the outputs of the discriminatory discourse dossier subject entitled 'The Armenian Genocide Remembrance Day One Year Left to the

100th Commemoration' and published as part of the first report of the year 2014, were shared in the symposium, 'The Discussions of Armenian Genocide in Turkey (2005-2015): A Critical Look on the Recent History'. We participated in the meeting entitled 'Journalism-Seminar for Young Journalists from Armenia and Turkey' and organized by Taz newspaper in Berlin between April, 11-19, 2015. Following the program, an article was published about the outputs of the relevant discriminatory discourse report in the appendix prepared by the Taz newspaper for the 100th Commemoration of the Armenian Genocide.

On May 16, a presentation was made about the media monitoring method as part of the training program entitled "How to Communicate Through Media" organized by Roman Media for Roma NGOs. Lastly, a general overview regarding the outputs of the media monitoring study, which has been implemented since 2009, was presented at 'Türkiye'nin İnsan Hakları Gündemi' Conference [Conference on Turkey's Human Rights Agenda] on December 11, 2015.

MEDYADA 'NEFRET SÖYLEMİ' ARTIYOR

19.1.2015 / GÜNEVDÜĞÜ EKSPRES

Hrant nasıl birden ana akımın 'kötü Ermeni'si oldu

İSTANBUL - Hrant Dink'in katliamına sürecinde medyanın rolüne dikkat çeken Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden Doç. Dr. Ceren Sozer, daha önceleri ana akım medyanın "iyi Ermeni'si" olan Dink'in Sabiha Gökçen'in Ermeni oğluna dair haberi yapmasının ardından birden "kötü Ermeni" ilan edildiğini anımsattı. Dink'in katliamının ardından ana akım medyanın ısrarla gırtlak çıkarmasına nefret söylemini terk ettiği dile getiren Sozer, "Bu gazeteciler, gazetecilikleri bir güden süreçler. Hrant'ın ölümüne güden süreçte daha iyi bir gazetecilik yapabilirler" ifadelerini kullandı.

Hrant Dink Vakfı'nın Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil raporuna göre; Türkiye'deki Suriyeli mültecileri konu edinen haber ile köşe yazılarında ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici dil kullanıldı

Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülen Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışması kapsamında hazırlanan 'Medyada Nefret Söylemi' raporuna göre; Türkiye'deki Suriyeli mültecileri konu edinen haber ile köşe yazılarında ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici dil kullanıldı

6.7.2015 / BİZİM GAZETE

Hakları yok sayılıyor

Hrant Dink Vakfı tarafından hazırlanan 'Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil' raporuna göre Suriyeli mülteciler yayımlanan haber ve yorumlarda hak sahibi özneler olarak görülüyor

Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülen 'Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi' çalışması kapsamında hazırlanan 'Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil Eylül - Aralık 2014 Raporu' yayımlandı. İncelemede Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı bölgede yayımlanan yerel gazeteler ile ulusal yayın yapan baş gazetelerin haber dilleri değerlendirildi.

yor; inceleme, Suriyeli mültecilerle ilgili köşe yazıları ve haberlerin mültecileri hak sahibi özneler olarak görülmediği ortaya koydu. Araştırmaya göre, sadece üç köşe yazısı ve haberlerin de çok az bir kısmı hak temelli bakış açısını taşıyor. Özellikle yerinden edilme durumlarında artarak yaşanan kadın ve kız çocuklarına uygulanan negatif ayrımcılığın farkındalığına yönelik habere ise nezdese rastlanmadı.

haberlerde, barınma, çalışma, eğitim ve sağlık hakları ile ilgili sorunlarda, güvenliği insani boyutunu temel alan bir bakış açısı söz konusu olmadığı ekonomik ve sosyal hakların polisiye ve askeri güvenlik sorununa indirildiği ortaya konuldu. ● Haber dili ötekileştirici: Araştırma, Suriyeli mültecilere yönelik haberlerin mültecilere yönelik ötekileştirici söylem içerdiğini de ortaya koydu. İncelemeye göre haberlerin önem

Nefret söylemi yayılıyor

Raporda ayrıca Eylül-Aralık 2014 döneminde nefret söylemi içeren yayımların sayısı artışını devam ettirdiği ortaya konuldu. Nefret söylemine zemin hazırlayan konular ise Kobani eylemleri, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın davetiyle Türkiye'ye gelen Papa Francesco'nun ziyareti ve Mescid-i Aksa'ya yönelik

minyan Yahudiler hakkında 143, Hristiyanlar hakkında 115, Ermeniler hakkında 60, Kobani gündeminde dolaylı da Kürtler hakkında önceki döneme göre üç kat daha fazla artarak 59 içerik tespit edildi.

30.6.2015 / CUMHURİYET

BASINDA BİZİN PRESS

VERDA ÖZER

Turkey's test with the Holocaust

This week, Jan. 27 is the 70th anniversary of the liberation of the Auschwitz extermination camp by Soviet soldiers. It was also a historic day for Turkey since for the first time its capital, Ankara, hosted a Holocaust commemoration ceremony.

In 2005, the United Nations designated Jan. 27 as International Holocaust Remembrance Day. This year, however, was a first in Turkish history, not only because Turkey hosted the ceremony in Ankara, but also because high-level officials attended it, such as Turkish Parliamentary Speaker Cemil Çiçek. Çiçek also joined the ceremony held in the Czech Republic this week while Foreign Minister Mevlüt Çavuşoğlu attended the gathering at the Auschwitz camp in Poland.

Since 2011, the ceremonies used to be held in a synagogue in Istanbul on the occasion of Turkey's Jewish community. The first step toward this year's "officialness" was taken last year when the ceremony was organized for the first time in a public place, at Kadir Has University, and was attended for the first time by a Turkish official, Deputy Foreign Minister Naci Karın.

After all, Turkey has been an "observer member" of the International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) since 2008. As its only Muslim member, it seeks to become a full member as soon as possible. However, to this end, Ankara needs to comply with two criteria: inserting the Holocaust into its curriculum and opening up the archives of the Foreign Ministry from the World War II era.

But why is the Holocaust in Turkey's particular interest? First of all, today Turkey's biggest religious threat is Islamophobia in the West. And this phenomenon is not different at all than anti-Semitism which prevailed in Europe in the 19th and 20th centuries. In those days, Jews were considered a threat to Europeans' future and treated as the "other." Today, Muslims are going through the same experience. In other words, today Muslims are the "new Jews."

Moreover, anti-Semitism is still prevalent in the West. According to the "Global Attitudes Project" conducted by the Pew Research Center in 2013, both Islamophobia and anti-Semitism are rapidly on the rise in

Ayrımcılık, nefret söylemi ve medya

Dicle Üniversitesi Sosyoloji Topluluğu tarafından düzenlenen "Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya" konulu atölye çalışmasında yazılı ve görsel medya masaya yatırıldı.

Bahçeşehir Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Mahmut Çınar, Hrant Dink Vakfı üyeleri Nuran Gelişli ve Zeynep Arslan'ın konuşmacı olarak katıldığı atölye çalışması öğrencilerin de katılımıyla interaktif bir şekilde gerçekleştirildi.

Medya taramasında; nefret söylemi kavramının, ırkçı nefreti yabancı düşmanlığı ve azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara karşı etnik merkezçilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dahil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yapan, teşvik eden, savunan ve meşrulaştırılan her tür ifade biçimini kapsayacak şekilde anlaşıldığı belirtildi.

Seçim Dönemlerinde Ötekileştirme ve Nefret Dili Oldukça Yoğun

Medya dilinin siyasetçilerden etkilendiği dile getirilirken, seçim dönemlerinin ötekileştirme ve nefret dilinin en yoğun olduğu dönemler olduğu vurgulandı.

Türlere göre değerlendirilen nefret söyleminde, köşe yazılarının birinci sırada yer aldığı vurgulanırken, dönemlere yönelik

27.6.2015 / BİRGÜN

Medya yine sadece nefret üretti

HRANT DINK VAKFI'NIN hazırladığı Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil Eylül-Aralık 2014 Raporu, 'Yerel Ve Ulusal Basında Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcı Söylem' dosyasıyla birlikte yayımlandı. Rapor, nefret söylemi içeren yayımların artışını devam ettirdiğini ortaya koyarken, Suriyeli mültecilere dair yapılan haberlerin onları hak sahibi özneler olarak görmeyen bir bakış açısıyla üretildiği tespiti yapıldı.

Hakkında nefret söylemi üretilen içerik sayısı bakımından, 143 içerikle en çok Yahudiler hakkında nefret söylemine rastlandı. İkinci sırada 115 içerikle Hristiyanlar ve ardından 60 içerikle Ermeniler üçüncü sırada yer aldı. Kobani gündeminde dolaylı da Kürtler geçen dönemin üç kat fazla olan 59 nefret söyleminin öznesi oldu ve dördüncü sırada yer aldı. Kadınlara ve LGBT'lere yönelik nefret söyleminin incelendiği 47 içerikten 29'u LGBT'leri hedef aldı. Türkiye'de yaşayan Suriyeli mültecileri konu edinen haber ve köşe yazılarında da ayrımcı ve ötekileştirici söylemlere yer verildiği tespit edildi. Raporda ayrıca, Suriyeli kadın mülteciler hakkındaki haberlerin de yok denecek kadar az olduğu vurgulandı.

Seçim dönemlerinde ötekileştirme ve nefret dili oldukça yoğun

Medya dilinin siyasetçilerden etkilendiği dile getirilirken, seçim dönemlerinin ötekileştirme ve nefret dilinin en yoğun olduğu dönemler olduğu vurgulandı.

27.5.2015 / TİGİRIS HABER

Seçim Dönemlerinde Ötekileştirme ve Nefret Dili Oldukça Yoğun

Medya dilinin siyasetçilerden etkilendiği dile getirilirken, seçim dönemlerinin ötekileştirme ve nefret dilinin en yoğun olduğu dönemler olduğu vurgulandı.

Ayrımcılık, nefret söylemi ve medya

Dicle Üniversitesi Sosyoloji Topluluğu tarafından düzenlenen "Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya" konulu atölye çalışmasında yazılı ve görsel medya masaya yatırıldı.

Bahçeşehir Üniversitesi'nden Öğr. Gör. Mahmut Çınar, Hrant Dink Vakfı üyeleri Nuran Gelişli ve Zeynep Arslan'ın konuşmacı olarak katıldığı atölye çalışması öğrencilerin de katılımıyla interaktif bir şekilde gerçekleştirildi.

Medya taramasında; nefret söylemi kavramının, ırkçı nefreti yabancı düşmanlığı ve azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara karşı etnik merkezçilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dahil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yapan, teşvik eden, savunan ve meşrulaştırılan her tür ifade biçimini kapsayacak şekilde anlaşıldığı belirtildi.

Seçim Dönemlerinde Ötekileştirme ve Nefret Dili Oldukça Yoğun

Türlere göre değerlendirilen nefret söyleminde, köşe yazılarının birinci sırada yer aldığı vurgulanırken, dönemlere yönelik

PROJE KOORDİNATÖRLERİ

PROJECT COORDINATORS

AZİZE ÇAY

ZEYNEP SUNGUR

ÖDÜL KOMİTESİ

AWARD COMMITTEE

ALİ BAYRAMOĞLU

Ödül Komitesi Başkanı / Award Committee Chair

RANA ZİNCİR CELAL

ÖZLEM DALKIRAN

DELAL DİNK

AYŞE KADIOĞLU

ÇİĞDEM MATER

ZEYNEP TAŞKIN

İNTERNET SİTESİ

WEBSITE

www.hrantdinkodulu.org

www.hrantdinkaward.org

twitter.com/hrantdinkodulu

twitter.com/hrantdinkaward

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ

INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

DESTEKÇİLER

SUPPORTERS

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL POLİTİKALAR

MERKEZİ

SABANCI UNIVERSITY

ISTANBUL POLICY CENTER

HEINRICH BÖLL STIFTUNG

DERNEĞİ

MANOUG PAMOKDJIAN

OAK VAKFI

Uluslararası Hrant Dink Ödülü her yıl, Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de sahiplerini buluyor. Ödül; ayrımcılıktan, ırkçılıktan ve şiddetten arınmış, daha özgür ve adil bir dünya için çalışan, bu idealler uğruna bireysel risk alan, ezber bozan, barışın dilini kullanan; bunları yaparken, insanlara mücadeleye devam etme yolunda ilham ve umut veren kişi, kurum veya gruplara veriliyor. Hrant Dink Vakfı, bu yönde çaba gösterenlere seslerinin duyulduğunu, yaptıklarının görüldüğünü ve yalnız olmadıklarını hatırlatmak, onlara destek olmak, tüm insanları idealleri uğruna mücadele etmeye teşvik etmek istiyor.

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün yedincisi, 15 Eylül 2015'te, İstanbul Kongre Merkezi'nde yapılan bir törenle sahiplerini buldu. Ödülü, Türkiye'den **Kaos GL** ve Suudi Arabistan'dan **Samar Badawi** aldı.

Törenin açılışını, Bülent Ortaçgil'in 'Bu Su Hiç Durmaz' adlı şarkısıyla, Ceylan Ertem yaptı. Sunuculuğunu Emine Kolivar'ın yaptığı törene, tarihiçi

ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD

The International Hrant Dink Award was presented for the seventh time on September 15th, 2015, on Hrant Dink's birthday, with a ceremony held at the Istanbul Congress Centre in Istanbul. The award was presented to laureates Kaos GL from Turkey and Samar Badawi from Saudi Arabia.

The award is presented to individuals, organisations or groups that work for a world free of discrimination, racism and violence, take personal risks for their ideals, use the language of peace and by doing so, inspire and encourage others.

With this award, the Foundation aims to remind to all those who struggle for these ideals that their voices are heard, their works are visible and that they are not alone, and also to encourage everyone to fight for their ideals.

The award ceremony was opened with Ceylan Ertem's performance of Bülent Ortaçgil's widely-acclaimed song, *Bu Su Hiç Durmaz* (This Water Will Never Stop Flowing), and was hosted by Emine Kolivar.

Taner Akçam, açılış konuşmasıyla katkıda bulundu. Akçam, konuşmasında, 'insanlık hukuku' ve 'insanlığa karşı suçlar' olarak bilinen hukuk kavramlarının ve bunlarla bağlantılı olan 'soykırım' suçunun Türkiye tarihiyle doğrudan ilişkili olduğunu belirtti. Akçam'ın konuşmasının ardından, Lübnanlı müzisyen Eileen Khatchadourian bir müzik dinletisi sundu.

Ödüller sahiplerini bulmadan önce, '1915 Işıklar' ve '2015 Işıklar' adlı iki video gösterildi. '1915 Işıklar' başlıklı videoda, yüz yıl önce Anadolu topraklarında yaşanan soykırımın şahidi olup; katliamların önüne geçmeye, yaşanan vahşeti dünyaya duyurmaya, belgelemeye çalışan ve bu çabalarının bedelini canlarıyla ödeyen, Halep Valisi **Celal Bey**, Kastamonu Jandarma Kumandanı **İzzet Bey**, dönemin ABD İstanbul büyükelçisi **Henry Morgenthau** gibi isimler anıldı. '2015 Işıklar'da ise, Türkiye'de ve dünyanın dört bir yanında, attıkları önemli adımlarla geleceğe dair umudu büyüten kişi ve kurumlar selamlandı. 'Işıklar' arasında toplumsal şiddete maruz kalan

kadınlar için protesto yürüyüşü yapan Afganistanlı sanatçı **Kybra Khademi**, Bursa Renault otomobil fabrikasında ücret zammı için eylem yapan **işçiler**, Hindistan'da lokantalardan ve düğün davetlerinden artan yemekleri toparlayarak ihtiyacı olan evsizlere ve yetimlere dağıtan **Robin Hood Ordusu**, Kilis'te düğün yemeklerini mültecilere dağıtan **Esra Polat-Fetullah Üzümcüoğlu çifti**, Charleston'da yakılan sekiz kilisenin onarımı için bağış toplayan Müslüman öğrenci **Faatimah Knight**, artakalan yemeklerin evsizlere dağıtılması için 'Feeding Forward' adında bir telefon uygulaması yaratan **Komal Ahmad**, "Artvin'de maden cinayettir" sloganıyla yürüyen **Cerattepe halkı**, savaş sonucu yıkılan ve yakılan yerlerde mahsur kalanları kurtarmak için oluşturulan Suriye'deki **'White Helmets' grubu**, Irak parlamentosunda Ezidi katliamını dile getiren ilk politikacı olan **Viyan Daxil**, Yerevan'da elektrik ücretlerine yapılan zamları protesto etmek için toplananlardan oluşan **'Elektrik Yerevan' hareketi**, Rize'de doğal sit alanının ortasından geçmesi planlanan

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: ARAS MARGOSYAN

Historian Taner Akçam made the keynote speech and reminded that the conception of the legal terms "humanitarian law" and "crime against humanity" and the concomitant crime of genocide are directly related to Turkey's past. Following Akçam's address, Eileen Khatchadourian from Beirut took the stage for her musical performance.

Before the awards' presentation, two videos, 'Inspirations 1915' and 'Inspirations', were screened. The first video commemorated individuals such as the Aleppo governor **Celal Bey**, Kastamonu Gendarmerie Commander **İzzet Bey**, the Ambassador of the United States **Henry Morgenthau**, who witnessed, recorded, raised their voices against, and, at the expense of their lives strived to prevent massacres during the Genocide that was committed 100 years ago in Anatolia. 'Inspirations' saluted with a film acknowledging a group of people and institutions from Turkey and from all corners of the world that spark hope for the future with the steps they take.

The 'Inspirations' of 2015 included Afghani artist **Kubra Khademi** for protecting women from community violence and becoming a voice for women shut in their homes; **employees of the Renault automobile factory** in Bursa for halting production and resigning from the union in order to secure higher wages; India's **Robin Hood Army** for gathering food left over from restaurants and wedding parties and distributing them to families in need; bride and groom **Esra Polat and Fethullah Üzümcüoğlu** in Kilis for sharing their wedding food with Syrian refugees; Muslim student **Faatimah Knight** from Charleston for calling for donation to have the burnt churches repaired and rebuilt; **Komal Ahmad** for creating a telephone application called 'Feeding Forward' that facilitates the distribution of extra food from catering companies to the homeless; people **who stood against the new copper mining project in Artvin**, with the slogan "Mining in Artvin is Murder"; **the White Helmet group** in Syria for rescuing people caught in the ruins of homes burned or destroyed in fighting; Kurdish MP **Viyan Daxil**

yolu protesto eden **Havva Ana ve Rize halkı**, Beyrut'ta Temmuz ayından beri çöplerin toplanmamasına ve ana çöp depolama merkezlerinden birinin kapatılmasına karşı sosyal medyada başlatılan "**Kokuyorsunuz!**" (**You Stink!**) sloganıyla bir araya gelenler, Uganda'da eşcinsellerin idam edilmesine yönelik yasanın geri çekilmesini sağlayan **Pepe Julian Onziema**, İstanbul - Tuzla'daki Ermeni Çocuk Kampı Kamp Armen'in Ermeni halkına koşulsuz iadesini talep eden **Kamp Armen direnişi**, Amerika'da siyahların özgürlük hareketini yeniden inşa etmeyi hedefleyen **Black Lives Matter** ve Kobanê'de savaş nedeniyle hayatları mahvolmuş çocuklara umut olmak amacıyla çıktıkları yolda bir canlı bomba saldırısıyla **hayatlarını kaybeden gençler** anıldı.

Ödül sahipleri gecenin sonunda açıklandı. Yurtdışına çıkış yasağı nedeniyle törene katılamayan Samar Badawi'nin ödülünü, çalışma arkadaşı Elsa Saade, Hrant Dink Vakfı Başkanı Rakel Dink ve 2014 yılı *Uluslararası Hrant Dink Ödülü* sahibi Şebnem Korur Fincancı'dan aldı. Saade, temel insan hakları uğruna

hayatını tehlikeye atan Badawi'nin, hayal kurarak ve hayallerinin peşinden koşarak binlerce Suudi kadına ilham kaynağı olduğunu söyledi. Gücün, mezhep, din ve ekonomik çıkarların istismarı dikte edildiği bölgelerde, insanların kaygılarını dünyaya duyuracak kişilere ihtiyaç duyulduğunu vurgulayan Saade, dayanışma fikrini öne çıkaran bu tür ödüllerin, dünyanın en zor coğrafyalarında korku ve unutulmuşluk hissi içinde yaşayanlar için bir umut ışığı yaktığını dile getirdi.

Kaos GL, ödülünü, Ödül Komitesi Başkanı Ali Bayramoğlu'ndan aldı. Kaos GL adına konuşan Ali Erol, eşcinsellerin, ömürlerini Hrant Dink'in hayatına mal olan 'tedirginlik'le geçirdiklerini ve onların kurtuluşunun, toplumun özgürleşmesi için bir önkoşul olduğunu söyledi. Farklı ayrımcılıklar arasında bağlantı kurmanın önemine dikkat çeken Erol, ırkçı ve milliyetçi devlet politikalarıyla kurumsallaşan söylemlerin 'ulus düşmanları' yarattığını ve bu sahte 'ulus bütünlüğü'nün, ancak özgürlük mücadeleleri arasında köprüler kurularak aşılabileceğini dile getirdi.

for being the first politician to speaking about the Ezidi Massacre during prime ministerial parliamentary elections in Iraq; **Elektrik Yerevan** for protesting rising electricity prices in Erivan; **the people of Rize and Havva Ana** for being united against the project of a road cutting through a protected natural area; **people of Beirut** for protesting the close main garbage dumps with the slogan "You Stink!"; **Pepe Julian Onziema** for making the Ugandan government to rescind the law which called for the execution of homosexuals; **Camp Armen** for demanding the the unconditional return of the Armenian children's camp Camp Armen in Tuzla, Istanbul to the Armenian people; **Black Lives Matter** for bringing attention to and from public opinion about the murders of black people committed by police and civilians; **the young people who lost their lives in a suicide bombing** of their press conference in Suruç, Urfa, where they were setting out to give hope, take toys and build a library for the children in Kobani whose lives have been devastated by the war.

The award statue was presented to Elsa Saade. As

Samar Badawi could not attend the award ceremony due to a travel ban, her colleague Elsa Saade received the statue on her behalf from the President of Hrant Dink Foundation Rakel Dink and 2014 International Hrant Dink Award laureate Şebnem Korur Fincancı. In her award speech, Saade explained how Samar Badawi put her life in danger to fight for the fundamental human rights, how she became an inspiration for thousands of Saudi women with her dreams, and her struggle for making them true. She also emphasized that in regions where power is dictated by the abuse of sectarianism, religion, and economic interests, we need people like Samar Badawi to voice out human concerns. Saade also stressed that such awards and messages of solidarity did extend a cord of hope to those who feel afraid and sometimes forgotten in the most challenging parts of the world.

The award statue was presented to Kaos GL by the Chairman of the International Hrant Dink Award Committee Ali Bayramoğlu. Having received the statue on behalf of Kaos GL, Ali Erol in his award speech

2015 yılının jürisi, Baskın Oran, Gerard Libaridian, Kenneth Roth, Kumi Naidoo, Mary Kaldor, Oya Baydar, Rakel Dink, Angie Zelter ve Şebnem Korur Fincancı'dan oluştu.

Yaklaşık bin kişinin katıldığı tören, www.hrantdink.org ve www.hrantdinkodulu.org adreslerinden naklen yayınlandı. 2015 yılında, ilk defa, Paris Péniche Anako'da, Kıbrıs Home for Cooperation'da ve Amerika Güney California ve Columbia üniversitelerinde internet üzerinden ödül töreni gösterimi yapıldı. Geceye dair tüm ayrıntılar, törenle eşzamanlı olarak, Facebook ve Twitter hesaplarından, üç dilde (Türkçe, İngilizce ve Ermenice) paylaşıldı. Gecede Türkçe-İngilizce simultane çeviri yapıldı.

Uluslararası Hrant Dink Ödülü için aday önerilerinizi, her yıl 15 Nisan'a kadar, odul@hrantdink.org adresine e-posta atarak bizlere ulaştırabilirsiniz.

FOTOĞRAFLAR / PHOTOGRAPHS: ARAS MARGOSYAN

reminded that homosexuals lived their entire lives in the “disquiet” which took the life of Hrant Dink. He also noted that emancipation of homosexuals was a prerequisite for the liberalisation of the society. Erol also stressed the importance of figuring out the linkages between different forms of discrimination. He said that racist and nationalistic discourses institutionalised through state policies did create “enemies of the nation” and that this fake “national integrity” could only be overcome by building bridges across various struggles for freedom.

The 2015 International Hrant Dink Award jury consisted of Baskın Oran, Gerard Libaridian, Kenneth Roth, Kumi Naidoo, Mary Kaldor, Oya Baydar, Rakel Dink, Angie Zelter, and Şebnem Korur Fincancı.

The award ceremony was broadcast live through www.hrantdink.org and www.hrantdinkodulu.org. The highlights of the award ceremony were shared real time in Turkish, English and Armenian through the Facebook and Twitter accounts of Hrant Dink Foundation, and the award.

ÖZEL TEŞEKKÜRLER SPECIAL THANKS TO

KONSEPT / TASARIM
CONCEPT / DESIGN
BÜLENT ERKMEN, BEK

ÖDÜL HEYKELCİĞİ TASARIMI
AWARD STATUE DESIGN

ERDAĞ AKSEL
TAN MAVİTAN

ÖDÜL MÜZİĞİ
AWARD MUSIC

ARTO TUNÇBOYACIYAN

ÖDÜL FİLMLERİ KONSEPT
AWARD FILMS CONCEPT

ÜMİT KIVANÇ

ÖDÜL FİLMLERİ KURGU
AWARD FILMS EDITING

FILMSIDE PRODUCTION

BURAK ŞENBAK

TAMER BAŞARAN

İSTANBUL POST PRODUCTION DEPARTMENT

ÜMİT KIVANÇ

METİN ÇEVİRİLERİ

TRANSLATION

BOB BEER

NAZIM HIKMET RICHARD DIKBAŞ

PRODÜKSİYON

PRODUCTION

MAHİR YILDIZ

TUGAY BOZ

UMUT KURÇ

ALİ ULUÇ KUTAL

BAŞAT KARAKAŞ

GÜNGÖR GÜN

SESLENDİRME

VOICE-OVER

MAHİR GÜNŞIRAY

VE TÜM

GÖNÜLLÜLERİMİZE...

AND ALL OUR

VOLUNTEERS...

Çatışmanın kaynağı sahte bütünlük

7. Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nü paylaşan KaosGL inisiyatifinden Ali Erol, 'İnkâr edilenler, dönmek istiyor' diyor

Hrant Dink Ödülü'nü bu yıl uluslararası Suudi kadın aktivist Samar Badawi'ye paylaşılan, 20 yıl önce Ankara'da kurulan Kaos GL inisiyatifinin üyesi Ali Erol, halkın iradesinden söz eden İktidarın, tam da bu iradeyi gasp ettiğini söylüyor.

Ödül konuşmanızda 'tedirginlik' vurgusundaydınız. Bu ödül, tedirginliğinizi azaltılabildi mi?

- Sadece tedirginliği değil de, yalnızlığımızı da azalttı diyebiliriz. Bizim mücadele perspektifimiz tam da bu hatta ilerliyordu. Toplumda bize şu söyleniyordu: Hangi siyasetten, hangi kesimden olursun olsun, 'öteki', 'azınlık', diğer vs. gibi, biz diyorduk ki, aslında kendi 'getto'larımızda durmaktasınız, nasıl birbirimize yüzümüzü nasıldır döndürülebiliyoruz? Bizim bütün

hikâyesimiz bundan ibaret aslında. Biz birbirimizi alt etmek yerine, birbirimize tabi olmak yerine ya da birbirimizin üzerinde tahakküm kurmak yerine, birlikte soluk alacağımız alanları nasıl genişletebiliriz? Benim soluk alacağımız alan genişlerken, sen nasıl özgürleşebiliyorsun, benim soluk aldığı alan genişlerken, bu beni nasıl özgürleştirir? Dolayısıyla bu ödül biraz da bunun önümüzdeki süreçte bir kabulü olduğu için elbette ki coşkuyla karşıladık.

- Seçimler için beklentiniz nedir?

- Doğrusu, hazırandaki seçimler için pekala çok fazla muhabbet yapılabildi. Bu kasım seçimlerinin siyasi odak noktası ne olursa olsun, bildiğimiz seçim süreci anlamında artık içinin en fazla boşaltıldığı, manastırlaştığı bir süreçte giriyoruz. Çünkü zaten o seçim yapılmıştı ve halkın iradesinden bahsedilen İktidar, aslında tam da halkın iradesini gasp etmiş bir durumda. Dolayısıyla halkın iradesini

yeniden, formel bir ihtiyaç ile öne sürülen bu seçimden fazla bir beklentim yok aslında. Çünkü bu artık, seçim olmayan bir seçim.

- HDP ve CHP'nin bir LGBT politikası var mı size göre?

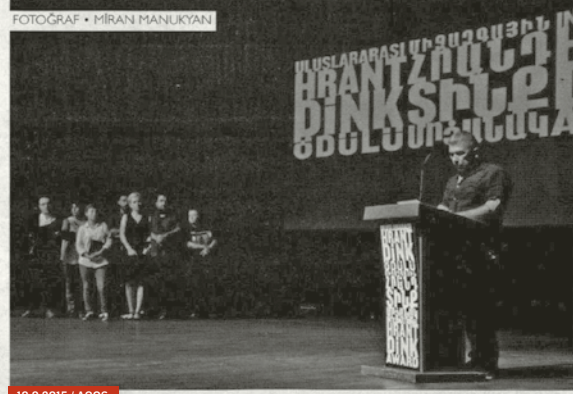
- HDP ve CHP ile bu konuda bir temasımız hep oldu. Meclisteki sivil anayasaya tartışmalar sürecinde LGBT örgütlerinin ortaklaştığı cinsel yönelim ve kimlik talebinin bu iki parti tarafından mecliste vazeçilmez eşitlik için savunulması, aslında bu iki partinin bu konudaki kapsayıcılığı, takipçi ve içerici tavırını gösteriyor.

- Ödül konuşmanızda dikkat çektiğiniz 'sahte ulus bütünlüğü' nedir?

Bizim birbirimizi bulmamız karşısında birileri, hakkımızda olumsuz olumsuz cümleler kuruyordu. Biz de buna karşılık Ankara'da KaosGL, İstanbul'da ise Lambda ile başlayan bu süreçte, genç, sıradan eşcinseller ve değerleri olarak, kendi adımıza doğrudan cümle kurmaya başladık.

AKP, inkârı devraldı

Şunu dedik: Bu toplumda sadece heteroseksüeller yaşamıyor. Bu toplumda biz de varız. Tamam, bir Türkiye'yi ulusla kapsayıcı olmasaydı, o sahtin bütünlüğü olmazdı. Bu sahte bir bütünlük çünkü bu bütünlük, kendisinin öngördüğü cinsiyet rejimi için heteroseksüel, bununla birlikte din, etnik kimlik ve diğer sahalarda seçtiği özneller dışında herkese dışarıda bıraktı. Bugün tartışmaların panosu da o sahte bütünlükler olarak dışlanıp yok edilerek oluştu. Bu toplumun bir öznesi olarak, Kürterler de, Kürtler de, er de, hatta kaalamun, bu ulus istiyoruz, diyalog edilebilir, inkâr ediliyor. Aslında ortaklaştık. Sa-

Kaos GL kurucularından Ali Erol: 'Bizleri süs olarak görüp sevmeye kalkanlara, gönül kapınızı değil, sınır kapınızı açın diyoruz'

Değerli dostlar, "İnsani güvercin ürkekliliğine hapsedmek" ile yetinmeyip nefretle hayata kast edenlerin Hrant Dink'i aramızdan aldığı o gün, Ankara'da dernek merkezimizde kendiliğinden salona toplanıyorduk. Bugün eşcinsellerin 'tahrikle, Ermenilerin 'kaza'yla öldürülmelerinin normal kabul edilmediği bir toplumda yaşasak da sevgili Hrant'ın ödül bedelinin 'normal' olmadığını seziyorduk. Sevgi ve özlemle andığımız Hrant Dink'in hayatına mal olan 'tedirginlikle ömür geçiren bir eşcinseller ve translar, "Bu toplumda sadece heteroseksüeller yaşamıyor, biz de varız" diyerek yola çıktık. Mücadelemizi, sadece cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığına karşı sürdürelim, çağrımızı "Eşcinsellerin kurtuluşu, heteroseksüelleri de özgürleştirir" diye, siyaseti yaydık ve yükselttik. Nasıl ki Ermeni toplumu "Merhamet değil, adalet istiyoruz" dıyorsa, LGBT toplumu da "Buradayız, alışıncıyı bırakın" diyerek yola çıktık. İrkçilik ve milliyetçiliğe karşı mücadele etme-

ri karşı değil, aynı zamanda seksizm, milliyetçilik, ırkçılık ve militarizmin sınırlarına karşı da mücadele ediyoruz. Bugün sevgi ve özlemle andığımız Hrant Dink, kendi çemberinde dönmeyi reddettiği ve hiç şüphesiz 'birlikte dönme', 'birlikte özgürleşme' çağrısını hem içeriyeli, hem dışarıya ulaştırabildiği için hepimizden Hrant Dink'i olmaya devam ediyor. Eşcinselleri ve Ermenileri, canları isterse 'süs', canları isterse 'ulusun düsmânı' olarak görmek istemeyenler, her zaman olacaktır. Bizleri 'süs' olarak görüp sevmeye kalkanlara, çekinmeden 'gönül kapınızı' değil, 'sınır kapınızı' açın diyoruz. Ermenistan sınırnı şartsız ve bir an önce açmanın lütfü değil, tarihi ve aktüel bir gerek olduğunu hatırlatıyoruz. Çünkü biliyoruz ki, devletinden vatandaşından hepimiz ulus-devletleşme projesi ile zehirlendik. Bütün bu sınırlara rağmen "Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Trans" hareketi olarak, nasıl ki özgürlük mücadeleleri arasında köprüler kurabiliyoruz-

Reform taleplerine soykırım yanıtı

Tarihçi Taner Akçam, Uluslararası Hrant Dink Ödülleri'nin verildiği törene, açılış konuşması yaptı. Törene katılanların yoğun ilgiyle dinlediği konuşmasında Akçam, 1878-1915 arasında yaşanan 'Ermeni reformu meselesi' ile günümüzde yaşanan Kürt sorunu arasındaki benzerliklere dikkat çekti.

BASINDAN PRESS CLIPPINGS

Hrant Dink Ödülü töreninden Türkiye'ye mesajlar

Dayanışmanın ikonu bu ödül

Hrant Dink Ödülü'nü alan Suudi kadın aktivist Samar Badawi'nin ülke dışına çıkış engeli bulunması sebebiyle, ödülü kendisi adına alan iş arkadaşı ve Körfez İnsan Hakları Merkezi çalışanı Elsa Saade, ödülü 'dayanışma ikonu' olarak nitelendi ve açıkladı: Umarım Türkiye'de yaşananlar bir iç savaşta dönmüştür

'Din seni korur' diyen insanlar emniyetimi aldı

- Ortadoğu, hatta dünyanın pek çok bölgesindeki 'Cumhuriyetlerin, kesin kurallara dayalı İslam diniyle ilişkisi hep sorunu oldu. Bu, ideal demokrasinin iklimi için hep bir sıkıntı üretti. Buna bir güvence olarak engel olmaya çalışan laiklik unsurunu da göz önünde tutunca, yorumunuz nedir?

Bu sorunuza Badawi'nin bir rapor-tajdaki alıntısıyla yanıt vermek isterim: "Suudi Arabistan'da İslam ve Allah'ın Şer'i hükümlerini almında yaşamaya seçmiş kimseler, bana bir hukuk müşaviri gibi yaklaştıysa da, 'suya yaza yazmaktan' öteye gitmemişlerdir. Dinin beni koruyacağı iddiasında olanlar, tam da güvenliğim ve emniyetimi elmden alanlar olmuştur. Bunu yaparken, Kral'ın adaletinin yararattığı bu baskının, bir gülen için gerekçe olduğu dahi ileri sürülmüştür."

Bana kalırsa dinin, sektörel, eko-

kullanma ve seçime hakkını elde etti. Yani ülkede hem gelişme hem de gerileme olduğu söylenebilir.

- Türkiye'yi insan hakları açısından nasıl gözümlüyorsunuz?

Hrant Dink Ödülleri törenle verildi

Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de verilen Uluslararası Hrant Dink Ödülleri'nin 7ncisi İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlenen bir törenle sahiplerine verildi. Ödüller Suudi Arabistanlı Kadın hakları savunucusu Samar Badawi ve Kaos GL'ye verildi. Törene HDP İstanbul milletvekilleri Garo Paylan ve Ali Kenanoğlu'nun

Eileen Khatchadourian sarkılarıyla

Suudi Arabistanlı Kadın Hakları Savunucusu Samar Badawi'nin ödülünü Hrant Dink Vakfı Başkanı Raket Dink ve 2014 yılı Uluslararası Hrant Dink Ödülü sahibi Şebnem Korur Fincancı verdi. Badawi yurtdışı yaşağı olması nedeniyle törene katılmadığından ödülünü çalışmalarıyla arkadaşısı Elsa Saade aldı. Kaos GL adına ödülü derneğin kurucuların-

17.9.2015 / KONYA MİLLÎ İRADE

Samar Badawi...

Ali Bayramoğlu Yeni Şafak

Her yıl 15 Eylül'de aynı konuyu yazıyorum. Bir ödülü, Hrant Dink ödülünü...

Aslında, 15 Eylül, burnumda tüten sevgili arkadaşım Hrant Dink'in doğum günü.

Onun vurulduğu yıl, anısına bir uluslararası bir ödülü tesis etmeye ve bunu her yıl onun doğum gününde vermeye karar vermiştik. **O gün bugün ödül komitesini yönetiyorum.** Kuruculuk işi bitti ve ben de bu yıl, bayrağı artık başkasına devredeceğim.

Öfkenin, eylemin, silahın haklı-haksız olarak tasnif edildiği bu ortamı bu ülke hiç hak etmiyor.

Dink ödülünün verilmiş ilkelere ni bu köşede pek çok kez yazmışumdur.

Bu ödül, ülke içinden ve ülke dışından iki ayrı kişiye, ayrımcılıktan, ırkçılıktan, şiddetten arınmış, daha özgür ve adil bir dünya için çalıştıkları, bu idealler uğruna bireysel risk alıp, ezber bozdukları, barışın dilini kullandıkları, bunları yaparken, mücadeleye devam yolunda ilham ve umut yaydıkları için

Badawi, yurtdışına çıkış yasağı olduğu için Türkiye gelememi. Ancak bu topraklardan ona sallanan el kendi başına anlamıdır.

1981 doğumlu genç bir kadın Samar. **Mücadelesine Suudi Arabistan'daki her yaşatan kadının erkek bir velisi olmasını zorunlu kılan "erkek vesayet sistemi"ne karşı gelerek başladı. Babasına dava açtı. İtaatsizlik suçlamasıyla tutuklandı. Suudi Arabistan'daki sivil toplum kuruluşlarından Önce İnsan Hakları Derneği tutukluluğunu "ölçüsüz ve kanunsuz tutuklama" olarak**

Hrant Dink Ödülleri sahiplerine verildi

"Hrant Dink" ödül töreni ilk kez canlı yayınla Lefkoşa'da da gösterilecek

Bu yıl 7'ncisi düzenlenen Uluslararası Hrant Dink Ödülleri, Suudi Arabistanlı Kadın hakları savunucusu Samar Badawi ve Kaos GL'ye verildi.

Agos gazetesi önünde 2007 yılında uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybeden gazeteci Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de verilen Uluslararası Hrant Dink Ödülleri'nin 7'ncisi İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlenen bir törenle sahiplerini verdi. Törene HDP İstanbul milletvekilleri Garo Paylan ve Ali Kenanoğlu'nun yanı sıra birçok gazeteci ve kişi katıldı. Tarihçi Taner Akçan'ın açılış konuşmasını yaptığı tören, Ceylan Ertem ve Eileen Khatchadourian şarkılarıyla devam etti. "1915 ışıklar ve 2015 ışıklar" adlı sinevizyon gösteriminin ardından ödüller sahiplerine verildi.

Suudi Arabistanlı Kadın Hakları Savunucusu Samar Badawi'nin ödülünü Hrant Dink Vakfı Başkanı Rakel Dink ve 2014 yılı Uluslararası Hrant Dink Ödülü sahibi Şebnem Korur Fincancı verdi. Badawi yurtdışı yasağı olması nedeniyle törene katılamadığından ödülünü çalışma arkadaşı Elsa Saade aldı. Kaos GL adına ödül derneğin kurucularından Ali Erol, Uluslararası Hrant Dink Ödülü Komite Başkanı Ali Bayramoğlu'nun elinden aldı.

17.9.2015 / VAN İPEKYOLU

aldı. Kaos GL adına ödül derneğin kurucularından Ali Erol, Uluslararası Hrant

Dink Ödülü Komite Başkanı Ali Bayramoğlu'nun elinden aldı.

Ödüllerin sahiplerine verilmesinin ardından tören sona erdi. DİHA

16.9.2015 / KIBRIS GAZETESİ
İstanbul'da yedincisi gerçekleştirilecek Hrant Dink Uluslararası İnsan Hakları Ödül Töreni, New York, Kaliforniya ve Paris'in yanı sıra ilk kez Lefkoşa'da canlı bağlantı ile takip edilebilecek. İstanbul'da bugün gerçekleşecek tören, Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği ile Hrant Dink Vakfı işbirliğiyle Dayanışma Evi'nde 20.00 - 22.00 saatleri arasında canlı yayında izlenebilecek. Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği (AHDR)'den verilen bilgiye göre, bu ödülle, Hrant Dink Vakfı, demokratikleşme ve insan

Hrant Dink Ödülleri Badawi ve Kaos GL'ye

Uluslararası Hrant Dink Ödülleri dün akşam İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu.

Bu yıl yedincisi düzenlenen ödüller, Suudi ara-

19.9.2015 / YENİGÜN (İSTANBUL)

Hrant Dink Ödülleri Samar Badawi ve Kaos GL'nin...

17.9.2015 / BİZİM GAZETE

Uluslararası Hrant Dink Ödülleri İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Bu yıl yedincisi düzenlenen ödüller, Suudi Arabistan'dan kadın hakları savunucusu Samar Badawi'ye ve Türkiye'de LGBT hakları ve özgürlükleri alanında çalışan Kaos GL dergisine verildi.

Badawi'nin, "Kadın hakları savunucusu alanında öncü bir ses olması ve ülkesindeki insan hakları savunucularının uğradığı baskılar konusunda uluslararası farkındalık yaratması", Kaos GL'nin de "Lezbi-

yen, gey, biseksüel ve translara (LGBT) yönelik şiddetin artarak devam ettiği Türkiye'de, LGBT hakları konusunda en köklü, istikrarlı ve etkili çalışmaları sürdüren inisiyatif olması" nedeniyle ödüle layık görüldüğü açıklandı.

Törenin açılışını, Bülent Ortaçgil'in "Bu su hiç durmaz" adlı şarkısıyla Ceylan Ertem yaptı. Daha sonra, Lübnanlı müzisyen Eileen Khatchadourian sahne aldı. Gecede, '1915 ışıklar' ve '2015 ışıklar' adlı iki video da gösterildi. 2015 yılı Uluslararası Hrant Dink Ödülleri'nin

sahipleri ise gecenin sonunda açıklandı. Yurtdışına çıkış yasağı nedeniyle törene katılamayan Samar Badawi'nin ödülünü, çalışma arkadaşı Elsa Saade, Hrant Dink Vakfı Başkanı Rakel Dink ve 2014 yılı Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün sahibi Şebnem Korur Fincancı'nın elinden aldı.

Saade, konuşmasında, temel insan hakları uğruna hayatını tehlikeye atan Badawi'nin, hayal kurarak ve hayallerinin peşinden koşarak binlerce Suudi kadına ilham kaynağı olduğunu söyledi. (DHA)

16.9.2015 / HABERTÜRK

Hrant Dink Ödülleri sahiplerini buldu

ULUSLARARASI Hrant Dink ödülleri, İstanbul Kongre Merkezi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu. Ödüller, Suudi Arabistan'dan kadın hakları savunucusu Samar Badawi ile Türkiye'de LGBT'lilerin hakları ve özgürlükleri için yayın yapan Kaos GL Dergisi'ne verildi. Yurtdışına çıkış yasağı nedeniyle törene katılamayan Samar Badawi'nin ödülünü, çalışma arkadaşı Elsa Saade, Hrant Dink Vakfı Başkanı Rakel Dink ve 2014 yılı Uluslararası Hrant Dink Ödülü sahibi Şebnem Korur Fincancı'nın elinden aldı. Kaos

Hrant Dink Vakfı bünyesinde, Ermeni Araştırmaları ve Türkiye’de azınlıklar alanında bir uzmanlık ve araştırma kütüphanesi kurma çalışmaları 2015 sonuna doğru tamamlandı. Özel arşiv ve koleksiyonlarla zenginleştirilecek olan kütüphane ve ona bağlı arşivde, 20 bin kitap ve süreli yayının yanı sıra, DVD, kaset, harita gibi kaynaklar da yer alıyor. Kütüphaneye kaydedilmiş tüm kaynakları, hrantdink.org/library adresindeki çevrimiçi katalog üzerinden görüntülenebilir.

HRANT DİNK ARŞİVİ Hrant Dink Vakfı’nın en önemli çalışmaları arasında yer alan *Hrant Dink Arşivi*, Hrant Dink’in düşüncelerini yeni kuşakların hizmetine sunmayı amaçlıyor.

Bu doğrultuda, arşiv disiplini içerisinde yürütülen çalışmada, Hrant Dink’in yazı ve fotoğraflarından oluşan kapsamlı bir külliyat oluşturuldu. Arşiv çalışması, sadece Hrant Dink isminin nelere tekabül

ettiğini göstermesi açısından değil, çok değer verdiği gençlerin onun düşüncelerinden ilham alması açısından da önem taşıyor. Bu birikimden yararlanmak isteyen kişilerin empati, diyalog, eleştirel düşünce ve sorgulayıcı yaklaşımla, düşünce hayatına tekrar tekrar katkı sağlaması en büyük kazanım olacaktır.

Hrant Dink Arşivi çalışmaları, Yazı Arşivi, Görsel Arşiv ve Belge Arşivi olarak üç ana başlık altında devam ediyor.

BELGE ARŞİVİ

Hrant Dink’e ait yazışmalar, mektuplar, basın açıklamaları, taziye mektupları ile Hrant Dink’e adanmış etkinliklerin arşivlenmesiyle devam ediyor.

YAZI ARŞİVİ

Hrant Dink’in Agos, BirGün ve Yeni Binyıl gazetelerinde yayımlanmış yazıları ile Marmara gazetesinde ‘Çutag’ ismiyle yazdığı Ermenice kitap tanıtımları bir araya getirildi. Hrant Dink ile yapılmış röportajlar ve 19 Ocak 2007 öncesine ait Hrant Dink’le ilgili yazılmış

HRANT DİNK VAKFI KÜTÜPHANESİ

88

HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY

Within the body of the Hrant Dink Foundation the process of founding of a research library specialized on Armenian Studies and minorities in Turkey was completed. With the capacity of 20,000 volumes, and currently featuring books, periodicals, photographs, DVDs, tapes and maps, the Library and its archive will be expanded further thanks to the exclusively donated private archives and collections. The Library catalogue can be accessed online at hrantdink.org/library-en.

HRANT DİNK ARCHİVE The *Hrant Dink Archive*, one of the most crucial pillars of the Hrant Dink Foundation, aims to put Hrant Dink’s thoughts into service for new generations.

In line with this aim, an entire corpus composed of Hrant Dink’s writings and photographs has been compiled. The Archive is important not only because it shows what Hrant Dink’s name corresponds to, but

also because it gives inspiration to young people who were very much valued by Hrant Dink himself. The biggest achievement will be recurrent contributions of the people, who benefit from his archive, to the world of thought with empathy, dialogue and critical thinking.

The *Hrant Dink Archive* continues to enlarge its Writings Archive, Visual Archive and Documents Archive.

DOCUMENTS ARCHİVE

Hrant Dink’s correspondences, letters, press releases, and letters of condolence are still being archived.

WRITINGS ARCHİVE

The articles of Hrant Dink that were published in Agos, BirGün and Yeni Binyıl newspapers and the book critics that he wrote in Armenian under the pen name ‘Çutag’ for the Marmara newspaper were compiled. The interviews made with Hrant Dink as well as the articles and news items written about Hrant Dink before

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: RIFAT DEDEOĞLU

makale ve haberler, bu arşivde toplandı. Hrant Dink'in katledilmesinin ardından yazılı ve görsel basında çıkan haberlerin günlük olarak arşivlenmesi devam ediyor.

GÖRSEL ARŞİV

Hrant Dink'in katıldığı toplantılar, televizyon programları, konferansların video ve ses kayıtları ile Hrant Dink'in katledilmesinden önce ve sonra yapılmış belgesel, kısa film ve şarkıların arşivlenmesine devam ediliyor.

Dink'in çocukluk, gençlik, aile, çalışma hayatına ait fotoğraflar, 19 Ocak 2007 sonrası cenazenin, anmaların, dava duruşmalarının ve Dink'in anısına yapılan toplantıların fotoğrafları Fotoğraf Arşivi'nde toplanıyor.

Hrant Dink Arşivi'ni geliştirmek için Hrant Dink'e ait her tür yazı, konuşma, kayıt, fotoğraf ve belgeyi bizlerle paylaşmanızı bekliyoruz.

DİRAN BAKAR ARŞİVİ Avukat Diran Bakar, 40 yıllık meslek hayatının büyük bölümünü, gayrimüslim cemaatlere ait vakıfların el konan mülkleri konusundaki adaletsizliklerle mücadele ederek geçirdi.

2002 yılında, Hrant Dink'e verdiği bir röportajda, "36 Beyanname"ne yıllarımı vererek onunla boğuştum, o nedenle en ufak bir iyileştirmeyi dahi olumlu karşılıyorum" demesi, haksızlıklara karşı mücadelede kararlılığının ve inancının bir ifadesiydi.

Aynı zamanda Agos gazetesinin ilk imtiyaz sahibi ve Yazı İşleri Müdürü olan Bakar, 30 Mart 2009 tarihinde vefat etti. Bakar'ın avukatlığını üstlendiği dava dosyalarını da içeren yaklaşık 40 bin adet belge, ailesinin izniyle dijital ortama aktarıldı. *Diran Bakar Arşivi*'nden yararlanmak isteyenlerin belgelere ulaşmasını kolaylaştırmak amacıyla tasnifleme işlemi devam etmektedir.

January 19th, 2007, were collected in the Newspapers-Journals Archive. The daily archiving effort of news covered in the media after the murder of Hrant Dink still continues.

VISUAL ARCHIVE

The video and voice recordings of the meetings, TV programs, conferences that Hrant Dink attended as well as the documentaries, short movies and songs are still being archived.

Photographs of Hrant Dink in his childhood, youth, family, and work life as well as the funeral, commemorations, trials and meetings that took place after January 19th, 2007 are being collected in the Photograph Archive.

To further improve the *Hrant Dink Archive*, you are welcome to share with us all kinds of writings, speeches, records, photographs and documents of and related to Hrant Dink.

DİRAN BAKAR ARCHIVE Attorney Diran Bakar spent most of his 40 years career fighting against the injustices caused by the confiscation of properties owned by the non-Muslim community foundations.

In an interview with Hrant Dink in 2002, Mr. Bakar said "I have struggled with the 36 Declaration dedicating my years; therefore I consider even a slightest improvement as a positive step." This demonstrates how determined and dedicated he was in his fight with injustice.

Diran Bakar, who was the first publisher and chief editor of Agos weekly, passed away on March 30th, 2009. With the permission of his family, 40 thousand documents of 650 case files that he had been working on were transferred to digital media. We continue our classification efforts to enable an easy access to the *Diran Bakar Archive*.

HAGOP AYVAZ ARŞİVİ Türkiye tiyatro tarihinin unutulmaz isimlerinden Hagop Ayvaz'ın sanat hayatı ve yaşamı boyunca topladığı tiyatro tarihiyle ilgili binlerce fotoğraf, makale, dergi, kitap ve belgelerin arşivlenmesine 2011 yılının Nisan ayında başlandı.

Figüran olarak 1929 yılında başladığı tiyatroya, sergilediği ve yazdığı oyunlarla yaşamının sonuna kadar emek veren Hagop Ayvaz, aynı zamanda Türkiye'nin en uzun süre yayımlanan Ermenice tiyatro dergisi olma özelliğine sahip 'Kulis'i, 1946-1996 yılları arasında aralıksız yayımladı.

Hagop Ayvaz'ın Türkiye'nin tiyatro tarihine ışık tutan arşivi, birçok araştırmacı ve tiyatrocunun için son derece önemli bir kaynak olma özelliği taşıyor. Arşivde, 10 bine yakın fotoğraf, oyun davetiyeleri ve gazete kupürlerinin yanı sıra, Türkiyeli önemli tiyatrocuların hayatları ve tiyatro oyunları üzerine makaleler bulunuyor. Arşiv, aynı zamanda Türkiye'de tiyatro sanatının

gelişimine katkıları göz ardı edilen, pek çoğu unutulmuş gayrimüslim tiyatrocular ve tiyatro çalışanlarının eserlerini de gün yüzüne çıkarıyor.

Arşiv, Hagop Ayvaz'ın ardında bıraktığı bu değerli mirasın kalıcı olmasını ve arşivin dijital ortama aktararak kolay ulaşılır bir kaynak haline gelmesini amaçlıyor.

Şimdiye kadar Türkiye tiyatro tarihine ilişkin yaklaşık altı bin fotoğraf ve belge ayrı ayrı zarflanarak arşiv sistematığı içerisinde numaralandırıldı. Zarflanan fotoğrafların yaklaşık üç bini taranıp bilgisayar ortamına aktarıldı ve 4.700 kadar fotoğrafın tüm bilgileri ve açıklamaları Ermenice ve Türkçe dillerinde kayıt altına alındı.

Projenin hedefleri arasında, tasnif edilmekte olan fotoğraf ve belgelerden yararlanılarak sergi açmak, internet sitesi kurmak ve kaynak bir kitap yayımlamak bulunuyor.

HRANT DINK VAKFI KÜTÜPHANESİ

90

HRANT DINK FOUNDATION LIBRARY

HAGOP AYVAZ ARCHIVE The archiving project that started in April 2011 covers thousands of photos, articles, documents, magazines and books about theatre history that Hagop Ayvaz, the unforgettable figure in the Turkish theatre history, collected throughout his life.

He made outstanding efforts in theatre where he had started as a walker-on the stage in 1929, with the plays he wrote, with the plays he performed and put on the stage. Meanwhile, he regularly published Turkey's longest issued Armenian theatre magazine 'Kulis' between 1946-1996.

The archives of Hagop Ayvaz shed light on Turkey's history of theatre and serve as a very significant source for a great number of researchers and artists. In addition to an approximate of 10 thousand photos, the archive contains the invitation cards to plays, newspapers clippings and articles about the lives and works of prominent theatre artists. Moreover, the

archive unearths the great efforts of the non-Muslim artists and theatre workers whose contributions to the artistic development in Turkey have been ignored and/or forgotten.

This project aims to make this valuable archive permanent and to turn it into an easily accessible source by means of transferring all the documents into a digital platform.

Up to now, almost six thousand photos and documents about the history of theatre have been enveloped one by one and re-enumerated in an excel database for enabling easy-to-find searches. Three thousand of the enveloped photographs have been scanned and the four thousand and seven hundred of them have been listed with information notes in Turkish and Armenian.

Creating a website from all the rearranged photos and documents, holding an exhibition, and publishing a reference book are amongst the goals of this project.

**İSTANBUL
ERMENİ
VAKIFLARI
ARŞİVİ**

Mart 2011 – Aralık 2012 tarihleri arasında, *İstanbul Ermeni Vakıflarının El Konan Müllkleri* çalışma kapsamında, İstanbul'daki 17 Ermeni vakfının arşivinde çalışmalar yürütüldü.

Arşivlerini, bu çalışma için bize açan vakıfların tüm belgeleri, taşınmazlarla ilgili olmasalar da dijital ortama aktarıldı ve sınıflandırıldı. Arşivlerdeki çalışmalarda araştırmacılara, 16 gönüllü yardımcı oldu. Proje kapsamında, mevcut arşiv belgelerinden yaklaşık 35 bin Türkçe belgenin tasnifleme işlemi ve Ermenice, Osmanlıca, Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Yunanca dillerinde olan yaklaşık 42 bin belgenin Türkçeye tecüme çalışması tamamlandı.

Dijital ortama aktarılan yaklaşık 77 bin belge, Ermeni Patrikhanesi ile yazışmalar, tapular, vaftiz kayıt defterleri, fermanlar, öğrenci kayıtları, karneler, ders notları, fotoğraflar, fatura ve makbuz gibi Ermenice, Osmanlıca, Türkçe ve çeşitli dillerdeki malzemeleri içeriyor. Hrant Dink Vakfı'nda bulunan dijital arşiv, herkesin kullanımına açık olacaktır.

Arşivleri dijital ortama aktarılan vakıflar

- Beyoğlu Surp Ğazar Ermeni Katolik Mihitryan Mektep ve Manastırı Vakfı (Bomonti Ermeni Katolik İlköğretim Okulu)
- Beykoz Surp Nigoğayos Ermeni Kilisesi Vakfı
- Beyoğlu Anarad Hığutyun Ermeni Katolik Rahibeler Manastırı ve Mektebi Vakfı
- Boyacıköy Surp Yerits Mangants Ermeni Kilisesi Vakfı
- Elmadağ Surp Agop Ermeni Hastanesi Vakfı
- Galata Surp Krikor Lusavoriç (Cercis) Ermeni Kilisesi Vakfı
- Gedikpaşa Protestan Kilisesi ve Mektebi Vakfı
- Halicioğlu Surp Asdvadzadzin Ermeni Kilisesi ve Kalfayan Yetimhanesi Vakfı
- Karaköy Surp Pirgiç Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Kocamustafapaşa Anarad Hığutyun Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Kumkapı Surp Harutyun Ermeni Kilisesi ve Mektebi Vakfı
- Kuzguncuk Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi Vakfı
- Ortaköy Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Şişli Karagözyan Ermeni Yetimhanesi Vakfı
- Topkapı Surp Nigoğayos Ermeni Kilisesi, Levon Vartuhyan Mektebi ve Mezarlığı Vakfı
- Üsküdar Surp Garabed Ermeni Kilisesi Vakfı
- Yeniköy Küd Dıpo Surp Asdvadzadzni Ermeni Kilisesi Vakfı

**ARCHIVE OF
ARMENIAN
FOUNDATIONS
IN ISTANBUL**

Within the scope of study on the *Seized Properties of Armenian Foundations in Istanbul*, archiving work was carried out in the archives of 17 Armenian foundations from March 2011 to

December 2012. All documents of foundations which opened their archives to us were digitalised and classified including those archives on immovable properties as well as others. 16 volunteers helped the researchers during the archiving effort. As part of this project, we have finished classification of app. 35,000 Turkish documents and translation of app. 42,000 documents written in Ottoman Turkish, Armenian, French, German, Italian and Greek.

There are about 77,000 digitalized documents that include various materials such as correspondences with the Armenian Patriarchate, title deeds, registers of baptism, Edicts of Sultans, students' school registers, school reports, course materials, photographs, invoices, receipts mostly in Armenian, Ottoman Turkish and Turkish. Digital archives kept at the Hrant Dink Foundation will be open for everybody.

Foundations whose archives have been digitalized are as follows:

- Beyoğlu Anarad Hığutyun Armenian Catholic Nuns' Monastery and School Foundation
- Beyoğlu Surp Ğazar Armenian Catholic Mihitryan School and Monastery Foundation (Bomonti Armenian Catholic Primary School)
- Beykoz Surp Nigoğayos Armenian Church Foundation
- Boyacıköy Surp Yerits Mangants Armenian Church Foundation
- Elmadağ Surp Agop Armenian Hospital Foundation
- Galata Surp Krikor Lusavoriç (Cercis) Armenian Church Foundation
- Gedikpaşa Armenian Protestant Church and School Foundation
- Halicioğlu Surp Asdvadzadzin Armenian Church and Kalfayan Orphanage Foundation
- Karaköy Surp Pirgiç Armenian Catholic Church Foundation
- Kocamustafapaşa Anarad Hığutyun Armenian Catholic Church Foundation
- Kumkapı Surp Harutyun Armenian Church and School Foundation
- Kuzguncuk Surp Krikor Lusavoriç Armenian Church Foundation
- Ortaköy Surp Krikor Lusavoriç Armenian Catholic Church Foundation
- Şişli Karagözyan Armenian Orphanage Foundation
- Topkapı Surp Nigoğayos Armenian Church, Levon Vartuhyan School and Cemetery Foundation
- Üsküdar Surp Garabed Armenian Church Foundation
- Yeniköy Küd Dıpo Surp Asdvadzadzni Armenian Church Foundation

HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI, HRANT DİNK'İN HAYALLERİNİ, MÜCADELESİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULMUŞ OLAN HRANT DİNK VAKFI'NIN ÇATISI ALTINDA, DİYALOG, BARIŞ VE EMPATİ KÜLTÜRÜNÜ GELİŞTİRECEK YAYINLAR YAPAR.

YAYINLAR PUBLICATIONS

HRANT DINK FOUNDATION PUBLICATIONS PUBLISHES WORKS THAT SUPPORT THE DEVELOPMENT OF A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY. IT IS PART OF THE HRANT DINK FOUNDATION WHICH WAS ESTABLISHED FOR THE PERPETUATION OF THE VISION, STRUGGLE, MESSAGE AND IDEALS OF HRANT DINK.

BU TEMEL İLKELER İŞİĞİNDE,

- TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİ, KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN BİR ZENGİNLİK, FARKLILIĞIN BİR HAK OLARAK KABUL GÖRMESİ, TOPLUMLAR ARASINDAKİ KÜLTÜREL İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA MİLLİYETÇİLİKTEN, IRKÇILIKTAN VE AYRIMCILIKTAN ARINDIRILMIŞ, ÇOCUKLARA VE GENÇLERE YÖNELİK PROJELERİ DE KAPSAYAN AKADEMİK VE AKADEMİ DIŞI YAYINLAR YAPMAYI;
- TÜRKİYE'DE ÇOĞU ZAMAN YÜZEYSEL BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLEN, GÜNCEL, SİYASAL-TOPLUMSAL-KÜLTÜREL TARTIŞMALARA İLİŞKİN DERİNLEMESİNE SORULAR SORMAYA OLANAK TANIYAN TELİF VE ÇEVİRİ ESERLERE DAYALI DİZİLER OLUŞTURMAYI;

- HRANT DİNK VAKFI'NIN KURMAYI AMAÇLADIĞI, ERMENİ ARAŞTIRMALARINA ODAKLANAN BİR ENSTİTÜNÜN TEMELLERİNİ OLUŞTURMAYA YÖNELİK OLARAK, ERMENİLERİN TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE YAŞANTISIYLA İLGİLİ YAYINLAR YAPMAYI;
- HRANT DİNK'İN BÜTÜN YAZILARINI VE KONUŞMALARINI YAYIMLAYARAK, ONUN FİKİRSEL MİRASININ YAYGINLAŞMASINA VE GELECEK NESİLLERE AKTARILMASINA ARACILIK ETMEYİ;
- HRANT DİNK'İN, MİLYONLARCA İNSANIN YÜREĞİNE NÜFUZ ETMESİNİ SAĞLAYAN, İÇTEN VE DEMOKRAT TAVRININ TAKİPÇİSİ OLARAK, AYRIMCILIĞA MARUZ KALAN GRUPLARIN SESLERİNİ DUYURMALARINI SAĞLAYACAK, GENİŞ HALK KİTLELERİNE ULAŞMAYI HEDEFLEYEN KİTAPLAR YAYIMLAMAYI HEDEFLER.

IN THE LIGHT OF THESE FOUNDING PRINCIPLES, PUBLICATIONS HAS THE FOLLOWING AIMS:

- TO PUBLISH ACADEMIC AND NON-ACADEMIC PUBLICATIONS AS WELL AS PROJECTS ORIENTED TOWARDS CHILDREN AND YOUNG PEOPLE PURGED OF NATIONALISM, RACISM AND DISCRIMINATION, TOWARDS THE DEMOCRATISATION OF TURKEY, THE ESTABLISHMENT OF AN UNDERSTANDING OF CULTURAL DIVERSITY AS A FUNDAMENTAL VALUE AND 'DIFFERENCE' AS A RIGHT; AND THE DEVELOPMENT OF CULTURAL RELATIONS BETWEEN THE PEOPLES OF ALL COUNTRIES.
- TO CREATE SERIES FORMED OF ORIGINAL AND TRANSLATED WORKS THAT WILL ENABLE THOROUGH AND IN-DEPTH INQUIRIES IN THE DOMAIN OF CONTEMPORARY, POLITICAL-SOCIAL-CULTURAL DEBATES WHICH ARE ALL TOO OFTEN

CONDUCTED IN A SUPERFICIAL MANNER IN TURKEY.

- TO PUBLISH WORKS ON ARMENIAN HISTORY, CULTURE AND EVERYDAY LIFE WITH A VIEW TO ESTABLISHING THE FOUNDATIONS OF AN INSTITUTE FOCUSING ON ARMENIAN STUDIES WHICH THE FOUNDATION AIMS TO FOUND.
- TO PUBLISH THE COMPLETE WRITINGS AND SPEECHES OF HRANT DINK AND TO FACILITATE THE DISSEMINATION AND TRANSMISSION TO FUTURE GENERATIONS OF HIS INTELLECTUAL HERITAGE.
- WITH CONTINUED DEDICATION TO HRANT DINK'S SINCERE AND DEMOCRATIC APPROACH THAT PENETRATED THE HEARTS OF MILLIONS OF PEOPLE, TO PUBLISH BOOKS TARGETING THE WIDER MASSES TOWARDS GIVING VOICE TO GROUPS SUBJECTED TO DISCRIMINATION.

HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI

HRANT DINK FOUNDATION
PUBLICATIONS

TÜYAP KİTAP FUARLARI Hrant Dink Vakfı Yayınları, TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. ve Türkiye Yayıncılar Birliği işbirliğiyle 7-15 Kasım tarihleri arasında düzenlenen 34. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı'na katıldı. Fuar süresince, 2015 yılında Hrant Dink Vakfı Yayınları tarafından yayımlanan kitaplara ziyaretçiler yoğun ilgi gösterdi.

TUYAP BOOK FAIRS Hrant Dink Foundation Publications took part in the 34th International Istanbul Book Fair from November 7th to 15th, organised by TUYAP Fairs in partnership with Publishers Association of Turkey. During the fair, visitors showed great interest in the books published by the Hrant Dink Foundation Publications.

AJANDA 2016 Hrant Dink Vakfı'nın her yıl yayımladığı ajandanın 2016 yılı teması 'Oyunlar' oldu. Ajandada, 'Barbie', 'Saklambaç', 'Seksek' gibi unuttuğumuz veya hiç unutamadığımız oyunlara; 'Anne Frank'ın bilyeleri', 'Gelane, Hablo ve Holane', 'Küçük Ayşe', 'Türkiye üzerine oynanan oyunlar' gibi toplumsal olaylar ile oyunların ilişkisine değinen metinler yer alıyor.

Sanattan siyasete, tarihten toplumsal cinsiyete birçok farklı konu çerçevesinde aktarılan 53 metin, 64 farklı görselle buluşarak, okuyucuya eğlenceli olduğu kadar bilgilendirici bir içerik de sunuyor. Ajandaların akıllı telefonlara hapsedildiği günümüz dünyasında, Hrant Dink Vakfı 2016 ajandası, oyunların bilinmeyen yönlerini keşfetmemizi sağlıyor. Bu haliyle yalnızca bir ajanda değil, aynı zamanda ufuk açıcı ve ilham verici bir hafıza defteri niteliği de taşıyor.

Ajandada resmî tatillerin yanı sıra, Müslümanların, Alevilerin, Ermenilerin, Rumların, Süryanilerin,

Musevilerin, Ezidilerin ve Kürtlerin kutladığı bayram ve özel günlerin de bir listesi yer alıyor.

Hrant Dink Vakfı Yayınları'nın bundan önce yayımladığı ajandaların temaları '1915' (2015), 'Sokaklar' (2014), 'Sınırlar' (2013), 'Davalar' (2012), 'Kalabalıklar' (2011) ve 'Ermenistan'dı' (2010).

AGENDA 2016 The agenda prepared each year by the Hrant Dink Foundation is themed for 2016 as 'Games'. The 2016 Agenda, does not only include games of different eras that we forgot or always remember, such as 'Barbie', 'Hide and Seek', 'Hopscotch' but also brief texts on many social events and their influence on the games such as 'Anne Frank's Marbles', 'Gelane, Hablo ve Holane', 'Little Aisha', 'Games Played Upon Turkey'.

The agenda presents informative as well as entertaining 53 texts and 64 photographs ranging from arts to politics, history to gender. In today's world where the agendas are captured within the technological devices, Hrant Dink Foundation 2016 agenda gives us the opportunity to discover the unknown aspects of games. In this regard, beyond a planner, the agenda has also the value of being an inspiring and stimulating memory book.

In addition to the official holidays, the agenda also involves a list of important dates and feasts for

Muslims, Alevis, Armenians, Greeks, Assyrians, Jews, Yezidis, and Kurds. The previous agendas of the Hrant Dink Foundation Publications were themed as 1915 (2015), Streets (2014), Borders (2013), Trials (2012), Crowds (2011), and Armenia (2010).

SESSİZLİĞİN SESİ III

ANKARALI ERMENİLER KONUŞUYOR

Serisinin üçüncü kitabı olan *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor*'un İngilizcesi yayımlandı. Kitap, Hrant Dink Vakfı'nın 2011 yılından bu yana sürdürdüğü, Anadolu Ermenilerini konu alan sözlü tarih projesinin bir ürünü. Proje kapsamında yapılan 40 mülakatın 10 tanesine yer veren Ankaralı Ermeniler Konuşuyor, İstanbul, Ankara ve Avusturya'da yaşanan farklı hayatları ve 'Ermenilik' hallerini, kişilerin kendi anlatımları ile sayfalarına taşıyarak, okur ile anlatıcı arasında diyalog kurmayı amaçlıyor. Mülakat yapılan kişiler, yaşamını Ermeni kimliğiyle sürdürenlerin yanı sıra, kimliğini gizleyerek yaşayan, Müslümanlaştırılmış Ermeni bir ailede doğup daha sonra Ermeni kimliğine dönen ve yaşamlarına Müslümanlaştırılmış Ermeni olarak devam eden Ankaralılarından oluşuyor. Tarihçi Raymond H. Kévorkian'ın giriş yazısı ve sosyolog Özgür Bal'ın sonsözleriyle sunulan kitapta, bu kişilerin aile tanıklıklarına ve bugün yaşadıklarına birinci ağızdan tanık olacaksınız.

1915: ERMENİ SOYKIRIMI

Gazeteci Hasan Cemal'in yazdığı ve 2012 yılında Everest Yayınları tarafından Türkçe yayımlanan '1915: Ermeni Soykırımı' kitabının Türkçe hariç tüm dillerde yayın haklarını satın alan Hrant Dink Vakfı Yayınları, kitabın Doğu Ermenicesinin ardından İngilizcesini yayımladı. Vakıf, kitabı çeşitli dillerde yayımlama çalışmalarını yürütüyor. Kitabın önümüzdeki yıllarda Fransızca ve İtalyancası da yayımlanacak.

SOUNDS OF SILENCE III

ANKARA'S ARMENIANS SPEAK AND WAR

Ankara's Armenians Speak, the third book of the 'Sounds of Silence' series, is published in English. The book is a product of Hrant Dink Foundation's oral history Project on Armenians in Anatolia that has been carried out since 2011.

The book, which compiles 10 out of the 40 interviews, is a narration of Armenian lives and differing experiences of Armenianness as it is told by people living in İstanbul, Ankara and Austria. The aim is thus to establish a dialogue between readers and the narrator. The interviewees are those who were born as Armenians and continued to live as such as well as those who hide their identity, who were born as Islamized Armenians and returned to their Armenian identity later or who are still living as Islamized Armenians.

The book, with an introduction by Raymond Kévorkian and concluding remarks by Özgür Bal, will make you witness the experiences of family stories and their current predicaments.

1915: ARMENIAN GENOCIDE

The book '1915: Armenian Genocide' penned by Hasan Cemal was published in Turkish by Everest Publication in 2012. Hrant Dink Foundation Publications purchased the publication rights of the book in all languages except Turkish and following the publication in Eastern Armenian, published the book in English. The Foundation continues its work to publish the book in different languages. The book will be published in French and in Italian in the forthcoming years.

**SESSİZLİĞİN
SESİ IV
İZMİTLİ
ERMENİLER
KONUŞUYOR**

Hrant Dink Vakfı'nın 2011 yılından bu yana sürdürdüğü Anadolu Ermenileri Sözlü Tarih Projesi'nin ürünü olan 'Sessizliğin Sesi' serisinin dördüncü kitabı, İsveç Konsoloslugu'nun desteğiyle yayımlandı.

Sessizliğin Sesi IV - İzmitli Ermeniler Konuşuyor, proje kapsamında yapılan 30 mülakatın dokuzunu kapsıyor. Mülakatlar, İstanbul, Yerevan ve Kanada'da yaşanan farklı hayatları ve 'Ermenilik' hallerini, kişilerin kendi ağzlarından aktararak, okurla kişiler arasında bir diyalog kurmayı hedefliyor. Proje koordinatörlerinden, gazeteci Ferda Balancar'ın yazdığı önsöz ve Kocaeli Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde araştırma görevlisi olan E. Aras Ergüneş'in kaleme aldığı sonsöz, kitaba önemli birer katkı sunuyor. Kitapta, ayrıca, İzmit ve çevresinde yaşamış Ermenilere ait şarkı sözleri ve tekerlemelerden oluşan bir seçki yer alıyor.

Bizleri Ermeni toplumunun hafızasında bir yolculuğa

çıkararak *İzmitli Ermeniler Konuşuyor*, serinin diğer kitaplarında olduğu gibi, tehcir ve soykırım anılarının aile kuşakları arasında aktarım şekillerine örnekler sunarak, Ermeni toplumunun taşıdığı 'kendi' ve 'öteki' algısına dair ipuçları veriyor.

"Sessizlik, öncelikle, Soykırım'ı doğrudan ya da önceki kuşakların aktarımı dolayısıyla yaşamış kuşaklar için, bu travmadan uzaklaşarak, gündelik hayatlarını sürdürme imkânı tanır. (...) Sessizlik zırrının sağladığı ikinci işlev ise bireysel değil, toplumsal bir kaygı taşır. Soykırım deneyimini yaşamış kuşaklar, kendilerinden sonraki kuşakların hayatlarına bu travmayı taşımamak, onlara pürüzsüz bir hafıza alanı yaratmak adına, travmalarını bir yük olarak mezara kadar taşımayı görev bilmişlerdir. Bunu yapmanın imkânı, kendilerine sorulan sorular karşısında sessiz kalmaktan ve bu hasleti sonraki kuşaklara aktarmaktan geçer."

E. Aras Ergüneş, sonsözden

**SOUNDS OF
SILENCE IV
İZMİT'S
ARMENIANS
SPEAK**

As the product of the Anatolian Armenians Oral History Project the fourth book of the "Sound of Silence" series carried out by Hrant Dink Foundation since 2011 has been published with the support of

Consulate General of Sweden.

Sessizliğin Sesi IV - İzmitli Ermeniler Konuşuyor is composed of 9 out of the 30 interviews. While narrating different faces of being Armenian and different life stories of people living in Istanbul, Yerevan, and Canada, the interviews aim establishing a dialogue between readers and the narrators. The foreword written by Ferda Balancar, who is a journalist and one of the Project coordinators, and the afterword by E. Aras Ergüneş, who is a research assistant at Philosophy Department of Kocaeli University, contributed significant aspects to the book. The book also has a collection of lyrics and tongue twisters by the Armenians who lived at İzmit and its surrounding area. Like the other books of the series, *İzmit's Armenians*

Speak, which takes us to a journey by the memoirs of the Armenian society, gives us clues for the "self" and "other" perceptions of the Armenian society while giving examples on the deportation and genocide memories transmitted through generations.

"First, for the firsthand victims of the Genocide or those who experienced the Genocide by the intergenerational transmission of the stories of the former generations, silence provides a relief of shutting themselves off the trauma of the Genocide and the opportunity for carrying on with their daily life. (...) The second function of the shroud of silence comes with a public rather than an individual concern. The generations that have suffered from the Genocide considered it their duty to carry the burden of their trauma to the grave so that it wouldn't rub off on the lives of the succeeding generations and they could create an unblemished memory space for their progeny. The possibility to do this can only be achieved by responding the questions with silence and passing this high-mindedness onto posterity."

E. Aras Ergüneş, Afterword

ERMENİ SOYKIRIMI'NDA VICDAN VE SORUMLULUK

Hrant Dink Vakfı destekçilerinden Dr. Alper Öktem'in girişimi ve katkılarıyla, 2010 yılında hayata geçen Tarih Araştırma Teşvik Fonu, 1915'te sergilenen vicdanlı davranışların araştırılmasını,

o dönemde davranışlarıyla insanlığa örnek olan kişilerin bulunmasını, yaptıklarının günümüz toplumuyla paylaşılmasını, tarihin bir başka yüzünün yansıtılmasına yönelik araştırmaları teşvik edip desteklemeyi amaçlıyordu. 2013 yılında, fonun kapsamı genişletilerek, ismi 'Tarih ve Hafıza Araştırmaları Teşvik Fonu' olarak güncellendi. Ermeni Soykırımı'nda Vicdan ve Sorumluluk kitabı, 2014 yılına dek fon almaya hak kazanan çalışmalardan altısını kapsıyor. Teşvik Fonu jürisinden Taner Akçam'ın sunuş yazısı ve Ayşe Gül Altınay'ın kaleme aldığı önsöz, kitaba önemli birer katkı sunuyor.

"Soykırım sırasında Ermenileri kurtaran Müslümanların bulunup çıkarılması ve onurlandırılması, birçok bakımdan çok önemli. Birincisi, Türkiye hükümetlerinin inkâr

politikaları, en iyi ve doğru şekilde bu tür hikâyelerle çürütülür. İkincisi, yıllardır ideolojik beyin yıkama yoluyla düşünme yetisi dumura uğratılan insanlara, geçmişleriyle daha rahat yüzleşme imkânı verir. Tarihi, vicdan sahibi insanlar üzerinden anlamaya çalışmak ve konuşmaya başlamak, son derece güçlü bir demokratikleşme dinamiği de taşır. Üçüncüsü, bu hikâyeler, soykırımla yıkılmış olan Ermeni-Türk ilişkilerinin yeniden inşa edilmesine yardımcı olur. Birbirinden uzaklaşmış iki yakın halkı yeniden bir araya getirebilecek bir köprü vazifesi görür. Karşılıklı saygı temelinde, barış içinde bir arada yaşama düşüncesini kuvvetlendirir. Gelecek, bu vicdanlı insanlar üzerine; geçmişi unutmadan, yaşanmış kötülüklerin anlamını küçümsemeden, kalplerde ve vicdanlarda yıkılmış adalet duygusu kuvvetlendirilerek inşa edilebilir. Vicdanlı insanlara sahip çıkmak sadece birtakım başka amaçlara ulaşmak için yapılmaz; kendi vicdanımız için de bir sınavdır bu. Geçmişte hiç de çok değildi bu vicdanlı insanlar; çok olsalardı, zaten katliam olmazdı. Ama onların geçmişteki azlıkları, bize gelecek için çoklukları yaratma zorunluluğunu hatırlatıyor."

Taner Akçam, Sunuş

CONSCIENCE AND RESPONSIBILITY IN THE ARMENIAN GENOCIDE

The Fund for the Support of Historical Research, created with the kind assistance of Dr. Alper Öktem in 2010 aimed at promoting and supporting research geared towards revealing scrupulous

acts of conscience during the 1915 events, finding people who acted as a role model during that era, and thus reflecting a facet of history that has not been adequately researched. As of 2013, the scope of the fund, renamed as "History and Memory Research Fund", has been enhanced to include research on memory and the relationship between memory and history. The book, Conscience and Responsibility in the Armenian Genocide includes 6 of the research pieces that received funding until 2014. The introduction from Taner Akçam and the foreword by Ayşe Gül Altınay, who are jury members of the fund, has added very important contribution to the book.

"To find, reveal and honor Muslims who saved the Armenians during the genocide is important in many respects. First of all, such stories are the best and the

most reliable way to counter the Turkish government's denial policies. Second of all, it allows people, who have been indoctrinated and brainwashed with government propaganda for years, to make peace with the past. Trying to understand and starting to speak on history over the righteous people matter as an extremely powerful dynamic of democratization. Third of all, these stories help rebuild the Turkish-Armenian relations which was ruined after the Genocide. They serve as a bridge to bring two close peoples together once again. They reinforce the understanding of living in peace and harmony on the basis of mutual respect. The future can only be built with such righteous people, without forgetting the past, without trivializing the past misdeeds, and by strengthening the sense of justice that was lost in hearts and minds of the people. Righteous people are not defended to achieve solely ulterior motives, it is also a test for those with conscience. These righteous people were not so many in the past; after all if they were, the massacres would not have taken place. However, their rareness in the past reminds us the necessity of creating many in the future."

Taner Akçam, Introduction

MÜSLÜMANLAŞ- (TIRIL)MIŞ ERMENİLER KONFERANS TEBLİĞLERİ

“Pek çok tarihçi, 1915’te Müslümanlaş(tırıl)an Ermenilerin sayısının 200 bin civarında olduğunu tahmin ediyor. 200 bin değil, 100 bin olsun... Her birinin çocuklarını,

onların çocuklarını ve torunlarını düşündüğümüzde, ortaya şöyle bir tablo çıkıyor: Bugün Türkiye’de yaşayan birkaç milyon kişinin bir Ermeni nenesi, dedesi, büyük halası, teyzesi, amcası, kayınvalidesi, kayınpederi var. Dolayısıyla, milyonlarca insana değen bir meseleden bahsediyoruz. Bu konferans, bu önemli konunun tartışılması için bize yeni pencereler açarken, bir yandan da 1915’te yaşananların insani yönünü ve bıraktığı derin izleri anlamamıza yardımcı olacak, tarihle ve kendimizle yüzleşmemizin, yaşadığımız toplumun kültürel çeşitliliğiyle barışmamızın, farklı ayrımcılık ve şiddet türleri arasındaki ilişkileri görmeye başlamamızın da önünü açacaktır.”

Ayşe Gül Altınay, açılış konuşmasından

19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başı, Osmanlı coğrafyasında önemli siyasal ve toplumsal dönüşümlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Bu dönüşümlerden bazıları bireysel veya kitlesel din değiştirme deneyimlerini içermiştir. Bu çerçevede, çeşitli zamanlarda ve süreçler sonucunda Müslümanlaş(tırıl)an çok sayıda Ermeni olmuş, özellikle 1915-16 yıllarında Müslümanlaş(tırıl)an Ermenilerin sayısında önemli bir artış yaşanmıştır.

Hrant Dink Vakfı’nın ‘Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler’ başlıklı konferansı, Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü ve Malatya HAYDer’in işbirliği; Friedrich Ebert Vakfı, Chrest Vakfı ve Uluslararası Olof Palme Merkezi’nin desteğiyle, 2-4 Kasım 2013 tarihleri arasında, Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hall’da yapıldı. Konferansta sunulan tebliğlerden oluşan bu kitap, bir yandan Müslümanlaş(tırıl)mış Ermenilerin yaşadıklarını ve bu yaşamışlıkların bugünkü toplumsal yansımalarını araştırmaya ve duyurmaya, diğer yandan ise bu konu etrafındaki suskunluk katmanlarını ve bu suskunluğun kırılma sürecini tartışmaya katkı sunuyor.

THE PAPERS OF CONFERENCE ON ISLAMIZED ARMENIANS

“Many historians predict that the number of Islamized Armenians in 1915 was approximately 200 thousand. Let be it 100 thousand

not 200 thousand...When we consider their sons and daughters, their offspring and their grandchildren, the following picture develops: In the present days of Turkey, several million Turkish citizens have either Armenian grandmothers, grandfathers, aunts, uncles, mother in laws, father in laws. Therefore, we are speaking of an issue that touches upon millions. This conference gives us an opportunity to talk and discuss about this important subject as well as helps us understand the humanistic side of what had happened in 1915 and the deep scars it left. It will also pave the way for us to face with the history and even ourselves, reunite with the cultural variety in our society, and see the relation between different forms of discrimination and violence.

From the opening speech of Ayşe Gül Altınay

The turn of the 20th century was a period of significant social and political transformations in the Ottoman geography. Some of these transformations also include individual and mass experiences of religious conversion. Within this framework, in different periods and as a result of different processes, between the years of 1915-1916 in particular, the number of (forced) Islamized Armenians increased significantly.

The Conference on Islamized Armenians, organized by Hrant Dink Foundation with the cooperation of Boğaziçi University History Department and Malatya HAYDer, and with the support of Friedrich Ebert Foundation, Chrest Foundation, and Olof Palme International Center, took place at Boğaziçi University Albert Long Hall on November 2nd-4th, 2013. The book composed of ‘The Papers of Conference on Islamized Armenians’ seeks to address the experiences of Islamized Armenians and the social consequences of their experiences while trying to reveal the long silence on the subject of Islamized Armenians as well as recent forms of unsilencing.

HRANT DİNK ANMALARI

HRANT DINK MEMORIALS

DOĞU TOPLUMLARINI, BATIDAN AYIRAN
ÖNEMLİ BİR ÖZELLİK DE,
'LİDER', 'KAHRAMAN' VE 'İLAH'
YARATMASINDAKİ FARKLILIKTA
ARANMALI.
BİZİM KÜLTÜRÜMÜZDE BİRBİRLERİNE
ÇOK ÇABUK DÖNÜŞÜP,
RAHATLIKLA DA ÖRTÜŞEBİLEN
KAVRAMLAR BUNLAR.
BİR ÖNEMLİ ÖZELLİĞİMİZ DE KOLAY
YÜCELTİP, BİR O KADAR RAHAT
ALÇALTABİLMEMİZ İLAHLARIMIZI...

...KURTARICILAR BEKLEMİYİN,
KENDİ KENDİNİZİN İLAHI OLUN.
AKSİ TAKTİRDE, TARİHİ BOYUNCA
HİÇ İKTİDAR OLAMAMIŞ BİR HALKIN
ÇOCUKLARI, BÖYLE BİRBİRİMİZE KARŞI
İKTİDARCILIK OYNAR DURURUZ İŞTE.

İLAHLARA İLLALLAH

ENOUGH WITH
THE DIVINITIES

HRANT DİNK

BİRGÜN -
10 OCAK 1997
JANUARY 10TH, 1997

ONE OF THE MOST SIGNIFICANT
DIFFERENCES BETWEEN EASTERN AND
WESTERN SOCIETIES IS IN THE WAY
THEY CREATE 'LEADERS', 'HEROES'
AND 'DIVINITIES'.
IN OUR CULTURE, THESE CONCEPTS
SWIFTLY INTERCONVERT, AND EASILY
OVERLAP.
ANOTHER CHARACTERISTIC OF OUR
SOCIETY IS THAT WE NOT ONLY GLORIFY
EASILY BUT ALSO CARELESSLY DEMEAN
OUR DIVINITIES...

...DO NOT WAIT FOR SAVIOURS, BE YOUR
OWN DIVINITY. OTHERWISE, AS CHILDREN
OF A PEOPLE WHO HAS NEVER RULED
THROUGHOUT THE HISTORY, WE SHALL
KEEP PLAYING 'RULERSHIP' AGAINST
EACH OTHER.

Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı'nın sekizincisi, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji ve Tarih bölümlerinin ev sahipliğinde, 9 Ocak'ta yapıldı. 'Uluslararası Dayanışmalar: Irkçılık, Soykırım ve Yerleşimci Sömürgeciliğe Direnmek' başlıklı konferansın konuşu Angela Davis'ti.

Kaliforniya Üniversitesi – Santa Cruz Bilinç Tarihi ve Feminist Çalışmalar bölümlerinde fahri profesör olan ve akademik çalışmalarıyla olduğu kadar siyasal aktivizmiyle de tanınan Davis, üç Kürt kadın siyasetçinin Paris'te katledilmesini ve Ortadoğu'daki IŞİD saldırılarına karşı gösterilen tarihi direnişte kadınların rolünü değerlendirdi. Feminist mücadele içerisinde kadınların diğer meseleleri de sahiplenmesinin önemine dikkat çekerek, ABD'deki feminist harekete dair verdiği örneklerle, bu hareketin başta Kürt aktivistler olmak üzere dünyadaki tüm halkların mücadelelerine ilham verebileceğine vurgu yaptı. Konuşmasının devamında basın özgürlüğünün

gerekliliğine değinen Davis, medyanın biçimciliğinin ya da soyutluğun ötesine geçip, anlamlı bir ifade özgürlüğü için mücadele etmesi gerektiğinin altını çizdi.

Her yıl Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenen Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı'nın önceki konuşmacıları arasında Kaliforniya Üniversitesi'nden akademisyen-şehir sosyoloğu Loic Wacquant; dilbilim profesörü Noam Chomsky, Cairo American University Siyaset Bölümü'nden Rabab El-Mahdi; Britanyalı insan hakları ve LGBTİ eylemcisi ve Avrupa Parlamentosu üyesi Michael Cashman; Kanadalı gazeteci, yazar ve aktivist Naomi Klein; Britanyalı insan hakları hukukçusu Sir Geoffrey Bindman ve Hindistanlı yazar Arundhati Roy bulunuyor.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

HRANT DINK İNSAN HAKLARI
VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONFERANSI

BOGAZICI UNIVERSITY

HRANT DINK MEMORIAL LECTURE
ON FREEDOM OF EXPRESSION AND HUMAN RIGHTS

On January 9th, Boğaziçi University Department of Political Science and International Relations, Sociology Department, and History Department hosted the 8th annual Hrant Dink Memorial Lecture on Human Rights and Freedom of Expression with the title of "Transnational Solidarities: Resisting Racism, Genocide, and Settler Colonialism", and this year's guest speaker was Angela Davis.

As a Distinguished Professor Emerita in the History of Consciousness and the Feminist Studies Departments at the University of California – Santa Cruz, and a well-known political activist Angela Davis evaluated the murder of three Kurdish women in Paris, and the role and mission of the women as part of the historic resistance against ISIL. Davis underlined the importance of embracing the different issues within the feminist movement. In this respect, she emphasized "intersectionality" in the feminist movement, and stressed that the feminist movements in the US had a lot to learn from the movements all around the world,

and the Kurdish movement in particular considering the fact that it has a long history of struggle. While furthering her speech by emphasizing the need for a free press, she also mentioned the importance of struggle for a substantive freedom of speech that goes beyond formality and abstractions.

The annual Hrant Dink Memorial Lecture on Human Rights and Freedom of Expression previously hosted urban sociologist from California University Loic Wacquant; linguist Noam Chomsky; Rabab El-Mahdi from Cairo American University Department of Political Science; British human rights and LGBTI activist and member of European Parliament Michael Cashman; Canadian journalist, writer, activist Naomi Klein; British human rights lawyer Sir Geoffrey Bindman; and Indian writer and activist Arundhati Roy.

Sabancı Üniversitesi, İstanbul Politikalar Merkezi, Hrant Dink Vakfı ve Anadolu Kültür işbirliğiyle Hrant Dink anısına düzenlenen atölye çalışmalarının altıncısı, 5-6 Kasım tarihleri arasında, Karaköy'deki Minerva Han'da yapıldı. 'Sanat, Tiyatro, Sinema ve Edebiyatta Osmanlı Ermenileri Soykırımı' başlığı altında düzenlenen atölye çalışmalarına, Türkiye ve dünyadan birçok akademisyen ve araştırmacı katıldı.

Atölyenin ilk günü, Murat Cankara, Banu Karaca ve Carolyn Rapkevia'nın konuşmacı oldukları 'Kanon ve Savaş' başlıklı oturumla başladı. Ardından Jennifer Manoukian, Sernaz Arslan, Adnan Çelik ve Ergin Öpengin, 'Kanondaki Çatlaklar' adlı oturum kapsamında konuşmalar yaptılar. Atölye, Eric Nazarian, Esin Paça Cengiz ve Öykü Gürpınar'ın, 'Ravished Armenia'dan Ararat'a: Sinema ve Soykırım' ve Etienne Charriere, Melis Behlil ve Duygu Dalyanoğlu'nun 'Sinema ve Tiyatroda Çatlaklar' oturumları kapsamında yaptıkları sunumlarla devam etti. İlk günün 'Kendi Çatlaklarımızı Şekillendirme' başlıklı son oturumunda

ise Janice Okoomian, Çiğdem Mater ve Marianna Hovhannisyen konuşmacı olarak yer aldılar.

Atölyenin ikinci günü ise, Ararat Şekeryan ve Vicken Cheterian'ın yer aldığı 'Yazı, Tanıklık, Hayatta Kalma' oturumuyla başladı. David Kazanjian, Stefan Kristensen, Anna Barseghian ve Méliné Ter Minassian'ın konuşmalarına ayrılan 'Mahrem Arşivler'i; Helin Anahit, Eileen Claveloux ve Anita Toutikian'ın sunumlarıyla, 'Sanat, Toplumsal Cinsiyet, Hayatta Kalma' başlıklı oturum takip etti. Toplumsal Cinsiyet ve Estetik Konferansı'yla ortaklaşa düzenlenen günün kapanış konuşmasını ise Banu Karaca, 'Savaş, Toplumsal Cinsiyet ve Görsel Okuryazarlık' başlığıyla yaptı.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

HRANT DINK ANISINA ATÖLYE ÇALIŞMALARI 2015

SABANCI UNIVERSITY

2015 HRANT DINK MEMORIAL WORKSHOP

The sixth edition of the Hrant Dink Memorial Workshop, co-organised by Sabancı University, İstanbul Policy Center, Hrant Dink Foundation and Anadolu Kültür, was held in Minerva Palace in Karaköy on November 5th-6th. Many academics and researchers from Turkey and abroad took part in the panels of the workshop titled 'Genocide of the Ottoman Armenians in Art, Theater, Cinema, and Literature'.

On the first day of the workshops, sessions were organised under the titles "Canon and Cannon" with Banu Karaca and Carolyn Rapkevia as speakers; "Cracks in the Canon" with Jennifer Manoukian, Sernaz Arslan, Adnan Çelik, and Ergin Öpengin as speakers; "From Ravished Armenia to Ararat: Cinema and the Genocide" with Eric Nazarian, Esin Paça Cengiz, and Öykü Gürpınar as speakers; "Cracks in Cinema and Theater" with Etienne Charriere, Melis Behlil, and Duygu Dalyanoğlu as speakers; and "Crafting Our Own Cracks" with Janice Okoomian, Çiğdem Mater, and Marianna Hovhannisyen as speakers.

On the second day of the workshop, following the first sessions under the title "Writing, Testimony, Survival" with Ararat Şekeryan and Vicken Cheterian as speakers, sessions were continued under the titles "Intimate Archives" with David Kazanjian, Stefan Kristensen, Anna Barseghian, and Méliné Ter Minassian as speakers; and "Art, Gender, Survival" with Helin Anahit, Eileen Claveloux, and Anita Toutikian as speakers. On the last panel of the day, the Memorial Workshop was organised as a joint event with the 'Gender and Aesthetics' Conference. The closing speech titled "War, Gender and Visual Literacy" was delivered by Burcu Karaca..

YURTIÇİ

HRANT DİNK ETKİNLİKLERİ

Söyleşi

Hrant İçin Adalet Arıyoruz

Tarih: 14 Ocak, 19.00

Yer: Azize Kafe

Konuşmacılar: Yıldız Ramazanoğlu ve Erol Bakırcıoğlu

Söyleşi

Yüzyıllık Adalet Arayışı

Tarih: 15 Ocak, 19.00

Yer: Azize Kafe

Konuşmacılar: Ferhat Kentel ve Zerrin Kurtoğlu

Belgesel Gösterimi ve Söyleşi

'19 Ocak'tan 19 Ocak'a'

Tarih: 16 Ocak, 19.00

Yer: Azize Kafe

Konuşmacı: Ümit Kıvanç

Film Gösterimi ve Müzik Dinletisi

Tarih: 17 Ocak, 17.00

Yer: Azize Kafe

İzmir Yüzleşme Atölyesi

100 YILLIK AĞIT: 1915'TEN HRANT'A SOYKIRIMIN DÜNÜ VE BUGÜNÜ

Söyleşi

Tarih: 15 Ocak, 18.30 – 20.30

Yer: YSGP Ankara İl Binası – Ziya Gökalp Cad. Ataç-1

Sokak No: 42/5

Konuşmacı: Rudi Sayat Pulatyan

YSGP Ankara İl Örgütü

HRANT DİNK ANMA KONFERANSI

Konferans

Tarih: 16 Ocak, 14.00

Yer: ODTÜ KKM-A Oditoryumu

Konuşmacılar: Sarkis Seropyan ve Pakrat Estukyan

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

AYRIMCILIK VE NEFRET SÖYLEMİ

Söyleşi

Tarih: 16 Ocak, 19.00

Yer: Yeşil Ev

19 OCAK 2015

JANUARY 19TH, 2015

TURKEY

HRANT DINK EVENTS

Public Talk

'Looking for Justice for Hrant'

Date: January 14th, 19.00

Venue: Azize Café

Speakers: Yıldız Ramazanoğlu and Erol Bakırcıoğlu

Public Talk

'Century-Long Justice Seeking'

Date: January 15th, 19.00

Venue: Azize Café

Speakers: Ferhat Kentel and Zerrin Kurtoğlu

Documentary Screening and Public Talk

'From January 19th to January 19th'

Date: January 16th, 19.00

Venue: Azize Café

Speaker: Ümit Kıvanç

Movie Screening and Concert

Date: January 17th, 17.00

Venue: Azize Café

Izmir Memory Centre

CENTURY-LONG LAMENT: FROM 1915 TO HRANT PAST AND PRESENT OF THE GENOCIDE

Public Talk

Date: January 15th, 18.30 – 20.30

Venue: YSGP Ankara Provincial Building – Ziya Gökalp

Street Ataç-1 Avenue No:42/5

Speaker: Rudi Sayat Pulatyan

YSGP Ankara Province Branch

HRANT DINK COMMEMORATION CONFERENCE

Conference

Date: January 16th, 14.00

Venue: METU KKM-A Auditorium

Speakers: Sarkis Seropyan and Pakrat Estukyan

Middle East Technical University

DISCRIMINATION AND HATE SPEECH

Public Talk

Date: January 16th, 19.00

Venue: Yeşil Ev

Konuşmacılar: Murad Mihçı ve Adnan Genç
Yeşil Ev

HRANT'IN IŞIĞINDA GELECEĞİ KURMAK

Söyleşi

Anma Konseri

Tarih: 16 Ocak, 19.30

Yer: Kenter Tiyatrosu

Konuşmacılar: Bilge Seçkin Çetinkaya, Burhan Sönmez, Ercan Kesal, İsmail Saymaz, Masis Kürkçügil, Nedim Şener, Sayat Tekir ve Yetvart Danzıkyan

ÖDP İstanbul İl Örgütü

1915 – HRANT VE ADALET

Sempozyum

Tarih: 17 Ocak, 15.00 – 20.00

Yer: Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi

Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi

DINK CİNAYETİ DAVASININ GİDİŞATI VE ADALET ARAYIŞI

Panel

Tarih: 17 Ocak, 16.00

Yer: Cezayir Restaurant

Konuşmacılar: Cengiz Aktar, Cüneyt Sarıyaşar, Eren Keskin, Garo Paylan, Melek Ulagay, Şenol Karakaş, Ufuk Uras, Yetvart Danzıkyan

İrkçiliğe ve Milliyetçiliğe DurDe!

SU ÇATLAĞINI BULUR

Şiir Dinletisi

Tarih: 17 Ocak, 19.30

Yer: AKA-DER Kızılay Şube

Ortak Sahne

Kısa Film Gösterimi ve Sinema

Tarih: 22 Ocak, 19.00

Yer: Sarkaç Kafe

Ankara Aka-Der Sanat

HRANT DINK VE ÖLDÜRÜLEN GAZETECİLERİ ANMA TURU

Bisiklet Turu

Tarih: 18 Ocak, 11.00

Yer: Yüksel Caddesi İnsan Hakları Anıtı

Öteki Bisiklet

HALKLARIN MÜCADELESİ ORTAKTIR

Sempozyum

Speakers: Murad Mihçı and Adnan Genç
Yeşil Ev

BUILDING THE FUTURE IN THE LIGHT OF HRANT DINK

Public Talk

Commemoration Concert

Date: January 16th, 19.30

Venue: Kenter Theatre

Speakers: Bilge Seçkin Çetinkaya, Burhan Sönmez, Ercan Kesal, İsmail Saymaz, Masis Kürkçügil, Nedim Şener, Sayat Tekir ve Yetvart Danzıkyan

ÖDP Istanbul Province Branch

1915 – HRANT AND JUSTICE

Symposium

Date: January 17th, 15.00 – 20.00

Venue: Çankaya Municipality Contemporary Art Centre

Ankara Freedom of Expression Initiative

THE PROCESS OF THE DINK LAWSUIT AND JUSTICE

SEEKING PROCESS

Panel

Date: January 17th, 16.00

Venue: Cezayir Restaurant

Speakers: Cengiz Aktar, Cüneyt Sarıyaşar, Eren Keskin, Garo Paylan, Melek Ulagay, Şenol Karakaş, Ufuk Uras, Yetvart Danzıkyan

Stop Racism and Nationalism Platform

WATER FINDS ITS CRACK

Poem Performance

Date: January 17th, 19.30

Venue: Aka-Der Kızılay Branch

Ortak Stage

Movie Screening

Date: January 22nd, 19.00

Venue: Sarkaç Café

Ankara Aka-Der Art

COMMEMORATION FOR HRANT DINK AND ASSASSINATED JOURNALISTS

Bicycle Tour

Date: January 18th, 11.00

Venue: Yüksel Street Human Rights Monument

Öteki Bisiklet

Tarih: 18 Ocak, 13.00
Yer: İsmail Beşikçi Vakfı
Anadolu Kültür ve Araştırma Derneği

HRANT DİNK ANMASI

Yürüyüş

Tarih: 18 Ocak, 16.00
Yer: Kurtuluş Caddesi
Basın Açıklaması

Tarih: 18 Ocak, 17.00
Yer: Pangaltı Metro Durağı
Belgesel Gösterimi

Tarih: 18 Ocak, 18.00
Yer: HDP Şişli Binası
HDP Şişli Örgütü

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 19 Ocak, 12.30
Yer: Boyacılar Parkı, İskenderun

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 19 Ocak, 18.00

Yer: Setbaşı/Mahfel, Bursa

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 19 Ocak, 19.00
Yer: Çanakkale Saat Kulesi
Hrant'ın Dostları Platformu

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 19 Ocak, 19.30
Yer: Bakırköy Özgürlük Meydanı

DİNK CİNAYETİ SONRASI YAŞANANLAR VE SÜREÇ

Söyleşi
Tarih: 22 Ocak, 20.00
Yer: Kargart

Konuşmacı: Ümit Kıvanç
Kargart

YURTDIŞI

HRANT DİNK ANMA ETKİNLİĞİ

Film Gösterimi

Tarih: 15 Ocak, 19.30

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: MIRAN MANUKYAN

PEOPLES' STRUGGLE IS COMMON

Symposium
Date: January 18th, 13.00
Venue: İsmail Beşikçi Foundation
Anadolu Culture and Research Association

HRANT DİNK COMMEMORATION

March
Date: January 18th, 16.00
Venue: Kurtuluş Street
Public Statement
Date: January 18th, 17.00
Venue: Pangaltı Metro Station
Documentary Screening
Date: January 18th, 18.00
Venue: HDP Şişli Building
HDP Şişli Branch

HRANT DİNK COMMEMORATION

Date: January 19th, 12.30
Venue: Boyacılar Park, İskenderun

HRANT DİNK COMMEMORATION

Date: January 19th, 18.00
Venue: Setbaşı/Mahfel, Bursa
HRANT DİNK COMMEMORATION
Date: January 19th, 19.00
Venue: Çanakkale Clock Tower
Hrant's Friends Platform

HRANT DİNK COMMEMORATION

Date: January 19th, 19.30
Venue: Bakırköy Freedom Square

AFTER THE DINK MURDER

Public Talk
Date: January 22nd, 20.00
Venue: Kargart
Speaker: Ümit Kıvanç
Kargart

ABROAD

HRANT DİNK COMMEMORATION EVENT

Yer: Ermeni Evi, Londra
'19 Ocak'tan 19 Ocak'a: Hrant İçin Adalet İçin', Ümit Kivanç

'Kaybolmayan Çocuklar', Güleğül Altıntaş

Ermeni Enstitüsü

SON 20 YILDA TÜRKİYE'DE ERMENİ SORUNA BAKIŞ

Panel

Tarih: 17 Ocak, 16.00

Yer: Centre Culturel Alex Manoogian, Lyon

Konuşmacı: Karin Karakaşlı

UGAB

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 18 Ocak, 11.00

Yer: Viyana Kilisesi, Viyana

HRANT DİNK ANMASI

Belgesel Gösterimi ve Söyleşi

Tarih: 18 Ocak, 13.00

Yer: Massachusetts

Konuşmacılar: Istepan Cinar Gigiyian

MIT Ermeni Topluluğu (MITAS), Bostonbul

HRANT DİNK ANMASI

Film Gösterimi: Garod/Longing - Hasret

Tarih: 18 Ocak, 14.00

Yer: Public Library Main Branch Auditorium, Ottawa

HRANT DİNK ANMASI

Söyleşi

Tarih: 18 Ocak, 15.00

Yer: Armenian Community Centre, Toronto

Konuşmacı: Fethiye Çetin

HRANT DİNK ANMASI

Söyleşi

Tarih: 18 Ocak, 18.00

Yer: Los Angeles

Konuşmacılar: Richard Hrair ve Taner Akçam

İstanbul Ermenileri Derneği

HRANT DİNK ANMASI

Toplantı ve Müzik Dinletisi

Tarih: 18 Ocak, 16.00

FOTOĞRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

Movie Screening

Date: January 15th, 19.30

Venue: Armenian House, London

'From January 19th to January 19th: For Hrant, For Justice', Ümit Kivanç

'Don't Get Lost Children', Güleğül Altıntaş

Armenian Institute

LOOKING AT THE ARMENIAN ISSUE'S LAST 20 YEARS IN TURKEY

Panel

Date: January 17th, 16.00

Venue: Centre Culturel Alex Manoogian, Lyon

Speaker: Karin Karakaşlı

UGAB

HRANT DİNK COMMEMORATION

Date: January 18th, 11.00

Venue: Vienna Church, Vienna

HRANT DİNK COMMEMORATION

Documentary Screening and Public Talk

Date: January 18th, 13.00

Venue: Massachusetts

Speakers: Istepan Cinar Gigiyian

MIT Armenian Community (MITAS), Bostonbul

HRANT DİNK COMMEMORATION

Movie Screening

'Garod/Longing'

Date: January 18th, 14.00

Venue: Public Library Main Branch Auditorium, Ottawa

HRANT DİNK COMMEMORATION

Public Talk

Date: January 18th, 15.00

Venue: Armenian Community Centre, Toronto

Speaker: Fethiye Çetin

HRANT DİNK COMMEMORATION

Public Talk

Date: January 18th, 18.00

Venue: Los Angeles

Speakers: Richard Hrair and Taner Akçam

Yer: Peniche Anako

Peniche Anako

HRANT DİNK ANMASI

Söyleşi

Yer: Maxim Gorki Tiyatro, Berlin

Konuşmacı: Mıgırdiç Margosyan

Performans

Yer: Maxim Gorki Tiyatro, Berlin

Sanatçı: Alina Manoukian

HRANT DİNK ANMASI

Tarih: 19 Ocak, 18.00

Yer: SOAS Londra Üniversitesi Russell Square

Kampüsü, Londra

SOAS Türk Öğrenci Topluluğu, SOAS Ermeni Öğrenci

Topluluğu, SOAS Kürt Öğrenci Topluluğu

HRANT DİNK ANMASI

Yürüyüş

Tarih: 19 Ocak, 17.00

Yer: Soykırım Anıtı, Yerevan

Hrant'ın Ermenistan'daki Arkadaşları

HRANT DİNK ANMASI

Söyleşi

Tarih: 21 Ocak

Yer: Yehudi Menuhin Center, Brüksel

Konuşmacılar: Raket Dink, Paul Moraes ve Alexis

Gavciyan

Avrupa Parlamentosu

HRANT DİNK ANMA KONUŞMASI

Söyleşi

Tarih: 23 Ocak, 19.00

Yer: Mairie du 10e – Salle des Fetes, Paris

Konuşmacılar: Levent Şensever, Aris Nalçı ve Zara

Nazarian

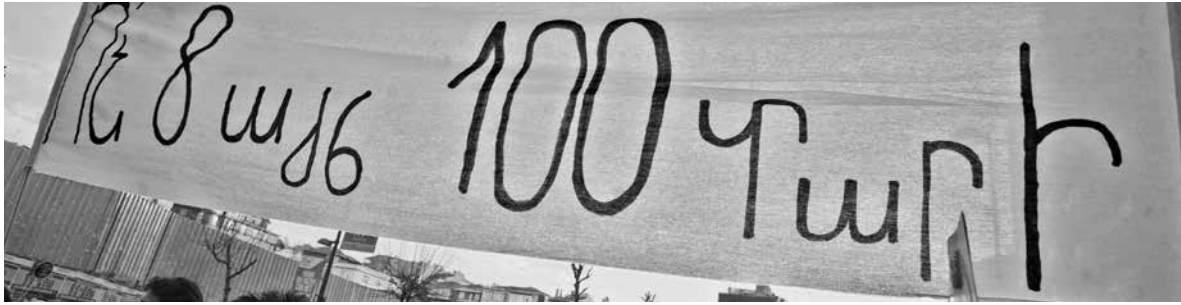
L'Assemblée Citoyenne des Originaires de Turquie

(L'ACORT), Le Collectif du Rêve Commun (CRC)

HRANT DİNK ANMA KONUŞMASI

Söyleşi

Tarih: 25 Ocak, 16.00

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

Istanbul's Armenians Association

HRANT DİNK COMMEMORATION

Meeting and Concert

Date: January 18th, 16.00

Venue: Peniche Anako

Peniche Anako

HRANT DİNK COMMEMORATION

Public Talk

Venue: Maxim Gorki Theatre, Berlin

Speaker: Mıgırdiç Margosyan

Performance

Venue: Maxim Gorki Theatre, Berlin

Performer: Alina Manoukian

HRANT DİNK COMMEMORATION

Date: January 19th, 18.00

Venue: SOAS London University Russell Square

Campus, London

SOAS Turkish Society, SOAS Armenian Society, SOAS

Kurdish Society

HRANT DİNK COMMEMORATION

March

Date: January 19th, 17.00

Venue: The Genocide Memorial (Tsitsernakaberd)

Hrant's Friends in Armenia

HRANT DİNK COMMEMORATION

Public Talk

Date: January 21st

Venue: Yehudi Menuhin Center, Brussels

Speakers: Raket Dink, Paul Moraes and Alexis Gavciyan

European Parliament

HRANT DİNK COMMEMORATION SPEECH

Public Talk

Date: January 23rd, 19.00

Venue: Mairie du 10e – Salle des Fetes, Paris

Speakers: Levent Şensever, Aris Nalçı and Zara

Nazarian

L'Assemblée Citoyenne des Originaires de Turquie

(L'ACORT), Le Collectif du Rêve Commun (CRC)

Yer: Alte Feuerwache, Köln
Konuşmacılar: Günter Wallraff, Navid Kermani,
Mıgırdiç Margosyan, Hayko Bağdat, Doğan Akhanlı ve
Raffi Kantian

*Türkiye Alman Kültür Forumu (KulturForum
TürkeiDeutschland)*

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

HRANT DINK COMMEMORATION SPEECH

Public Talk

Date: January 25th, 16.00

Venue: Alter Feuerwache, Cologne

Speakers: Günter Wallraff, Navid Kermani, Mıgırdiç
Margosyan, Hayko Bapdat, Doğan Akhanlı and Raffi
Kantian

*KulturForum TürkiyeDeutschland (TurkeyGermany Culture
Forum)*

BAĞIŞÇILARIMIZ
DONATIONS

A VE B İLETİŞİM ANONİM ŞİRKETİ
ABDULLAH YAKUP İÇGÖREN
AÇIK TOPLUM VAKFI
AGOP VARTANYAN
ALAADDİN ASNA
ALBER SEVİNÇ
ANAHİT BOZACIYAN
ANNA TURAY
ARDA TURHAN AKALIN
ARTO OKSAYAN
ARTUN TEKİROĞLU
ARZU ÇOLAKOĞLU
ASUMAN NEDRET ÇETİNTÜRK
AYDIN ŞENEL
AYŞE NERMİN GÜLLÜ AYBAR
AZNİV YAZICIYAN
BADEM ELMAS ALEV
BEDİA AKYÜZ
BEDROS ŞİRİNOĞLU
BERGHOF FOUNDATION
BERNAYLAFEM İLETİŞİM VE MARKA
DANIŞMANLIĞI
BETÜL MARDİN
BEYAZ ADAM KİTABEVİ
BURCU BECERMEN
BÜLENT BİRER
CEMAL APELİĞAN
CHREST FOUNDATION
CONSULATE GENERALE OF SWEDEN İN
İSTANBUL
CS MOTT FOUNDATION
CÜNEYT YAVUZ
DANILO GAY
DR. AHO HADODO
ELİF DEFNE AYAS
EMRAH GÜRSEL
ERAK GİYİM SAN. VE TİC. A.Ş.
ERGÜN AYIK
EROL İNCİCİ
EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION
FARUK NAFİZ KARADERE
FATMA NUR GER
FATMA SEDA BANU BİRKAN
FERİDE KARTAL
FERİHA GÜLSEREN KURDAŞ

FERİT BÜLENT ECZACIBAŞI
FEST TURİZM VE TİCARET ANONİM
ŞİRKETİ
FRANSA BÜYÜKELÇİLİĞİ
FRİEDRİCH NAUMANN VAKFI
GARANTİ ÖDEME SİSTEMLERİ A.Ş.
GEORGE M. AGHJAYAN
GROSSEN VERONIQUE
GÜLER AKIN
GÜLTEN KAYA
GÜNIŞIĞI KİTAPLĞI
HACER GÜNDOĞDU
HAKKI EKEN
HALİL HÜSNÜ EREL
HAMPAR KARA
HANS SCHİLER
HASKAR POLAT
HAVVA GÜNER
HEİNRICH BÖLL STIFTUNG E.V. VAKFI
TÜRKİYE
HELİN ANAHİT
HERA AŞHEN KIZILYAN
HERMİNE SAYAN
HÜLYA POLAT
IES ABROAD EU CENTER
İBRAHİM BETİL
İNGİLTERE BÜYÜKELÇİLİĞİ - ANKARA
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI
JANET TAŞÇIOĞLU
KAMER TOKER
KARNİK KODAK
KARTES ÇELİK EŞYA SAN. LTD. ŞTİ.
KİGA E.V
LALE MUŞKARA
LEVON VE SHUSHAN CHİLİNGİRİAN
LEYLA VE TUĞRUL TEKBUŁUT
LOGO YAZILIM SAN VE TİC A.Ş.
M. MANUEL PAMOKDJIAN
MAHİNUR ŞAHBAZ
MAVİ GİYİM SANAYİ VE TİC AŞ
MAYA HOLDİNG ANONİM ŞİRKETİ
MEHMET ÖZATA
MELTEM KURTSAN
MİA ORG. REST. YAY. LTD. ŞTİ.

NAFİZ KARADERE
NAYAT SEMERCİYAN
NAZAR BÜYÜM
NİRAS
NUR YAZICI
OAK FOUNDATION
ONUR GENÇ
ORGANIZATIONS OF İSTANBUL
ARMENİANS
OSMAN CENGİZ TURHAN
OSMAN ERDAL KARAMERCAN
PARİK NAZARİAN
PROF. DR. GÜLSÜN SAĞLAMER
RAHMİ FARUK ECZACIBAŞI
REMAE
RUTH BOSSART
SABANCI ÜNİVERSİTESİ
SADIYE VE ÜMİT ÖZÜLKÜ
SARAY ALİMİNYUM AŞ
SARO VE TAMARA DER BEDROSSIAN
SEMA GÜLEZ
SERRA YILMAZ
ŞİRAZ VE SONA İSKENDERİAN
SİBEL ASNA
SİMA BENAROYA
SİRUN ÇAKIRYAN
ŞEBNEM DERİŞ
TÜRKİYE HALKLA İLİŞKİLER DERNEĞİ
ULRIKE DUFNER
UNİPRINT BASIM SAN. VE TİC. A. Ş.
USC İNSTITUTE OF ARMENIAN
STUDİES
ÜMREN VE ERTUĞRUL KUMCUOĞLU
VAHİDE VE KEREM RESULOĞLU
VALYA VE ONNO YAVRU
VOİCES OF DIALOGUE
YEŞİM BEYLA
YETVART TOMASYAN
YURTIÇI KARGO
ZARAKOL HALKLA İLİŞKİLER
ZARUHİ VE HARUN KEÇEÇİOĞLU
ZEYNEP TAŞKIN

DESTEKÇİLERİMİZ
SUPPORTERS

A&B İLETİŞİM A.Ş.
A&B COMMUNICATION INC.
ANADOLU KÜLTÜR
ANKARA UNIVERSITY FACULTY OF POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS
APA UNIPRINT
ARA MİMARLIK
ARA ARCHITECTURE
BEK TASARIM
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ EKONOMİK VE TOPLUMSAL
ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (BETAM)
BAHCESEHIR UNIVERSITY CENTER FOR ECONOMIC AND
SOCIAL RESEARCH
BEYAZ ADAM KİTABEVİ
BEYAZ ADAM BOOKSTORE
CIVILITAS VAKFI
CIVILITAS FOUNDATION
DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ
MÜŞAVİRLİK A.Ş. - MAZARS ÜYESİ
DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ
MÜŞAVİRLİK A.Ş. - MEMBER OF MAZARS
DETAY KONFERANS
EURASIA PARTNERSHIP FOUNDATION
TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
FRIEDRICH NAUMANN VAKFI
FUNDRAISING OKULU

GARANTİ TEKNOLOJİ
HELSİNKİ YURTTAŞLAR DERNEĞİ
HELSINKI CITIZENS' ASSEMBLY
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
İSTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY
LEXICON KONFERANS ÇEVİRMENLERİ
MAS MATBAACILIK
PUBLIC JOURNALISM CLUB
REGIONAL STUDIES CENTER
SARKİS
SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİR MUSTAFA COŞKUN
SOSYAL ARAŞIRMALAR MERKEZİ (SAM)
SOCIAL RESEARCH CENTER
SİNAPS İLETİŞİM
SİVİL DÜŞÜN AB PROGRAMI
TOPLUM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI (TOG)
COMMUNITY VOLUNTEERS FOUNDATION
TÜRKİYE EKONOMİ POLİTİKALARI ARAŞTIRMA VAKFI
(TEPAV)
ECONOMIC POLICY RESEARCH FOUNDATION OF TURKEY
(TEPAV)
YOUTH INITIATIVE CENTRE (YIC)
ZEYNO FİLM - YAPIMLAB
VE TÜM GÖNÜLLÜLERİMİZE İÇTEN TEŞEKKÜRLERİMİZLE...
AND OUR HEART FELT THANKS TO ALL OUR VOLUNTEERS...

**1 OCAK 2014 - 31 ARALIK 2015 ARASI HESAP DÖNEMİNE AIT
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**

Hrant Dink Vakfı Yönetim Kurulu'na,

Finansal Tablolara İlişkin Rapor

Hrant Dink Vakfı'nın ("Vakıf") 31 Aralık 2015 tarihli finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; kâr veya zarar ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Vakıf Yönetiminin Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu

Vakıf yönetimi; finansal tabloların, bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak, bu finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dâhil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla, işletmenin finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, işletme yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre finansal tablolar, Hrant Dink Vakfı'nın 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını, bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Diğer Hususlar

2 numaralı bilanço dipnotunda belirtildiği üzere, Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 27 Eylül 2008, 27010 sayılı T.C.Resmî Gazete'sinde yayımlanan Vakıflar Tek Düzen Hesap Planı ekinde finansal tablo formatları için bilanço ve gelir - gider tablosu sunulmuş olup özkaynak değişim ve nakit akış tablosu bulunmamaktadır. Bu sebeple ekli finansal tablolarda özkaynak değişim ve nakit akış tablosu sunulamamıştır.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
MAZARS Üyesi

Aylin Beydemir, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 18 Mart 2016

**31 ARALIK 2014 - 31 ARALIK 2015 TARİHLERİ ARASINDA
SONA EREN YILLARA İLİŞKİN FİNANSAL TABLOLAR**

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

	Not	31 Aralık 2015	31 Aralık 2014
AKTİF			
I. DÖNEN VARLIKLAR			
HAZIR DEĞERLER		945.100	1.847.496
- Kasa		768	5.775
- Bankalar	6	944.332	1.841.721
DİĞER ALACAKLAR		165.091	135.887
- İktisadi İşletmeden Alacaklar	7	165.091	135.887
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		-	8.163
- Verilen Sipariş Avansları	8	-	4.863
- İş Avansları	8	-	3.300
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI		3.793	315
- Gelecek Aylara Ait Giderler		2.959	315
- Gelir Tahakkukları		834	-
Dönen Varlıklar Toplamı		1.113.984	1.991.861
II. DURAN VARLIKLAR			
ALACAKLAR		162	162
- Verilen Depozito ve Teminatlar		162	162
MALİ DURAN VARLIKLAR		5.000	5.000
- İktisadi İşletme		5.000	5.000
MADDİ DURAN VARLIKLAR		1.141.508	624.977
- Demirbaşlar	10	215.553	52.127
- Özel Maliyetler	10	1.181.820	618.773
- Birikmiş Amortismanlar (-)	10	(255.865)	(45.923)
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		9.020	-
- Haklar	11	10.560	1.120
- Birikmiş İtfalar (-)	11	(1.540)	(1.120)
Duran Varlıklar Toplamı		1.155.690	630.139
AKTİF TOPLAMI		2.269.674	2.622.000
PASİF			
I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
MALİ BORÇLAR		2.324	-
- Banka Kredileri	13	2.324	-
BORÇLAR		235.843	111.262
- Satıcılar	14	235.843	111.262
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		33.990	21.614
- Ödenecek Vergi ve Fonlar	15	16.065	11.617
- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	15	17.925	9.997
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		575	726
- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		575	726
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı		272.732	133.602
II. ÖZKAYNAKLAR			
SERMAYE	12	100.000	100.000
- Başlangıç Mal Varlığı		100.000	100.000
GEÇMİŞ YILLAR GELİRLERİ	12	2.756.640	780.195
GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	12	(368.242)	(368.242)
DÖNEM NET GELİR VE GİDER FAZLASI (-)		(491.456)	1.976.445
- Dönem Net Gelir Fazlası	12	-	1.976.445
- Dönem Net Gider Fazlası (-)	12	(491.456)	-
Özkaynaklar Toplamı		1.996.942	2.488.398
PASİF TOPLAMI		2.269.674	2.622.000

**31 ARALIK 2014 - 31 ARALIK 2015 TARİHLERİ ARASINDA
SONA EREN YILLARA İLİŞKİN GELİR-GİDER TABLOLARI**

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL.) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

	Not	1 Ocak – 31 Aralık 2015	1 Ocak – 31 Aralık 2014
A- BRÜT SATIŞLAR			
- Bağış ve Yardımlar	20	1.681.083	3.806.387
B- SATIŞTAN İNDİRİMLER (-)			
- Diğer İndirimler (-)		-	-
NET SATIŞLAR		1.681.083	3.806.387
C- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)			
- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	21	(317.448)	(311.376)
BRÜT SATIŞ GELİRİ		1.363.635	3.495.011
D- FAALİYET GİDERLERİ (-)			
- Amaca Yönelik Giderler (-)	22	(1.908.611)	(1.501.701)
E- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR			
- Faiz Gelirleri	23	21.968	34.419
- Kambiyo Karları	23	116.906	48.289
- Önceki Dönem Gelir ve Karları	23	365	27
- Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	23	102	-
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)			
- Kambiyo Zararları (-)		(24.239)	(97.482)
- Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)		(60.613)	-
- Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)		(177)	-
G- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)			
- Kısa Vadeli Borçlanma Gideri (-)		(792)	(2.118)
DÖNEM NET KARI/(ZARARI)		(491.456)	1.976.445

INDEPENDENT AUDIT REPORT FOR THE FINANCIAL TERM
JANUARY 1ST, 2014 - DECEMBER 31ST, 2015

Convenience Translation of the
Independent Auditors' Report to the Board of Directors of
Hrant Dink Vakfi

Report for the Financial Statements

We have audited the accompanying balance sheet of Hrant Dink Vakfi (hereinafter referred to as "the Foundation") as of December 31, 2015 and the statement of income for the year then ended.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with accounting standards specified in note 2, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view, in all material respects, of the financial position of Hrant Dink Vakfi as of December 31, 2015 and its financial performance for the year then ended in accordance with the accounting standards specified in note 2.

Other Matters

In the appendix of Foundations General Chart of Account published by T.R. Prime Ministry General Directorate of Foundations in the Official Gazette dated September 27, 2008 and numbered 27010, there is only balance sheet and statement of income and there is no statement of changes in equity and statement of cash flows. Because of the fact, statement of changes in equity and statement of cash flows have not been presented in the accompanying financial statements.

Additional Paragraph for Convenience Translation into English

As discussed in note 2 to the accompanying unconsolidated financial statements, the effect of differences between the accounting principles as set out by the related insurance laws and accounting principles generally accepted in countries in which the accompanying financial statements are to be distributed and International Financial Reporting Standards ("IFRS") have not been quantified in the accompanying financial statements. Accordingly, the accompanying unconsolidated financial statements are not intended to present the financial position and results of operations and changes in financial position and cash flows in accordance with accounting principles generally accepted in such countries and IFRS.

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of MAZARS

Aylin Beydemir, CPA

Istanbul, March 18, 2016

**FINANCIAL TABLES FOR THE TERM
DECEMBER 31ST, 2014 - DECEMBER 31ST, 2015**

(All amounts expressed in Turkish Lira ("TRY"), unless otherwise indicated)

	Note	December 31, 2015	December 31, 2014
ASSETS			
I. CURRENT ASSETS			
CASH AND CASH EQUIVALENTS		945.100	1.847.496
- Cash		768	5.775
- Banks	6	944.332	1.841.721
OTHER RECEIVABLES		165.091	135.887
- Receivables from commercial enterprise	7	165.091	135.887
OTHER CURRENT ASSETS		-	8.163
- Advances given	8	-	4.863
- Job advances	8	-	3.300
SHORT-TERM DEFERRED INCOME AND ACCRUED EXPENSES		3.793	315
- Short-term prepaid expenses		2.959	315
- Income accrued		834	-
Total Current Assets		1.113.984	1.991.861
II. NON-CURRENT ASSETS			
OTHER RECEIVABLES		162	162
- Deposits and guarantees given		162	162
FINANCIAL FIXED ASSETS		5.000	5.000
- Commercial enterprises		5.000	5.000
TANGIBLE ASSETS		1.141.508	624.977
- Furniture and fixture	10	215.553	52.127
- Leasehold improvements	10	1.181.820	618.773
- Accumulated depreciation (-)	10	(255.865)	(45.923)
INTANGIBLE ASSETS		9.020	-
- Rights	11	10.560	1.120
- Accumulated amortization (-)	11	(1.540)	(1.120)
Total Non-Current Assets		1.155.690	630.139
TOTAL ASSETS		2.269.674	2.622.000

**FINANCIAL TABLES FOR THE TERM
DECEMBER 31ST, 2014 - DECEMBER 31ST, 2015**

(All amounts expressed in Turkish Lira ("TRY"), unless otherwise indicated)

	Note	December 31, 2015	December 31, 2014
LIABILITY			
I. SHORT TERM LIABILITIES			
BORROWINGS		2.324	-
- Bank loans	13	2.324	-
PAYABLES FROM OPERATIONS		235.843	111.262
- Payables	14	235.843	111.262
TAXES AND OTHER LIABILITIES		33.990	21.614
- Taxes and funds payable	15	16.065	11.617
- Social security premiums payables	15	17.925	9.997
SHORT-TERM DEFERRED INCOME AND ACCRUED EXPENSES		575	726
- Short-term deferred income and accrued expenses		575	726
Short Term Liabilities		272.732	133.602
SHAREHOLDERS' EQUITY			
NET CAPITAL		100.000	100.000
- Paid in capital	12	100.000	100.000
RETAINED EARNINGS	12	2.756.640	780.195
RETAINED LOSSES (-)	12	(368.242)	(368.242)
PERIOD NET INCOME OR LOSS (-)		(491.456)	1.976.445
- Period net income	12		1.976.445
- Period net loss (-)		(491.456)	-
Total Shareholders' Equity		1.996.942	2.488.398
TOTAL LIABILITIES		2.269.674	2.622.000

**INCOME - EXPENSE TABLES FOR THE TERM
DECEMBER 31ST, 2014 - DECEMBER 31ST, 2015**

(All amounts expressed in Turkish Lira ("TRY"), unless otherwise indicated)

	Note	1 January – 31 December 2015	1 January – 31 December 2014
A- GROSS SALES		1.681.083	3.806.387
- Donations and charities	20	1.681.083	3.806.387
B- SALES DISCOUNTS (-)		-	-
- Other discounts (-)		-	-
NET SALES		1.681.083	3.806.387
C- COST OF SALES (-)		(317.448)	(311.376)
- Cost of services rendered (-)	21	(317.448)	(311.376)
PROFIT FROM GROSS SALES		1.363.635	3.495.011
D- OPERATING EXPENSES (-)		(1.908.611)	(1.501.701)
- Goal directed expenses (-)	22	(1.908.611)	(1.501.701)
E- INCOME AND PROFIT FROM OTHER OPERATIONS		139.341	82.735
- Interest income	23	21.968	34.419
- Foreign currency gain	23	116.906	48.289
- Prior period's income and profits	23	365	27
- Other extraordinary income	23	102	-
F- EXPENSES AND LOSSES FROM OTHER OPERATIONS (-)		(85.029)	(97.482)
- Foreign currency losses (-)		(24.239)	(97.482)
- Prior period loss (-)		(60.613)	
- Other extraordinary expenses (-)		(177)	
G- FINANCE EXPENSES (-)		(792)	(2.118)
- Finance expenses (Short Term) (-)		(792)	(2.118)
NET PERIOD INCOME/(LOSS)		(491.456)	1.976.445

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԿ ՏԻՆԷ ՀԻՄՆԱՐԿ

ANARAD HİÇUTYUN BİNASI
PAPA RONCALLİ SOK. NO: 128
HARBİYE 34373 ŞİŞLİ / İSTANBUL
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
www.hrantdink.org | info@hrantdink.org